Vnitrostátní právní předpisy

Každý členský stát Evropská unie (EU) má své vlastní právo a právní systém. Právo členských států zahrnuje jak právo na vnitrostátní úrovni (neboli vnitrostátní právo, které je platné v celém určitém členském státě) tak právní předpisy, které jsou platné pouze v určité oblasti, regionu nebo městě.

Členské státy zveřejňují své právní předpisy ve svém úředním jazyce/jazycích a tyto předpisy jsou závazné pouze v tomto jazyce/jazycích. Některé akty práva členských států mohou být pro informační účely rovněž dostupné v jiném jazyce či jazycích, než je jejich úřední znění.

Databáze

Většina členských států má vnitrostátní databázi svých právních předpisů – přejete-li si získat tyto informací, zvolte si jednu z vlaječek uvedených na pravé straně.

Odkazy na většinu oficiálních vnitrostátních databází rovněž naleznete v evropské databázi N-Lex. N-Lex je probíhající společný projekt řízený Úřadem pro publikace Evropské unie za účasti vnitrostátních vlád. V současné době vám zprostředkovává právní předpisy 27 členských států.

Kromě toho Evropské fórum úředních věstníků poskytuje přístup k webovým stránkám organizací, které jsou odpovědné za zveřejňování úředních věstníků členských států EU (a některých kandidátských států EU a států ESVO).

Z pohledu EU ve skutečnosti právo mnoha členských států provádí právo EU. Jedná se především o případ vnitrostátního práva, kterým se provádí směrnice EU. Pokud hledáte taková prováděcí opatření, kterými členské státy začlenily určitá ustanovení práva EU, můžete využít příslušnou vyhledávací funkci v databázi EUR-Lex.

Prameny práva

Právo členských států je obsaženo v různých pramenech práva, a to zejména v ústavě, zákonech nebo jiných právních předpisech (které mohou být přijaty na vnitrostátní, regionální nebo místní úrovni) a/nebo z nařízení státních institucí atd. Kromě toho se rozhodnutí soudů členských států mohou stát judikaturou .

Oblasti práva

Právo členských států se tradičně rozděluje na soukromé a veřejné právo.

Soukromé právo nebo civilní právo představuje oblast práva ve společnosti, která upravuje vztahy mezi jednotlivci nebo skupinami bez zásahu státu nebo vlády.

Veřejné právo upravuje vztah mezi jednotlivci a státem, jeho subjekty a orgány, dále upravuje pravomoci státu a příslušné postupy. Všeobecně se dá říci, že veřejné právo tvoří ústavní právo, správní právo a trestní právo. Trestní právo lze kvůli jeho zvláštní povaze rovněž považovat za samostatnou kategorii.

Chcete-li získat podrobné informace o právu členských států, zvolte si jednu z vlaječek uvedených na pravé straně.

Poslední aktualizace: 12/09/2023

Tyto stránky spravuje Evropská komise. Informace na této stránce nemusí nezbytně vyjadřovat oficiální stanovisko Evropské komise. Komise neodpovídá ani neručí za informace nebo údaje, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Pokud jde o předpisy v oblasti autorských práv pro webové stránky EU, viz právní upozornění.

Vnitrostátní právní předpisy - Belgie

V tomto oddíle najdete přehled různých pramenů práva v Belgii.

1. Jaké jsou právní nástroje či „prameny práva“, které stanoví právní normy?

Právo je soubor psaných i nepsaných závazných právních předpisů, jimiž se řídí společenské vztahy mezi občany a orgány a mezi občany navzájem a které rovněž upravují výkon veřejné správy.

Existuje rozdíl mezi **formálními** a **materiálními** prameny. Prameny materiální na rozdíl od pramenů formálních neobsahují skutečné právní normy. Jedná se zejména o dobrou víru, právo ekvity a přiměřené chování.

Existuje pět rozdílných kategorií formálních pramenů práva. Tři z nich jsou závazné: **právní předpisy, právní obyčeje a obecné právní zásady**. Další dva prameny práva nejsou závazné, o právu pouze svědčí (gnoseologické prameny práva): **judikatura a doktrína.**

Právní předpisy jsou podrobněji vysvětleny v níže uvedených bodech 3 a 5. Z definice se právními předpisy rozumí psaná pravidla přijatá úřední mocí.

Právní obyčeje jsou z definice právem nepsaným. Obecně upravují zvyky a obyčeje fyzických osob, a obzvláště zvyky a obyčeje různých profesních kategorií. Obecné právní zásady vyjadřují vyšší hodnoty, které si daná společnost přeje dodržovat, jako je zásada rovnoprávnosti všech občanů, přiměřenost přijatých norem a opatření a zásada, že úřední orgány musejí fungovat v souladu se zákonem. Mnohé z těchto zásad jsou vyjádřeny v takzvaných právních maximách, jako je „*non bis in idem*“ v trestním právu a zásada „*lex posterior derogat legi priori*“.

Judikatura a doktrína jsou gnoseologickými prameny práva. Judikatura spočívá v souboru rozhodnutí vydaných soudními dvory a soudy. Rozsudek je vykonatelný pouze pro strany sporu. V Belgii neexistuje precedenční systém. Jedinými všeobecně vykonatelnými rozhodnutími jsou rozhodnutí Ústavního soudu (*Cour constitutionnelle*). Dalšími vyššími jurisdikcemi jsou Státní rada (*Conseil d'État*) (nejvyšší správní soud) a Kasační soudní dvůr (*Cour de cassation*) (nejvyšší soud zabývající se obecným právem).

Dalším důležitým pramenem je **mezinárodní právo**, které tvoří zejména Smlouva o Evropské unii, nařízení a směrnice Unie a Evropská úmluva o lidských právech. Navíc existuje řada úmluv vypracovaných v rámci fungování mezinárodních institucí, jako je Organizace spojených národů nebo Rada Evropy (mnohostranné úmluvy), nebo mezi Belgií a jiným státem (dvoustranné úmluvy). Tento pramen práva se stal v posledních desetiletích velmi důležitý a jeho význam stále roste. Řada ustanovení, která jsou v těchto nástrojích obsažená, přímo ovlivňuje náš každodenní život.

Stránky nazvané Belgické právní předpisy Législation belge (ve francouzštině) nebo Belgische Wetgeving (v nizozemštině) vám umožní přístup do databáze **belgických konsolidovaných právních předpisů**. Pomocí vyhledávače a indexačního nástroje můžete vyhledávat všechny normativní dokumenty v platném znění vydané v belgickém věstníku *Moniteur belge* **od roku 1830**. Do databáze však zatím nebyly zařazeny všechny správní a daňové předpisy zveřejněné **před rokem 1994**.

2. Jaký je právní statut obecných právních zásad, právních obyčejů a judikatury?

Viz otázka č. 1.

3. Jaká je hierarchie těchto různých právních nástrojů?

Osoby s bydlištěm v Belgii se musejí řídit několika kategoriemi právních norem: vztahují se na ně nejen normy vydané belgickými federálními úřady, ale i normy vydané nižšími jednotkami, jako jsou provincie a obce (1). Belgie je rovněž členem mnoha mezinárodních a nadnárodních organizací, jako je Organizace spojených národů, Evropská unie, Rada Evropy a NATO. Normy vydané těmito organizacemi jsou pro belgické úřady a obyvatele rovněž platné.

Ne všechny zákonodárné orgány mají přesně vymezenou oblast působnosti a ne všechny kategorie zákonů mají stejný statut, což může znamenat riziko kolize. Z tohoto důvodu existuje hierarchie norem, v níž platí zásada, že nižší normy nemohou nikdy kolidovat s normami vyššími.
Co se týče belgického vnitrostátního práva, je nejvyšší normou **ústava**, která upravuje oddělení pravomocí a způsob, jímž jsou tyto pravomoci vykonávány. Ústava mimo jiné stanoví základní hodnoty naší společnosti a základní práva občanů. Rozsudkem ze dne 27. května 1971 Kasační soudní dvůr potvrdil, že všechny mezinárodní a nadnárodní právní normy stojí v hierarchii výše než vnitrostátní právní normy včetně ústavy. Pokud by nařízení Evropské unie bylo v rozporu s ústavou, přednost bude mít uvedené nařízení.
Na nižší hierarchické úrovni se pod ústavou nacházejí:
zvláštní zákony (*lois spéciales*) (zákony přijaté zvláštní většinou, které stanoví rozdělení pravomocí a základní pravidla fungování veřejných institucí) a dále zákony (*lois*), dekrety (*décrets*) a nařízení (*ordonnances*),
královské výnosy (*arrêtés royaux*) a vládní nařízení (*arrêtés de gouvernement*), jimiž se provádějí zákony nebo dekrety, a nakonec ministerské vyhlášky (*arrêtés ministériels*).

4. Za jakých podmínek vstupují v platnost normy obsažené v nadnárodních nástrojích na vnitrostátním území?

Nařízení Evropské unie jsou přímo použitelná a belgické zákonodárství není přímo zapojeno do jejich provádění. Ke schválení a ratifikaci mezinárodních smluv je však zásah belgických zákonodárných orgánů nutný. V některých oblastech musí mezinárodní smlouvy schválit a ratifikovat všechny belgické zákonodárné orgány, což může znamenat těžkopádné a časově náročné postupy. Belgické zákonodárné orgány se podílejí rovněž na provádění směrnic Evropské unie, neboť provádění směrnic do vnitrostátních právních předpisů je povinné.

5. Které orgány mají pravomoc přijímat právní normy?

Belgie je federálním státem, který tvoří **tři oddělené ústavní pravomoci**: zákonodárná, výkonná a soudní. Zákonodárná pravomoc zahrnuje vytváření zákonů, výkonná pravomoc jejich provádění a pravomoc soudní zahrnuje řešení sporů, které vznikají při uplatňování uvedených zákonů.

Zákonodárná pravomoc v rámci federace

Iniciativu v oblasti federálních právních předpisů může mít jeden nebo více členů Sněmovny reprezentantů nebo jeden či více členů Senátu nebo král (což jsou v praxi jeho ministři nebo státní tajemníci). Tyto tři složky tvoří zákonodárnou pravomoc v Belgii.
Zákony vycházejí z návrhů zákona (*propositions de loi*), které předkládá člen Senátu nebo Sněmovny reprezentantů, či z předloh zákona (*projets de loi*), které předkládá král (vypracováním předloh zákona pověřuje král příslušné ministry). Návrhy a předlohy zákona jsou si rovny.
Prováděcí normy k federálním právním předpisům vypracovává výkonný orgán v čele s králem. Pravomoc je možno svěřit některému z ministrů, z čehož plyne rozdíl mezi královskými výnosy a ministerskými nařízeními.

Společenství, regiony, provincie a obce

Belgie je **federální stát** složený ze společenství (*communautés*) a regionů (*régions*). Uvedená společenství a regiony zase zakládají své právní předpisy na pravomocech a kompetencích, které jim svěřuje ústava a některé zvláštní zákony.
Pravomoci společenství se týkají zejména kultury a školství, zatímco hospodářská politika a ochrana životního prostředí jsou v pravomoci regionů. K výkonu těchto pravomocí má každé společenství a každý region svůj parlament. **Společenství a regiony tedy mohou vypracovávat právní předpisy**, kterým se říká **dekrety** (nebo nařízení v regionu hlavního města Bruselu). Vlády společenství a regionů jsou spolu s poslanci součástí zákonodárné moci na úrovni Evropské unie nebo na úrovni regionu či společenství (zákonodárná iniciativa). Vlády musejí mimo jiné dohlížet na provádění přijatých dekretů a nařízení.
Belgické území se dále dělí na **provincie** a **obce**. Rady provincií a obcí také vyhlašují **nařízení** (*règlements/ordonnances*) v oblastech spadajících do jejich pravomoci, konkrétně v oblastech veřejné bezpečnosti, svozu odpadu, kultury a místního vzdělávání. Kolegium provincie a kolegium obce tato různá nařízení provádějí (a v rámci svých pravomocí provádějí rovněž vyšší normy, jako jsou zákony, dekrety, nařízení a výnosy).
Na této úrovni lze tedy najít dvě ze tří pravomocí: pravomoc zákonodárnou, kterou vykonávají parlamenty společenství a regionů, rada provincií a obecní rada, a pravomoc výkonnou, kterou vykonávají vlády společenství a regionů, kolegium provincie a kolegium obce. Soudní pravomoc tomuto dělení nepodléhá. Organizace soudních dvorů a soudů je výhradně ve federální pravomoci.

6. Jaký je postup přijímání těchto právních norem?

Viz otázka č. 5.

Po případném posouzení **návrhů a předloh zákonů** Státní radou o nich na federální úrovni **hlasuje** sněmovna a případně Senát. Dále jsou tyto návrhy a předlohy předány králi, který je **potvrdí a vyhlásí** poté, co je **spolupodepsal příslušný ministr**.

7. Za jakých podmínek vstupují v platnost vnitrostátní normy?

Federální právní předpisy vznikají ve chvíli, kdy je schválí a vyhlásí král. V zásadě vstupují v platnost deset dní po zveřejnění v belgickém věstníku *Moniteur belge*, pokud není stanoveno jinak (2).
Právní normy federovaných jednotek – dekrety a nařízení – schvaluje a zveřejňuje vláda příslušné federované jednotky. Vstupují v platnost deset dní po zveřejnění v belgickém věstníku *Moniteur belge*, pokud není stanoveno jinak.

8. Jakými prostředky lze řešit případnou kolizi různých právních norem v rámci členského státu?

V případě kolize řádně přijatých právních norem existuje několik postupů, jak tuto kolizi řešit. Díky hierarchii norem se lze většině kolizí vyhnout, ale pokud k nim přesto dojde, je třeba použít tyto nástroje.
Článek 142 ústavy svěřuje přezkum právních předpisů do výhradní pravomoci Ústavního soudu s cílem ověřit si dodržování pravidel upravujících pravomoci státu, společenství a regionů. Tato pravidla jsou obsažena v ústavě a v zákoně o institucionální reformě v belgickém federálním státě.
Ústavní soud je rovněž oprávněn rozhodovat tehdy, když uplatněním daného právního předpisu dojde k domnělému porušení základních práv a svobod uvedených v hlavě II (články 8–32) ústavy. Patří sem zejména zásada rovnoprávnosti (článek 10) a nediskriminace (článek 11). Ústavnímu soudu rovněž přísluší posuzovat právní předpisy s ohledem na článek 170 (zásada zákonnosti v oblasti daňového zákona), článek 172 (rovnoprávnost v oblasti daňového zákona) a článek 191 (ochrana cizích státních příslušníků) ústavy.
Viz rovněž Federální veřejná služba – Soudnictví (Service public fédéral Justice) a zvláštní zákon ze dne 6. ledna 1989 o Ústavním soudu v rubrice „konsolidované právní předpisy“.
Státní rada (3) jednající na základě článku 160 ústavy řeší veškeré kolize prováděcích norem (individuálních aktů a nařízení) a norem legislativních. Střety zájmů se mimo jiné zabývá dohodovací parlamentní výbor.

---

(1) Viz Federální veřejná služba – Soudnictví (https://justitie.belgium.be), rubrika „konsolidované právní předpisy“, ústava z roku 1994 a zvláštní zákon o institucionálních reformách ze dne 8. srpna 1980, jakož i federální portál, rubrika „Belgie“.
Vlámské společenství a Vlámská rada (známá rovněž jako Vlámský parlament)
Frankofonní společenství a Rada Frankofonního společenství
Germanofonní společenství a Rada Germanofonního společenství
Vlámský region, který má stejný parlament jako Vlámské společenství (Vlámská rada).
Valonský region a Valonský parlament

Region hlavního města Brusel a Rada regionu hlavního města Brusel (rozdělený v rámci určitých kompetencí mezi vlámský a frankofonní výbor pro záležitosti společenství)
Společenství jsou příslušná pro:
1. kulturní záležitosti;
2. vzdělávání kromě (…);
3. spolupráci mezi společenstvími a mezinárodní spolupráci, včetně pravomoci uzavírat smlouvy v oblastech uvedených v bodech 1 a 2.
Rada Vlámského společenství a Rada Frankofonního společenství odhlasovávají dekrety, které jsou použitelné na jejich území a týkají se personalizovatelných oblastí, jako je spolupráce mezi společenstvími a mezinárodní spolupráce v uvedených otázkách. Dále využívají pravomocí v oblasti uzavírání smluv. Rada Germanofonního společenství má obdobné pravomoci.
Regionální parlamenty mají ve své pravomoci zejména územní plánování, správu historických památek a venkovských oblastí, hospodářství, zemědělství atd.
(2) Viz Federální veřejná služba – Soudnictví, rubrika „konsolidované právní předpisy“, zákon ze dne 31. května 1961 o používání jazyků v právních předpisech, o vypracovávání, zveřejňování a vstupu v platnost zákonů a nařízení.
(3) Viz Federální veřejná služba – Soudnictví , rubrika „konsolidované právní předpisy“, koordinované zákony o Státní radě ze dne 12. ledna 1973.
« Právní řád – obecné informace | Belgie – obecné informace
Poslední aktualizace: 19/02/2021
Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Bulharsko

Na této stránce naleznete informace o bulharském právním systému a přehled bulharského práva.

Prameny práva

Vnitrostátní prameny práva

Prameny práva zahrnují:
Ústavu Bulharské republiky (vyhlášena v SG 56/13. červenec 1991, změněna v SG 85/26. září 2003, SG 18/25. únor 2005, SG 27/31. březen 2006, SG 78 /26. září 2006 – rozsudek Ústavního soudu č. 7/2006, SG 12/6. únor 2007, SG 12/6. únor 2007, SG 100/18. prosince 2015 [DB1]),
primární právní předpisy a
sekundární právní předpisy.
Judikatura z formálního hlediska není pramenem práva, je však závazná pro orgány činné v trestním řízení.

Evropské a mezinárodní prameny práva

K psaným nástrojům patří Ústava Bulharské republiky, mezinárodní smlouvy, zákony a sekundární právní předpisy (dekrety, nařízení, prováděcí pravidla, směrnice a příkazy).
Normou nejvyšší právní síly je **Ústava Bulharské republiky** (*Konstitutsiata na Republika Balgaria*). Ta stanoví uspořádání, zásady, pravomoci a povinnosti státních orgánů, jakož i práva a povinnosti občanů.
Zákon (*zakon*) je normativní akt, který upravuje *ab initio* nebo na základě ústavy společenské vztahy prostřednictvím ustálených ujednání přijatých v závislosti na předmětu nebo dotčených osobách jedním nebo více legislativními orgány či jejich složkami.
Veškeré legislativní akty musí být vyhlášeny a vstupují v platnost tři dny po vyhlášení, pokud v nich není uvedeno něco jiného.
Schvaluje-li Rada ministrů prováděcí pravidla, nařízení nebo směrnice nebo upravuje-li v souladu se zákony společenská ujednání, která nejsou těmito právními předpisy upravena v rámci její výkonné a správní působnosti, vydá o tom **dekret** (*postanovlenie*).
Prováděcí pravidla (*pravilnik*) jsou normativní akty, které se vydává k provedení zákona jako celku. Stanoví se jimi uspořádání státních a místních orgánů nebo vnitřní řád jejich činnosti.
Nařízení (*naredba*) je normativní akt. který se vydává k provedení určitých ustanovení nebo jiných částí normativního aktu vyšší právní síly.
Směrnice (*instruktsia*) je normativní akt, kterým výše postavený orgán uděluje podřízeným orgánům pokyny k provedení normativního aktu, který vydal, nebo jehož dodržování musí tento orgán zajistit.
Důležité jsou i další nepsané prameny práva, jako jsou **právní obyčeje** (*pravniyat obichay*) a **obecné zásady práva** (*obshtite printsipi na pravoto*).
Za vedlejší pramen práva lze považovat **výkladová rozhodnutí nejvyšších soudů**.
Ústavní soud (*Konstitutsionen sad*) jedná prostřednictvím nálezů, usnesení a nařízení.
Soud rozhoduje o věci samé prostřednictvím nálezů.
Nálezy ústavního soudu jsou vyhlášeny ve státním věstníku do 15 dnů od svého vydání a vstupují v platnost tři dny po vyhlášení.

Hierarchie právních norem

Právním předpisem nejvyšší právní síly je Ústava Bulharské republiky. Nadřazenost práva EU není v Ústavě výslovně stanovena, považuje se však za nadřazené právu vnitrostátnímu.
Mezinárodní smlouvy ratifikované v souladu s ústavním postupem, které byly v Bulharsku vyhlášeny a vstoupily v platnost, se podle čl. 5 odst. 4 ústavy stávají součástí právních předpisů státu. Mají přednost před kterýmkoli ustanovením vnitrostátního práva, které by s nimi bylo v rozporu.
Dalšími normativními akty v pořadí z hlediska právní síly jsou zákony. Výkonné orgány přijímají sekundární právní předpisy, jako jsou dekrety, nařízení, rozhodnutí, prováděcí pravidla, směrnice a příkazy.

Institucionální rámec

Orgány odpovědné za přijímání právních předpisů

Zákonodárná moc je svěřena Národnímu shromáždění (*Narodno sabranie*). To může schvalovat, měnit, doplňovat a rušit zákony.
Na základě zákonů Rada ministrů (*Ministerski savet*) k jejich provedení přijímá dekrety, příkazy a rozhodnutí. Prostřednictvím dekretů Rada ministrů rovněž přijímá prováděcí pravidla a nařízení.
Ministři vydávají prováděcí pravidla, nařízení, směrnice a příkazy.
Rada ministrů uzavírá mezinárodní smlouvy, je-li k tomu zmocněna zákonem. Národní shromáždění ratifikuje (nebo zamítá) mezinárodní smlouvy, které:
jsou politické nebo vojenské povahy,
se týkají členství Bulharské republiky v mezinárodních organizacích,
se týkají úpravy státních hranic Bulharské republiky,
ukládají státu finanční závazky,
se týkají účasti státu v mezinárodní arbitráži nebo soudním řízení,

se týkají základních lidských práv,
mají dopad na užívání zákonů nebo ke svému vymáhání vyžadují přijetí nových právních předpisů,
výslovně vyžadují ratifikaci,
předávají Evropské unii pravomoci vyplývající z ústavy.

Legislativní proces

Přijetí ústavy

Novou ústavu přijímá Velké národní shromáždění (*Veliko narodno sabranie*), která má 400 členů.
Národní shromáždění může měnit veškerá ustanovení ústavy s výjimkou těch, která spadají do pravomoci Velkého národního shromáždění. Změna ústavy vyžaduje většinu tří čtvrtin hlasů všech členů Národního shromáždění ve třech hlasováních v průběhu tří různých dnů. Změna ústavy je do sedmi dnů od přijetí podepsána a vyhlášena ve státním věstníku předsedou Velkého národního shromáždění.

Zákonodárná iniciativa

V souladu s článkem 87 ústavy má kterýkoli člen Národního shromáždění nebo Rady ministrů právo předložit návrh zákona.
Národní shromáždění návrh zákona přijímá ve dvou čteních. V prvním čtení se návrh zákona projednává v celém znění. Členové mohou ve lhůtě stanovené Národním shromážděním předkládat písemné pozměňovací návrhy k návrhu, který byl přijat v prvním čtení. Ve druhém čtení Národní shromáždění návrh podrobně projedná a přijme. Přijatý návrh je zaslán prezidentovi Bulharské republiky, který podepíše dekret o jeho vyhlášení. Akt je vyhlášen ve státním věstníku a vstupuje v platnost tři dny po jeho zveřejnění, pokud v něm není uvedeno něco jiného.

Databáze právních předpisů

Státní věstník (*Darzhaven vestnik*) je zdarma přístupný na webových stránkách státního věstníku. Jeho online verze obsahuje zákony vyhlášené Národním shromážděním, dekrety Rady ministrů, mezinárodní smlouvy a jiné právní akty, jakož i oznámení o veřejných zakázkách a koncesích atd.
Širokou škálu právních předpisů nabízejí komerční databáze právních předpisů, jako je Apis, Ciela a Juridical Encyclopaedia, nejsou ale bezplatné.
Poslední aktualizace: 20/07/2022
Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Česko

Na této stránce naleznete informace o právním systému a přehled právních předpisů České republiky.

Prameny práva

Český právní řád, jenž je součástí kontinentálního typu právní kultury, je založen na psaném právu a patří do něj zákony a další právní předpisy, ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy, k nimž dal souhlas Parlament ČR a nálezy Ústavního soudu, kterými Ústavní soud zrušil právní předpis nebo jeho část.

Druhy právních nástrojů – popis

Právní řád České republiky je tvořen všemi právními předpisy ČR a v nich obsaženými právními normami.
Nejdůležitějšími právními předpisy jsou **zákony,** tj. soubory pravidel chování upravující základní oblasti života člověka a společnosti. Obsáhlejší zákony, které upravují celé odvětví práva a obsahují jeho systematicky uspořádané normy, se nazývají zákoníky. Zákony shrnující celé odvětví procesního práva a systematicky uspořádávající jeho procedurální normy se označují jako řády. Zákony, které se zabývají nejdůležitějšími záležitostmi státu a lidskými a občanskými právy, se označují jako **ústavní zákony** (mezi ně se řadí mimo jiné i Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod) a platí pro ně zvláštní postup přijímání.
Na zákony navazují podzákonné – prováděcí – předpisy, mezi které patří **nařízení vlády, vyhlášky ministerstev a ústředních orgánů státní správy a vyhlášky územních samosprávných celků**.
Součástí právního řádu jsou i vyhlášené **mezinárodní smlouvy**, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána. Mezinárodní smlouvy mají vůči ostatním právním předpisům do jisté míry nadřazené postavení, protože pokud stanoví mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.
Kromě výše uvedeného platí od vstupu do Evropské unie v České **republice evropské právo**, a to za obdobných podmínek jako v ostatních členských státech EU.
Obyčej není v České republice pramenem práva. V určitých případech je však zákonem dovoleno používat zvyklosti pro určitou oblast nebo právní zásady, zákon na ně v takových případech odkazuje a soud může tato pravidla vynutit. Převažuje tedy názor, že pramenem práva není právní zásada nebo zvyklost samotná, ale zákon, který na ni odkazuje.
Soudní rozhodnutí také není pramenem práva. Na druhou stranu soud nemůže odepřít rozhodnutí pro neúplnost nebo nejasnost práva, často si musí pomoci výkladem, kterým se poté rozhodování ostatních soudů v podstatě řídí, proto je pak jeho rozhodnutí de facto právotvorné. Je-li rozhodnutí publikováno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, což je u zásadních rozhodnutí vyšších soudů pravidlem, působí ve skutečnosti jako pramen práva, přestože za něj oficiálně považován není.

Hierarchie právních norem

Právní řád České republiky je hierarchicky uspořádán. V čele stojí **Ústava** a další ústavní zákony, které mají nejvyšší právní sílu a mohou být měněny zase jen ústavním zákonem. Pod ústavními **zákony** stojí zákony, na jejichž základě jsou vydávány prováděcí předpisy, které mají nejnižší právní sílu. Platí, že předpis nižší právní síly musí být vždy v souladu s předpisem vyšší právní síly. Právní předpis může být zrušen nebo změněn zásadně pouze předpisem stejné nebo vyšší právní síly. Zvláštní postavení mají **mezinárodní smlouvy**. Jak již bylo uvedeno, jsou součástí právního řádu a v případě sporu mají přednost před zákonem, tj. i před ústavním zákonem ČR.
Předpisy odvozené od zákonů – nařízení vlády, rozhodnutí prezidenta republiky obecně normativní povahy (např. o amnestii), právní předpisy ministerstev a jiných správních úřadů, s celostátní a lokální působností, nařízení krajských a obecních rad v přenesené působnosti. Uvedené předpisy musí být vydány na základě zákona a v jeho mezích, v rozsahu zákonného zmocnění.
Co se týče **práva evropského**, platí stejně jako v ostatních členských státech EU zásada přednosti komunitárního práva. Ta stanoví, že pokud je v rozporu evropská norma s vnitrostátní normou (tj. zákonem, vyhláškou apod.) členského státu, má přednost norma evropská. To platí pro rozpor národní normy s primárním komunitárním právem (zakládacími smlouvami) i se sekundárním komunitárním právem (nařízeními, směrnicemi apod.). Ze zásady přednosti nejsou dle převládajícího výkladu vyňaty ani nejvyšší zákony členských států – evropská norma má přednost i před ústavou či ústavním zákonem členského státu.
Aby se mezinárodní smlouvy, které jsou pro Českou republiku závazné, staly součástí právního řádu, musí parlament vyslovit souhlas s ratifikací, pokud ovšem pro konkrétní smlouvu ústavní zákon nestanoví vyslovení takového souhlasu prostřednictvím referenda. Mezinárodní smlouvy ratifikuje prezident republiky. Po ratifikaci je třeba smlouvu vyhlásit, tj. uveřejnit její české znění ve Sbírce mezinárodních smluv.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní normy

Nositelem zákonodárné moci v České republice je Parlament, který je tvořen dvěma komorami:
Poslaneckou sněmovnou (200 poslanců) a
Senátem (81 senátorů)

Legislativní proces

Tvorba zákonů, tedy tzv. legislativní proces, začíná zákonodárnou iniciativou. Zákonodárnou iniciativu, čili právo navrhovat Poslanecké sněmovně nové zákony a změny těch stávajících, mají jednotliví poslanci nebo skupiny poslanců, Senát, vláda a zastupitelstva krajů. Návrh zákona o státním rozpočtu a návrh státního závěrečného účtu podává pouze vláda; usnáší se o nich jen Poslanecká sněmovna. Vláda má ale právo vyjádřit se ke všem návrhům zákonů. Navrženou předlohu zákona projedná a případně upraví nejprve Poslanecká sněmovna, a to ve třech po sobě následujících čteních. Ke schválení zákona je třeba nadpoloviční většiny přítomných poslanců.
Návrh zákona, s nímž vyslovila Poslanecká sněmovna souhlas, zašle její předseda co nejdříve do Senátu, na rozdíl od mnohdy zdlouhavého a několik měsíců trvajícího projednávání zákona v Poslanecké sněmovně má Senát na projednání zákona jen 30 dní. V této lhůtě musí zákon schválit, zamítnout nebo vrátit poslancům s pozměňovacími návrhy. Může také rozhodnout, že se zákonem vůbec nebude zabývat. Pokud Senát návrh schválí nebo vyjádří vůli se jím nezabývat či se ve stanovené lhůtě k zákonu vůbec nevyjádří, platí, že zákon je přijat a je následně postoupen k podpisu prezidentu republiky. Jestliže Senát návrh zákona zamítne, hlasuje o něm Poslanecká sněmovna znovu. Návrh zákona je přijat, jestliže je schválen nadpoloviční většinou všech poslanců. Jestliže Senát návrh zákona vrátí Poslanecké sněmovně s pozměňovacími návrhy, hlasuje o něm Poslanecká sněmovna ve znění schváleném Senátem. Souhlasem většiny poslanců je návrh zákona přijat. Jestliže Poslanecká sněmovna neschválí návrh zákona ve znění schváleném Senátem, hlasuje znovu o návrhu zákona v původním znění, ve kterém byl postoupen Senátu. Návrh zákona je přijat, jestliže je schválen nadpoloviční většinou všech poslanců, tj. nejméně 101 hlasem. K přijetí volebního zákona a některých dalších zákonů je třeba, aby byly schváleny jak Poslaneckou sněmovnou, tak Senátem.
Prezident republiky může do 15 dnů od postoupení zákona rozhodnout, že zákon nepodepíše a vrátí Poslanecké sněmovně s odůvodněním k novému projednání. Jde o tzv. veto zákona. Poslanecká sněmovna následně může nadpoloviční většinou všech poslanců, aniž však zákon jakkoli změní, prezidentovo veto přehlasovat a zákon se vyhlásí. Jinak platí, že zákon nebyl přijat.
Zákony vedle prezidenta republiky podepisují předseda Poslanecké sněmovny a předseda vlády, jde však již jen o formální záležitost.
Dojde-li k rozpuštění Poslanecké sněmovny, přísluší Senátu přijímat zákonná opatření v některých věcech, které nesnesou odkladu a které by jinak vyžadovaly přijetí zákona. Zákonné opatření může Senátu navrhnout jen vláda a musí být poté schváleno Poslaneckou sněmovnou na její první schůzi, jinak pozbývá další platnosti.
Výjimku z legislativního procesu představují ústavní zákony. Při přijímání s nimi musí souhlasit alespoň tři pětiny všech poslanců (tzv. kvalifikovaná většina) a také tři pětiny přítomných senátorů, tedy nejen polovina přítomných členů parlamentu obvyklá při přijímání běžných zákonů. Ústavní zákony mohou být měněny a doplňovány pouze ústavními zákony (tj. v době rozpuštění Poslanecké sněmovny je ani nelze měnit zákonnými opatřeními Senátu) a prezident je nemůže vetovat.
Podzákonné právní předpisy, tj. nařízení a vyhlášky, v nichž se stanoví podrobnější pravidla neobsažená zákonem, mohou ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy vydávat v mezích své působnosti.

Platnost právních předpisů

K platnosti právního předpisu je nezbytné jeho vyhlášení. Ústavní zákony, zákony a další právní předpisy (nařízení vlády, vyhlášky ministerstev aj.) se vyhlašují ve Sbírce zákonů, kterou vydává Ministerstvo vnitra. Právní předpisy nabývají platnosti a stávají se součástí právního řádu dnem jejich vyhlášení ve Sbírce zákonů. Ve Sbírce je u každého vyhlášeného předpisu také uveden den jeho účinnosti. To je den, od kterého jsou všichni povinni se podle tohoto předpisu chovat. Pokud není stanovena účinnost pozdější, nabývají právní předpisy účinnosti patnáctým dnem po vyhlášení. Vyžaduje-li to naléhavý obecný zájem, lze výjimečně stanovit dřívější počátek účinnosti, nejdříve však dnem vyhlášení. Den platnosti a účinnosti právního předpisu se tedy mohou shodovat, nikdy však nemůže předpis nabýt účinnosti dříve než platnosti. Zákonná opatření Senátu se vyhlašují ve Sbírce zákonů stejně jako zákony, ratifikované mezinárodní smlouvy ve Sbírce mezinárodních smluv. Předpisy krajů se zveřejňují ve věstnících, předpisy obcí vyvěšením na dobu 15 dnů na úřední desce obecního úřadu, a dále způsobem v místě obvyklým.
O zrušení zákonů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem, a o zrušení jiných právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem nebo zákonem, rozhoduje Ústavní soud.
Pro více informací viz znění Ústavy: Ústava.

Právní databáze

Právní databáze je ve vlastnictví a správě Ministerstva vnitra České republiky. Tato databáze obsahuje následující informace:
oddíl oficiální webové stránky Ministerstva vnitra (Ministerstvo vnitra) věnovaný legislativě (legislativa). Obsahuje elektronické verze (ve formátu PDF) Sbírky zákonů (Sbírka zákonů) a Sbírky mezinárodních smluv (Sbírka mezinárodních smluv) (částÚředního věstníku). Tato stránka nemá žádné oficiální postavení ani právní sílu. Autentickou povahu má pouze tištěné znění Sbírky zákonů. Stránka je přístupná veřejnosti a potřebné informace lze na ní hledat pomocí fulltextového vyhledávání i prostřednictvím hledání pomocí metadat.
Sekce zákony Portálu veřejné správy České republiky (Portál veřejné správy České republiky) obsahuje aktualizovaná, úplná znění zákonů a prováděcích právních předpisů. Tato stránka nemá žádné oficiální postavení ani právní sílu. Na této stránce lze provádět fulltextové vyhledávání i hledání pomocí názvů a čísel dokumentů v databázi.
Informační systém ISAP umožňuje přístup k databázím využívaným pro přidělování koordinačních rolí dokumentům Rady, jakož i aktům vyhlašovaným v Úředním věstníku Evropské unie. Sleduje rovněž proces provádění, národní legislativní proces a řízení o porušení. Prostřednictvím této databáze získáte přístup k elektronickému archívu národních postojů, pracovních dokumentů a srovnávacích tabulek, jakož i dalším materiálům.

Judikatura

V ČR neexistuje jednotná úřední ani soukromá sbírka, ve které by byla soustavně publikována zásadní rozhodnutí všech českých soudů, tj. rozhodnutí Ústavního soudu a ta rozhodnutí obecných soudů, která mohou mít obecný dopad. Nálezy Ústavního soudu jsou publikovány ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, která je vydávána v nakladatelství C. H. Beck Praha. Pokud jde o rozhodnutí obecných soudů, systematičtěji jsou zveřejňována pouze vybraná rozhodnutí jejich nejvyšších instancí, tedy Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu. Vybraná rozhodnutí Nejvyššího soudu a také jeho stanoviska, jejichž účelem je sjednocovat judikaturu nižších soudů civilní a trestní větve obecného soudnictví, jsou otiskována ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, která je vydávána nakladatelstvím LexisNexis Praha. Vybraná rozhodnutí a usnesení Nejvyššího správního soudu jsou publikovány ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, kterou vydává nakladatelství ASPI Praha. Judikatura nižších obecných soudů není systematicky publikována, vybraná rozhodnutí jsou občas zveřejňována v právnických periodicích.

Za této situace mají praktický význam oficiální elektronické vyhledavače judikatury Ústavního a obou nejvyšších obecných soudů, které podchycují rozhodnutí těchto soudů v jejich celistvosti. V elektronické podobě se začínají na serverech jednotlivých nižších obecných soudů objevovat i výběry z jejich judikatury.

judikatura Ústavního soudu ČR

judikatura Nejvyššího soudu ČR

judikatura Nejvyššího správního soudu

Je přístup do databáze zdarma?

Přístup do databáze **je zdarma.**

Vybrané komerční databáze

Databáze ASPI

Databáze LEXDATA

Databáze LEXGALAXY

Databáze SAGIT

Databáze TORI

Poslední aktualizace: 16/09/2020

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Dánsko

Tato stránka poskytuje informace o právním systému v Dánsku.

Pro informace o dánském právním systému prosím navštivte internetovou stránku dánského ministerstva spravedlnosti a dánského parlamentu.

Prameny práva

Hlavními prameny dánského práva jsou právní předpisy, přípravné legislativní dokumenty a judikatura.

Primárním pramenem práva jsou **právní předpisy**, které jsou zveřejňovány ve sbírce zákonů. Od roku 2008 je sbírka zákonů dostupná pouze v elektronické formě. Mezi právní předpisy mimo jiné patří zákony, nařízení a správní předpisy. Zákony přijímá dánský parlament, nařízení vydává vláda a správní předpisy navrhují úřady.

Parlament je jediným orgánem, který má pravomoc přijímat nové zákony nebo měnit stávající právní předpisy. Přijaté právní přepisy může rušit nebo měnit pouze parlament.

Při uplatňování práva rovněž hrají důležitou úlohu **rozhodnutí soudu**. Rozhodnutí Nejvyššího soudu mají často větší význam než rozhodnutí nižších soudů.

Důležitou součástí uplatňování práva jsou také **přípravné legislativní dokumenty**, které se vyhotovují během legislativního procesu.

Databáze právních předpisů

Portál právních informací (Retsinformation) poskytuje občanům přístup k:

zákonům, správním předpisům, mezinárodním smlouvám, konsolidovanému právu,

parlamentním dokumentům,

správním rozhodnutím,

rozhodnutím veřejného ochránce práv.

Portál obsahuje všechny právní předpisy platné k 1. lednu 1985 a všechny právní předpisy přijaté po tomto datu.

Přístup do databáze je **zdarma**.

Poslední aktualizace: 20/06/2022

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Německo

Spolková republika Německo je demokratický, spolkový a sociální ústavní stát. Společně se základními právy tvoří principy demokratického, spolkového a sociálního ústavního státu nedotknutelné jádro německé ústavy, jejíž dodržování zaručuje Spolkový ústavní soud.

Prameny práva

Základním zákonem (Grundgesetz) je německá ústava, která poskytuje rámec pro právní systém a hodnoty Spolkové republiky Německo. Základní zákon (Grundgesetz) stanoví zejména:

základní práva jako nejvyšší hlavní zásady,

základní strukturu a hlavní strukturální principy státu a jeho nejvyšších orgánů,

zásady, podle nichž se provádějí volby do Spolkového sněmu (dolní komora německého spolkový parlamentu – Bundestag),

základ pro postavení a práva svobodně zvolených členů Spolkového sněmu,

organizaci a způsob provádění činnosti Spolkového sněmu,

kompetence a organizaci Spolkové rady (horní komora německého parlamentu – Bundesrat, jejímž prostřednictvím se spolkové země podílejí na legislativním procesu na spolkové úrovni),

rozdělení zákonodárných a správních pravomocí mezi spolek a spolkové země,

základní zásady, na nichž je založena organizace soudů.

Druhy právních nástrojů – popis

Hlavními **písemnými prameny** německého vnitrostátního práva jsou Základní zákon (Grundgesetz), **zákony**, **vyhlášky** a **statuty**.

Právní předpisy

Právní předpisy v materiálním smyslu jsou abstraktní a obecné s vnějším účinkem, zatímco právními předpisy ve formálním smyslu jsou právní akty, které byly přijaty příslušnými zákonodárnými orgány v souladu s ústavním postupem.

Německo je **spolkový stát, který se skládá ze šestnácti spolkových zemí – Länder**. Existují tedy **spolkové zákony**, které platí na celém území spolku, a **zemské zákony,**které mají platnost pouze v dané spolkové zemi. Každá spolková země má vlastní ústavu a v rámci kompetencí, které jí byly svěřeny Základním zákonem, má také pravomoc přijímat právní předpisy, jakož i vyhlášky a statuty.

Zákonodárné pravomoci spolku a spolkových zemí jsou podrobně upraveny v Základním zákoně. Spolkové země mají zákonodárnou pravomoc, pokud tato pravomoc nebyla podle Základního zákona přenesena na spolkovou vládu. Klíčové zákonodárné pravomoci spolku jsou stanoveny v článcích 71 až 74 Základního zákona. Kromě toho jsou na různých místech Základního zákona stanoveny další zákonodárné pravomoci spolku.

Výhradní zákonodárná pravomoc spolku

V oblastech podléhajících výhradní zákonodárné pravomoci spolku mají spolkové země pravomoc přijímat právní předpisy pouze v případech, kde je k tomu spolkový zákon výslovně zmocňuje (článek 71 Základního zákona).

Podle článku 73 Základního zákona má spolek výhradní zákonodárnou pravomoc (mimo jiné) v těchto oblastech: veškerá zahraniční politika, obrana (včetně ochrany civilního obyvatelstva), státní občanství, svoboda pohybu, cestovní pasy, registrace místa pobytu a průkazy totožnosti, přistěhovalectví, vycestování a vydávání stíhaných osob, měna a monetární politika, jednota celního a obchodního prostoru, letecká doprava, spolupráce mezi spolkem a spolkovými zeměmi v oblasti práce kriminální policie a zákon o zbraních a výbušninách.

Souběžné zákonodárné pravomoci

V oblastech podléhajících souběžné zákonodárné pravomoci mají spolkové země právo přijímat právní předpisy pouze za předpokladu a v rozsahu, v němž spolek neuplatňuje svoje zákonodárné pravomoci v téže oblasti (článek 72 Základního zákona). Právní oblasti podléhající souběžné zákonodárné pravomoci zahrnují občanské a trestní právo, právo týkající se silničního provozu, jakož i právo o sdružování, právo týkající se pobytu a usazování cizích státních příslušníků, hospodářské právo, pracovní právo a určité aspekty ochrany spotřebitele. S ohledem na některé oblasti uvedené v článku 74 Základního zákona spadající do oblasti souběžné zákonodárné moci má spolek právo přijímat právní předpisy pouze v takové míře, v níž nastolení srovnatelných životních podmínek na území celého spolku nebo potřeba zachování právní či ekonomické jednoty státu vyžadují v celostátním zájmu zákonnou úpravu na úrovni spolku.

Vyhlášky

Vyhláška je abstraktní, obecně platný předpis s vnějším účinkem, který přijímá výkonná moc na základě příslušného zákonného zmocnění.

Statuty

Statut je abstraktní, obecně platný právní předpis, který může přijmout právnická osoba organizovaná podle veřejného práva v rámci jí zákonem svěřené autonomie a který se vztahuje na osoby, které jsou členy této právnické osoby nebo spadají pod její pravidla.

Postavení zvykového práva a judikatury

Kromě psaných pramenů práva existují i **nepsané prameny práva**, včetně obecných zásad zakotvených v mezinárodním právu a zvykovém právu. Judikatura v podstatě není pramenem práva, i když v praxi hraje důležitou úlohu. Určitá rozhodnutí Spolkového ústavního soudu (Bundesverfassungsgericht) sama o sobě mají právní sílu zákona.

Mezinárodní prameny práva a právo Evropské unie

Podle článku 25 Základního zákona mají obecné normy mezinárodního práva zvláštní postavení v hierarchii vnitrostátních norem: podle první věty článku 25 Základního zákona jsou nedílnou součástí spolkového práva, zatímco druhá věta článku 25 stanoví, že mají přednost před zákony; obecná pravidla mezinárodního práva se proto v hierarchii vnitrostátních norem nacházejí mezi ústavou a zákony.

V souladu s čl. 59 odst. 2 bodem 1 Základního zákona musí být mezinárodní smlouvy, které se týkají záležitostí spolkového zákonodárství, schváleny příslušnými orgány ve formě spolkového zákona, aby mohly být vnitrostátně uplatňovány. V rámci vnitrostátní hierarchie norem jsou proto zařazeny pouze na stejnou úroveň jako spolkový zákon.

Právo Evropské unie

Zvláštní ústavní ustanovení se vztahují na členství Německa v EU (článek 23 Základního zákona) a na další situace, kdy jsou svrchované pravomoci přeneseny na mezinárodní organizace (článek 24 Základního zákona) prostřednictvím uzavření mezinárodních smluv.

Za podmínek stanovených v článku 23 Základního zákona se primární právo EU uplatňuje na vnitrostátní úrovni v Německu na základě nezbytného zákona (který rovněž vyžaduje souhlas Spolkové rady); v zásadě platí, že přímo použitelné sekundární právní předpisy EU (např. nařízení) jsou v Německu přímo použitelné na základě svého právního postavení; sekundární právní předpisy, které vyžadují provedení do vnitrostátního práva (např. směrnice), se v Německu v zásadě začnou uplatňovat až po přijetí vnitrostátních prováděcích právních předpisů; v souladu s judikaturou Soudního dvora Evropské unie má v případě rozporu s vnitrostátním právem v zásadě přednost právo EU a vnitrostátní právo musí být vykládáno způsobem, který je v souladu s právem EU a zmírňuje tento rozpor, pokud dané vnitrostátní právo umožňuje výklad.

Nejdůležitější akty/právní předpisy

Ústavní právo

- **Základní zákon Spolkové republiky Německo (Grundgesetz, GG)** – **anglický překlad**
- **Zákon o Spolkovém ústavním soudu (Gesetz über das Bundesverfassungsgericht, BVerfGG)** – **anglický překlad**

Občanské právo

- **Občanský zákoník (Bürgerliches Gesetzbuch, BGB)** – **anglický překlad**
- **Občanský soudní řád (Zivilprozessordnung, ZPO)** – **anglický překlad**

Obchodní právo

- **Obchodní zákoník (Handelsgesetzbuch, HGB)** – **anglický překlad**
- **Zákon o akciových společnostech (Aktiengesetz, AktG)** – **anglický překlad**
- **Zákon o společnostech s ručením omezeným (Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung, GmbHG)** – **anglický překlad**

Správní právo

- **Soudní řád správní (Verwaltungsgerichtsordnung, VwGO)** – **anglický překlad**
- **Zákon o správním řízení (Verwaltungsverfahrensgesetz, VwVfG)**

Trestní právo

- **Trestní zákoník (Strafgesetzbuch, StGB)** – **anglický překlad**
- **Trestní řád (Strafprozeßordnung, StPO)** – **anglický překlad**

Hierarchie právních norem

Základní zákon stojí v hierarchii vnitrostátních právních norem **nejvýše**. Je nadřazen všem ostatním pramenům vnitrostátního práva a jakožto **ústava** tvoří základ celého německého právního řádu. Každé právní ustanovení, které je v Německu přijato, musí být slučitelné se Základním zákonem po formální i věcné stránce. Za tímto účelem čl. 20 odst. 3 Základního zákona stanoví, že zákonodárná moc je vázána ústavním pořádkem, a moc výkonná a soudní právem a spravedlností. Nadto jsou zákonodárná, výkonná a soudní moc zejména vázány základními právy stanovenými v článcích 1 až 19 Základního zákona, jež jsou přímo použitelným právem (čl. 1 odst. 3). Přednost Základního zákona je pak konečně prosazována Spolkovým ústavním soudem. Pouze Spolkový ústavní soud může prohlásit akt parlamentu za neplatný v případě, že je tento akt protiústavní.

Čl. 79 odst. 2 stanoví, že Základní zákon může být pozměněn pouze dvoutřetinovou většinou hlasů členů Spolkového sněmu a dvoutřetinovou většinou hlasů ve Spolkové radě (Bundesrat – horní sněmovna německého parlamentu), prostřednictvím níž se země podílí na legislativním procesu a správě spolku

a dále na záležitostech týkajících se Evropské unie. Určité **zásadní prvky Základního zákona** – tj. rozdělení spolku na země, v zásadě jejich účast na legislativním procesu a zásady stanovené v článcích 1 a 20 – pak **nesmí být měněny** vůbec (čl. 79 odst. 3, tzv. **klauzule věčnosti**, která zaručuje, že základní ústavní rozhodnutí stanovená v Základním zákoně zůstanou zachována).

Obecná pravidla mezinárodního práva se svou právní silou řadí za Ústavu, avšak před zákony spolku a zemí. Tato obecná pravidla zahrnují mezinárodní obyčejové právo a obecné zásady mezinárodního práva, nikoli však mezinárodní smluvní právo. Základní zákon výslovně stanoví, že tato základní pravidla tvoří nedílnou součást spolkového práva, že mají přednost před spolkovými zákony a že přímo zakládají práva a povinnosti obyvatelům spolkového území (článek 25). Tato obecná pravidla mezinárodního práva s právními účinky na jednotlivce (tj. pravidla určená k ochraně jednotlivce) zahrnují zejména záruku vhodné formy právní ochrany cizinců nebo „zásadu speciality", podle níž trestní řízení podléhá podmínkám povolení vydání stíhané osoby, které platí ve vydávajícím cizím státě.

Prosté zákony jsou podřízeny ústavě. Zákony přijímá **Spolkový sněm společně se Spolkovou radou**. Návrhy zákonů může ve Spolkovém sněmu předkládat spolková vláda, Spolková rada nebo poslanci Spolkového sněmu (poslanecký klub nebo nejméně 5 % poslanců Spolkového sněmu). Základní zákon stanoví případy, v nichž je pro konečné přijetí zákona Spolkovým sněmem nutný souhlas Spolkové rady (v současnosti je to podle statistik zveřejněných Spolkovou radou na jejích internetových stránkách asi 38 % veškerých zákonů). Pokud jde o další zákony přijímané Spolkovým sněmem, Spolková rada může pouze vznést námitku proti návrhu zákona přijatému Spolkovým sněmem, kterou může Spolkový sněm následně zamítnout. Pokud se názory Spolkového sněmu a Spolkové rady liší, může být svolán společný výbor pro konzultaci navrhovaných zákonů (takzvaný Mediační výbor), který je složen ze stejného počtu poslanců Spolkového sněmu a Spolkové rady (v současnosti jej tvoří 16 poslanců z každé komory). Úkolem Mediačního výboru je připravovat návrhy k dosažení jednoty, i když sám rozhodovat jménem Spolkového sněmu a Spolkové rady nemůže.

Vyhlášky jsou podřízeny zákonům a může je vydávat spolková vláda, spolkový ministr nebo zemské vlády. **Statuty** se řadí pod vyhlášky a může je vydávat samosprávný celek veřejného práva (např. obec).

Legislativní proces

Zákony v Německu přijímají obě komory parlamentu. **Spolkový sněm** je proto nejdůležitějším zákonodárným orgánem. **Rozhoduje o všech zákonech, které spadají do působnosti spolku**, a to v legislativním procesu, který vyžaduje i účast Spolkové rady.

V rámci německého federálního systému mají spolkové **země** značný podíl na státních pravomocích, a proto se **na přijímání zákonů podílí** i **Spolková rada**. Všechny zákony jsou předkládány Spolkové radě, která o nich hlasuje, a v případě zákonů, které vyžadují její schválení, může dokonce způsobit zamítnutí některých návrhů zákonů.

Zákonodárná iniciativa

Většinu návrhů zákonů a bodů k projednání připravuje **spolková vláda**. Jakožto ústřední úroveň výkonné moci má nejvíce zkušeností s prováděním právních předpisů a bezprostřední znalost toho, kde jsou v praxi potřebná nová zákonná ustanovení.

Vedle spolkové vlády však má právo předkládat návrhy zákonů také **Spolková rada**.

Poslanci a poslanecké kluby Spolkového sněmu jsou rovněž oprávněni předkládat Spolkovému sněmu nové nebo revidované právní předpisy jakožto návrhy zákonů.

Tyto návrhy jsou v Parlamentu projednávány a hlasuje se o nich v souladu s přesně stanoveným postupem.

Podněty předkládané spolkovou vládou nebo Spolkovou radou

Pokud má **spolková vláda** v úmyslu navrhnout nebo pozměnit zákon, spolkový kancléř musí příslušný návrh nejdříve postoupit **Spolkové radě**.

Spolková rada má pak zpravidla šest týdnů na to, aby **k návrhu zákona odevzdala své připomínky**, na něž pak vláda může odpovědět písemným vyjádřením.

Spolkový kancléř poté návrh zákona opatřený připomínkami Spolkové rady předá Spolkovému sněmu. Jedinou **výjimkou** z tohoto postupu je návrh **rozpočtového zákona**, který se postoupí zároveň Spolkové radě a Spolkovému sněmu.

Podobný postup se použije, předkládá-li legislativní podnět Spolková rada. Poté, co většina členů Spolkové rady hlasovala pro přijetí návrhu zákona, se návrh postoupí nejprve spolkové vládě, která k němu připojí své připomínky, zpravidla do šesti týdnů, a následně jej předá Spolkovému sněmu.

Podněty předkládané poslanci Spolkového sněmu

Návrhy zákonů mohou být také předkládány poslanci Spolkového sněmu, přičemž **musí mít podporu buď alespoň jednoho poslaneckého klubu, nebo minimálně 5 % poslanců Spolkového sněmu**.

Návrhy zákonů podané tímto způsobem nemusí být nejprve předloženy Spolkové radě. Z tohoto důvodu vláda někdy dojedná, aby byly **naléhavé návrhy zákonů** ve Spolkovém sněmu předkládány poslaneckými kluby.

Projednávání návrhu zákona a přijímání zákonů

Rozesílání bodů k projednání

Než může být návrh zákona projednán ve Spolkovém sněmu, musí být nejprve předán předsedovi Spolkového sněmu a poté zaevidován úřadem. Následně je jako vytištěný dokument nebo častěji v elektronické podobě rozeslán všem členům Spolkového sněmu a Spolkové rady a spolkovým ministerstvům.

Jakmile je návrh zákona zařazen na **program jednání plenární schůze**, končí první fáze jeho schvalování parlamentem: nyní může být **oficiálně předložen** k veřejnému projednání ve Spolkovém sněmu.

Trojí čtení na plenární schůzi

Návrhy zákonů jsou zpravidla na plenární schůzi Spolkového sněmu **projednávány třikrát**. Tato projednání se nazývají **čtení**.

Během prvního čtení se debatuje pouze o tom, zda návrh odsouhlasila Rada starších (zvláštní výkonný orgán Spolkového sněmu), nebo jde o požadavek některého poslaneckého klubu. Toto se většinou děje v případech, kdy legislativní projekty mají mimořádně kontroverzní charakter nebo jsou předmětem zvláštního zájmu veřejnosti.

Hlavním cílem prvního čtení je **určit jeden nebo několik výborů**, které návrh zákona projednají a připraví pro druhé čtení. To se provádí na základě doporučení Rady starších.

Je-li určeno několik výborů, jednomu z nich je svěřena celková odpovědnost za projednání daného bodu, přičemž také zodpovídá za přijetí návrhu zákona parlamentem. Ostatní výbory mají poradní funkci.

Legislativní činnost výborů

Konkrétní práce na právních předpisech probíhá ve stálých výborech, v nichž jsou zastoupeni členové všech poslaneckých klubů. Členové výborů se seznámí s materiálem a debatují o něm na svých jednáních. Mohou si také pozvat experty a zástupce zájmových skupin na veřejná slyšení.

Souběžně s prací probíhající ve výborech vytvoří **poslanecké kluby** pracovní skupiny, v nichž zkoumají otázky související s návrhem a formulují k nim vlastní stanoviska.

Není neobvyklé, když ve výborech dojde k překlenutí rozdílů mezi jednotlivými poslaneckými kluby. Úprava většiny návrhů zákonů je větší či menší měrou výsledkem spolupráce mezi vládními a opozičními poslaneckými kluby.

Po ukončení jednání **výbor, který nese za návrh zákona celkovou zodpovědnost, předloží na plenární schůzi zprávu** o průběhu a závěrech jednání. **Rozhodnutí, které doporučí**, se stane základem pro druhé čtení, které se nyní koná na plenární schůzi.

Rozprava v druhém čtení

Před druhým čtením všichni poslanci Spolkového sněmu obdrží výtisk zveřejněného **doporučení pro rozhodnutí**. Jsou tedy dobře připraveni na rozpravu. Poslanecké kluby před zahájením této rozpravy rovněž znovu koordinují svá stanoviska na interních jednáních, aby mohly při veřejném druhém čtení představit sjednocené stanovisko.

Po všeobecné rozpravě mohou být všechna ustanovení zahrnutá v návrhu zákona projednána jednotlivě. Zpravidla však plenární schůze přejde přímo k hlasování o návrhu zákona jako celku.

Každý člen Spolkového sněmu může předložit **pozměňovací návrhy**, o nichž se pak na plenární schůzi okamžitě jedná. Pokud plénum pozměňovací návrhy přijme, nová verze návrhu zákona musí být nejprve vytištěna a rozeslána. Tento postup je však možné se souhlasem dvou třetin přítomných poslanců zkrátit. Tím je umožněno okamžitě zahájit třetí čtení.

Hlasování ve třetím čtení

Další rozprava se koná během třetího čtení pouze v případě, že o to požádá některý poslanecký klub nebo alespoň 5 % poslanců Spolkového sněmu. V této fázi již pozměňovací návrhy nemohou předkládat jednotliví poslanci, může tak učinit pouze jeden z poslaneckých klubů nebo 5 % poslanců Spolkového sněmu. Navíc je možné pozměňovací návrhy předkládat pouze ke změnám přijatým během druhého čtení.

Konečné hlasování se koná na **konci třetího čtení**. Když předseda Spolkového sněmu požádá o hlasy pro přijetí návrhu a proti jeho přijetí a zeptá se, kolik poslanců se zdrželo hlasování, poslanci odpovídají povstáním z křesel.

Jakmile návrh zákona v plenárním zasedání Spolkového sněmu získal potřebnou většinu, je **předán Spolkové radě jako zákon**.

Souhlas Spolkové rady

Prostřednictvím **Spolkové rady** se **spolkové země** podílí na tvorbě každého zákona. V tomto ohledu jsou **práva účasti** Spolkové rady na zákonodárném procesu přesně definována.

Spolková rada nemůže měnit zákon přijatý Spolkovým sněmem. Pokud však se zákonem nevysloví souhlas, může žádat o svolání **Mediačního výboru** (Vermittlungsausschuss). Mediační výbor tvoří rovný počet členů Spolkového sněmu a Spolkové rady.

U některých návrhů zákonů, označovaných jako **zákony vyžadující souhlas (Zustimmungsgesetze)**, je souhlas Spolkové rady povinným požadavkem. Jedná se například o zákony, které mají vliv na finanční prostředky a správní pravomoci spolkových zemí.

Pokud jde o **návrhy zákonů, proti nimž Spolková rada může vznést námitku**, Spolkový sněm může takový zákon uvést v platnost, i když o něm nebylo v Mediačním výboru dosaženo shody. K tomu je však nutné další hlasování, v němž Spolkový sněm zákon přijme absolutní většinou.

Další podrobnosti naleznete na internetových stránkách Spolkového sněmu a Spolkové rady.

Vyhlášení, zveřejnění a vstup v platnost

Poté, co návrh zákona schválí Spolkový sněm a Spolková rada, musí projít celou řadou dalších fází, než může vstoupit v platnost.

Zákon, který byl přijat, je nejprve vytištěn a předložen spolkovému kancléři a příslušnému spolkovému ministrovi, kteří jej spolupodepíší.

Poté zákon obdrží k podpisu spolkový prezident. Přezkoumá, zda byl zákon přijat v souladu s ústavou a zda není zjevně v rozporu s ustanoveními Základního zákona. Po provedení této kontroly spolkový prezident zákon podepíše a nařídí, aby byl vydán ve Spolkové sbírce zákonů (Bundesgesetzblatt). Tímto okamžikem je zákon vyhlášen. Pokud by v zákonu nebylo uvedeno konkrétní datum vstupu v platnosti, vstoupí v platnost čtrnáctý den poté po vydání Spolkové sbírky zákonů, v níž byl vytištěn.

Způsoby řešení rozporů mezi různými právními prameny

Základní zákon upravuje problematiku případných rozporů mezi spolkovým a zemským právem. Základní pravidlo je stanoveno v článku 31 Základního zákona: „Spolkové právo má přednost před zemským právem“. Tato zásada platí bez ohledu na hierarchické postavení kolidujících právních norem, takže například federální zákon má přednost před ústavou země.

V ostatních případech lze konflikty řešit na základě hierarchického postavení kolidujících právních norem. V případě právních norem, které mají formálně stejné postavení v hierarchii, lze zohlednit hledisko specifičnosti *(*lex specialis) nebo časovou posloupnost jejich přijetí *(*lex posterior).

Právní databáze (s příslušnými odkazy)

Gesetze im Internet (online zákony)

Spolkové ministerstvo spravedlnosti a Spolkový justiční úřad zveřejňují téměř všechny platné spolkové zákony online. Tyto informace jsou zájemcům k dispozici zdarma. Právní předpisy a zákonné nástroje jsou k dispozici v aktuálním znění. Průběžně je konsoliduje dokumentační středisko Spolkového justičního úřadu.

Zákony vydané v němčině lze volně používat ve všech uvedených formátech. Právní texty, které jsou k dispozici online, nejsou oficiálními zněními. Ty lze nalézt pouze v papírovém vydání Spolkové sbírky zákonů.

Je přístupná zdarma?

Ano.

V jakých jazycích je k dispozici?

Zákony jsou k dispozici v němčině. V mnoha případech jsou k dispozici překlady do angličtiny.

Jaká jsou dostupná kritéria vyhledávání?

1. Vyhledávání podle názvu

Je možné provést vyhledávání omezené na slova obsažená v dlouhém nebo zkráceném názvu a úřední zkratky všech dostupných zákonů. Lze použít dva různé operátory:

Operátor AND:

Vyhledají se dokumenty, ve kterých se vyskytují všechna zadaná slova.

Operátor OR:

Vyhledají se dokumenty, ve kterých se vyskytuje alespoň jedno ze zadaných slov.

2. Fulltextové vyhledávání

Je také možné provést vyhledávání všech dostupných právních textů podle klíčových slov. I zde lze použít dva různé operátory:

Operátor AND:

Vyhledají se dokumenty, ve kterých se vyskytují všechna zadaná slova.

Operátor OR:

Vyhledají se dokumenty, ve kterých se vyskytuje alespoň jedno ze zadaných slov.

Rechtsprechung im Internet (online judikatura)

Od roku 2010 zveřejňují Spolkové ministerstvo spravedlnosti a Spolkový justiční úřad vybraná rozhodnutí Spolkového ústavního soudu, nejvyšších spolkových soudů a Spolkového patentového soudu online. Tyto informace jsou zájemcům k dispozici zdarma. Rozhodnutí jsou anonymizována a v zásadě se zveřejňují v nezkrácené podobě. Databáze je denně aktualizována.
Rozhodnutí lze volně používat ve všech poskytnutých formátech.

Je přístupná zdarma?

Ano.

V jakých jazycích je k dispozici?

Rozhodnutí jsou k dispozici v němčině.

Jaká jsou dostupná kritéria vyhledávání?

1. „Jednoduché vyhledávání"

Standardní vyhledávání („jednoduché vyhledávání") umožňuje fulltextové vyhledávání ve všech rozhodnutích zveřejněných občanskou poradenskou službou (Bürgerservice). Pokud je to možné, jsou uživatelské záznamy přiřazeny k určitým metadatům a hláskování je standardizováno. Po provedení vyhledávání se pod vyhledávacím formulářem zobrazí hledané výrazy spolu s počtem nálezů. K dispozici je vstupní pole, do kterého můžete zadat téměř všechna specifická kritéria vyhledávání, která lze použít v internetovém vyhledávači.
Možné shody se automaticky nabízejí v seznamu během zadávání hledaného výrazu. Poté, co uživatel začne zadávat kritérium vyhledávání, se text a další hledané výrazy objeví v automaticky vygenerovaném seznamu návrhů a lze je odtud převzít přímo do vyhledávací masky. Systém také rozpozná a upozorní na chyby při zadávání. Funkce rychlého vyhledávání interpretuje zadání a nabízí alternativní pravopis prostřednictvím seznamu návrhů (funkce „Mysleli jste? ").
Vyhledávané položky jsou ve výchozím nastavení propojeny spojkou „a"; uživatel nemusí zadávat slovo „a". Pro vyhledávací kritéria zadaná za sebou se automaticky provede průsečík. Zadáním operátorů „OR" nebo „NOT" může uživatel určit, zda lze vyhledané dokumenty zahrnout nebo vyloučit. Vstupní posloupnost hledaných výrazů se při prezentaci hledaných výrazů zachovává. Vztahy OR nebo NOT jsou v seznamu hledaných výrazů uvedeny samostatně.

2. „Rozšířené vyhledávání"

Funkce rozšířeného vyhledávání nabízí uživateli možnost diferencovaně propojit jednotlivá vyhledávací kritéria napříč všemi dokumenty.
Kromě fulltextového vyhledávání umožňuje rozšířené vyhledávání i vyhledávání metadat na základě následujících kritérií:
Soud
Právní ustanovení
Datum
Referenční číslo dokumentu / ECLI

Verwaltungsvorschriften im Internet (správní předpisy online)

Spolková vláda v rámci společného projektu se společností juris GmbH poskytuje pod celkovou odpovědností Spolkového ministerstva vnitra rozsáhlou online databázi, která obsahuje aktuální správní předpisy vydané nejvyššími spolkovými orgány. Tyto informace jsou zájemcům k dispozici zdarma.
Databáze obsahuje „živé dokumenty", což znamená, že vládní úřady zpřístupněné dokumenty průběžně aktualizují. Nové správní předpisy a správní předpisy, které jsou revidovány, mohou být kdykoli doplněny společností juris GmbH.
Správní předpisy nejsou zákony. Jedná se o abstraktní, obecné předpisy v rámci správní organizace, které vydávají nadřízené správní orgány nebo nadřízení podřízeným orgánům nebo zaměstnancům za účelem upřesnění organizace a činnosti příslušné správy. Další podrobnosti k jednotlivým správním předpisům naleznete v případě potřeby na internetových stránkách spolkového ministerstva, do jehož působnosti daná věc spadá.

Je přístupná zdarma?

Ano.

V jakých jazycích je k dispozici?

Správní předpisy jsou k dispozici v němčině.

Jaká jsou dostupná kritéria vyhledávání?

1. Vyhledávání podle názvu

Je možné provést vyhledávání omezené na slova obsažená v dlouhém nebo zkráceném názvu a úředních zkratkách všech dostupných správních předpisů.
Lze použít dva různé operátory:

Operátor AND:

Vyhledají se dokumenty, ve kterých se vyskytují všechna zadaná slova.

Operátor OR:

Vyhledají se dokumenty, ve kterých se vyskytuje alespoň jedno ze zadaných slov.

2. Fulltextové vyhledávání

Je také možné provést vyhledávání všech dostupných právních textů podle klíčových slov. I zde lze použít dva různé operátory:

Operátor AND:

Vyhledají se dokumenty, ve kterých se vyskytují všechna zadaná slova.

Operátor OR:

Vyhledají se dokumenty, ve kterých se vyskytuje alespoň jedno ze zadaných slov.

Justizportal des Bundes und der Länder (spolkový a zemský justiční portál)

Spolkové ministerstvo spravedlnosti a zemské úřady zpřístupňují právní texty zájemcům na internetu. V některých případech se účtuje poplatek. Existují také určité rozdíly v kritériích vyhledávání.

Další právní databáze

Bundesgesetzblatt (Spolková sbírka zákonů)

Spolková sbírka zákonů vychází v tištěné podobě a v elektronické podobě prostřednictvím následujícího odkazu: https://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav
Tištěná verze je závazná.

Bundesanzeiger (Spolkový věstník)

Spolkový věstník je vydáván v elektronické podobě prostřednictvím tohoto odkazu: https://www.bundesanzeiger.de/pub/de/amtlicher-teil
Elektronická verze je závazná.

Dokumentations- und Informationssystem für Parlamentarische Vorgänge (dokumentační a informační systém pro parlamentní záležitosti)

Poslední aktualizace: 05/05/2023

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli

odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Estonsko

Na těchto stránkách jsou uvedeny informace o estonském právním systému a přehled estonského práva.

Prameny práva

Estonsko je součástí evropského kontinentálního právního systému. Nejdůležitějšími prameny práva jsou právní nástroje, jako je ústava, právo Evropské unie, mezinárodní smlouvy, zákony a nařízení.

Výklady práva soudem nejvyššího stupně — Nejvyšším soudem — a komentáře odborníků rovněž slouží jako referenční bod (např. komentované vydání ústavy). Soudní rozhodnutí nevytváří práva a v zásadě rozsudky vynesené vyššími soudy nejsou pro nižší soudy závazné. Nejvyšší soud, který rovněž provádí přezkum ústavnosti, je však oprávněn prohlásit právní nástroj za neplatný, pokud tento nástroj odporuje ústavě nebo právnímu nástroji s vyšší právní silou. Při řešení konkrétní věci nesmí žádný soud takový nástroj aplikovat. Soudy jsou oprávněny nepřihlížet k právním nástrojům, které jsou neústavní. Nejvyšší soud jakožto soud provádějící přezkum ústavnosti pak prozkoumá tento případ podrobněji a je oprávněn prohlásit takový nástroj za neústavní (nikoliv však za neplatný).

Všeobecně uznávané zásady a normy mezinárodního práva tvoří nedílnou součást estonského právního řádu.

Druhy právních nástrojů — popis

Právní nástroje se dělí na právní nástroje obecné aplikace, tj. legislativní akty, a nástroje individuální aplikace, tj. prováděcí předpisy.

Obecně závazné nástroje

Ústava — podle čl. 3 odst. 1 ústavy je státní moc vykonávána výlučně podle ústavy a zákonů, které jsou v souladu s ústavou.

Zákony — podle článku 65 ústavy jsou zákony přijímány estonským parlamentem – *Riigikogu* –, kterému je svěřena zákonodárná moc. Zákony jsou přijímány v souladu s ústavou a vyhlašují se předepsaným způsobem v úředním věstníku – *Riigi Teataja*. Vymahatelnými jsou pouze ty zákony, které byly vyhlášeny.

Dekret — právní nástroj se silou zákona. Podle článku 109 ústavy pokud není možné svolat parlament, může prezident republiky v případě naléhavé národní potřeby vydávat dekrety se silou zákona. Tyto dekrety musí spolupodepsat předseda parlamentu a předseda vlády. Podle ústavy prezident může vydávat:
zvláštní dekrety v případě naléhavé národní potřeby, a pokud není možné svolat parlament,
výjimečné dekrety v případě naléhavé národní potřeby, kdy vláda vyhlásila výjimečný stav, a pokud není možné svolat parlament nebo pro jeho svolání není dostatek času.

Dekret prezidenta republiky nabývá účinnosti desátý den po jejich zveřejnění v úředním věstníku, nestanoví-li dekret jinak.

Jakmile se sejde parlament, prezident republiky předloží dekrety parlamentu, jenž bezodkladně přijme zákon, kterým tyto dekrety schválí nebo zruší. Podle článku 110 ústavy nesmí prezident republiky používat dekrety k přijímání, změně nebo zrušení ústavy, zákonů uvedených v článku 104 ústavy a zákonů upravujících vnitrostátní daně nebo státní rozpočet.

Nařízení — podle článků 87 a 94 ústavy mají vláda a ministři oprávnění vydávat nařízení na základě zákona a k dosažení souladu s ním. Pro řešení otázek místního významu nebo v případech stanovených zákonem mohou vydávat nařízení rovněž orgány místní samosprávy. Kromě toho mohou nařízení vydávat guvernér estonské národní banky *Eesti Pank*, předseda nejvyššího kontrolního úřadu a rady veřejných universit. Nařízení mohou být vydávána pouze na základě a v rámci působnosti stanovené zákonem.

Estonská vláda a ministři jsou oprávněni vydávat nařízení na základě zákona a pro účely dosažení souladu s ním. Nařízení nabývají účinnosti třetí den po jejich zveřejnění v úředním věstníku, nestanoví-li samo nařízení jinak.

Individuálně závazné nástroje

Správní výnos — individuální správní akt, kterým orgán veřejné správy rozhoduje o individuálních právních otázkách a upravuje je. Podle čl. 87 odst. 6 ústavy vydává správní výnosy estonská vláda na základě zákona a v zájmu dosažení souladu se zákonem. Správní výnosy mohou vydávat také předseda vlády, okresní hejtmani a rady místních samospráv.

Rozhodnutí — individuální správní akt vydaný na základě správních námitek nebo odvolání nebo akt, kterým se ukládají sankce. Rozhodnutí přijímají také parlament, rady místních samospráv, národní volební komise a soudy.

Předpis — podle článku 94 ústavy předpisy vydávají ministři na základě zákona a za účelem dosažení souladu se zákonem. Předpis zahrnuje obecně závazný kodex jednání pro otázky související s výkonem služby na ministerstvu nebo pro stanovení struktury a organizace činnosti státních orgánů v působnosti ministerstva.

Hierarchie právních předpisů

Hierarchie právních předpisů je tato: ústava, právo Evropské unie, mezinárodní smlouvy, zákony a dekrety, nařízení estonské vlády a nařízení ministrů.

Vedle obecně závazných právních nástrojů existují také právní nástroje individuální aplikace, které se vydávají na základě zákona a v hierarchii se nacházejí pod úrovní zákonů a nařízení. Právní předpisy na všech úrovních musí být v souladu s právními předpisy vyšší právní síly.

Institucionální rámec

Instituce zodpovědné za přijímání právních předpisů

Estonský institucionální rámec se řídí zásadou dělby moci a principem protivah (článek 4 ústavy).

Zákonodárnou moc má parlament. Podle článku 103 ústavy mají zákonodárnou iniciativu poslanci parlamentu, poslanecké kluby, parlamentní výbory, estonská vláda a prezident republiky. Prezident však má zákonodárnou iniciativu pouze pro změny ústavy. Parlament projednává návrhy zákonů a rozhoduje o jejich přijetí nebo zamítnutí.

Na základě rozhodnutí absolutní většiny poslanců má parlament právo navrhnout estonské vládě, aby v rámci své zákonodárné iniciativy předložila určitý návrh.

Parlament je oprávněn předložit k všelidovému hlasování návrh zákona nebo otázku národního významu. O výsledku všelidového hlasování rozhoduje většina hlasů zúčastněných osob. Zákony přijaté ve všelidovém hlasování jsou bezodkladně vyhlášeny prezidentem republiky. Rozhodnutí přijatá ve všelidovém hlasování jsou závazná pro všechny veřejnoprávní orgány. Pokud návrh zákona ve všelidovém hlasování nezíská většinu hlasů, prezident republiky vyhlásí mimořádné parlamentní volby. Ve všelidovém hlasování nelze hlasovat o otázkách týkajících se rozpočtu, daní, finančních závazků státu, ratifikace či vypovězení mezinárodní smlouvy, vyhlášení nebo zrušení výjimečného stavu a národní obrany.

Výkonnou moc vykonává estonská vláda. Ve většině případů předkládá parlamentu návrhy zákonů estonská vláda. Návrhy zákonů předkládají vládě ministři, přičemž tyto návrhy nejprve musí projít připomínkovým řízením mezi ministerstvy.

Veřejný ochránce práv a předseda nejvyššího kontrolního úřadu se účastní jednání vlády a mají právo slova. Jejich podněty nejsou pro vládu závazné, ale k jejich doporučením a podnětům se často přihlíží. Pokud to veřejný ochránce práv a předseda nejvyššího kontrolního úřadu považují za nezbytné, mohou své podněty předložit přímo příslušnému parlamentnímu výboru, který se legislativním návrhem zabývá. Podle článku 139 ústavy analyzuje veřejný ochránce práv všechny podněty, které jsou mu předloženy a které se týkají legislativních změn, přijetí nových zákonů a práce vládních orgánů. V případě potřeby předkládá veřejný ochránce práv zprávu parlamentu. Pokud veřejný ochránce práv zjistí, že je právní akt přijatý zákonodárným orgánem, výkonnou mocí

nebo orgánem místní samosprávy v rozporu s ústavou nebo zákonem, navrhne orgánu, který daný akt přijal, aby jej ve lhůtě 20 dnů uvedl do souladu s ústavou nebo zákonem. Není-li akt uveden do souladu s ústavou nebo zákonem v uvedené lhůtě, předloží veřejný ochránce práv Nejvyššímu soudu návrh na prohlášení daného aktu za neplatný na základě článku 142 ústavy.
Zákony přijaté parlamentem vyhlašuje prezident republiky, který může jejich vyhlášení také odmítnout. V takovém případě jej vrátí společně se svým odůvodněním parlamentu k novému projednání a rozhodnutí.
Ministerstvo spravedlnosti zveřejňuje přijaté zákony vyhlášené prezidentem republiky v estonském úředním věstníku.

Legislativní proces

Legislativní proces v estonském parlamentu tvoří tyto fáze:
předložení návrhu zákona,
projednání návrhu zákona,
přijetí návrhu zákona.

Předložení

Podle článku 103 ústavy mají právo zákonodárné iniciativy estonská vláda, poslanci parlamentu, poslanecké kluby, parlamentní výbor a prezident republiky. Prezident však může předkládat pouze návrhy na změnu ústavy. Legislativní návrhy musí být v souladu s legislativními a technickými pravidly organizačního výboru parlamentu a legislativními a technickými pravidly estonské vlády. Organizační výbor parlamentu přikáže návrh zákona stálému parlamentnímu výboru, který za něj bude odpovědný.

Projednání návrhu zákona

Návrh zákona připraví k projednání na plenární schůzi parlamentu některý stálý parlamentní výbor (výbor pro právní záležitosti, ústavní výbor, hospodářský výbor atd.). Na návrh odpovědného výboru je návrh zákona zařazen na program plenární schůze parlamentu.
Podle interních předpisů a jednacího řádu parlamentu musí prvé čtení návrhu zákona proběhnout v rámci sedmi plenárních pracovních týdnů zasedání parlamentu od okamžiku jeho přijetí. Návrhy zákonů se projednávají na plenární schůzi parlamentu ve třech čteních, v prvém z nich se koná rozprava o obecných zásadách, které tvoří základ navrhovaného zákona. Pokud během projednávání návrhu zákona nenavrhne odpovědný výbor nebo kterýkoli poslanecký klub jeho zamítnutí, končí prvé čtení bez hlasování. Po prvém čtení mají poslanci parlamentu, parlamentní výbory a poslanecké kluby deset pracovních dní na předložení pozměňovacích návrhů. Na návrh odpovědného výboru může předseda parlamentu pro předložení pozměňovacích návrhů stanovit jinou lhůtu.
Výbor do projednání návrhu zapojí všechny zainteresované strany, které se účastnily přípravy návrhu a přejí si zapojit do debaty.
Odpovědný výbor přezkoumá všechny pozměňovací návrhy a rozhodne, zda budou při přípravě nového znění návrhu zohledněny. Odpovědný výbor vypracuje nové znění návrhu pro druhé čtení, včetně všech přijatých změn a změn provedených samotným výborem. Odpovědný výbor rovněž vypracuje důvodovou zprávu pro druhé čtení, která obsahuje informace související s projednáváním návrhu zákona, jako jsou například důvody pro přijetí nebo zamítnutí pozměňovacích návrhů, stanovisko osoby, která návrh zákona iniciovala nebo předložila, a stanoviska odborníků zapojených do procesu či dalších osob.
Na návrh odpovědného výboru parlamentu je návrh zákona zařazen k projednání v druhém čtení. Na návrh organizačního výboru, odpovědného výboru nebo osoby, která návrh zákona iniciovala, přeruší parlament bez hlasování druhé čtení návrhu zákona. Pokud přerušení druhého čtení navrhne poslanecký klub, o tomto návrhu se hlasuje. Je-li druhé čtení návrhu zákona přerušeno, lze stále předkládat pozměňovací návrhy. Není-li druhé čtení v parlamentu přerušeno, považuje se za ukončené a návrh zákona postupuje do třetího čtení.
Po skončení druhého čtení lze hlasovat o předloze usnesení parlamentu.
Po skončení druhého čtení provede odpovědný výbor jazykové a technické úpravy a sestaví konečné znění návrhu zákona pro třetí čtení. Pro třetí čtení může odpovědný výbor vypracovat důvodovou zprávu shrnující změny provedené po skončení druhého čtení. Ve třetím čtení návrhu zákona se koná rozprava, během níž se mohou vyjádřit zástupci poslaneckých klubů. Při třetím čtení probíhá závěrečné hlasování o návrhu zákona.

Přijetí

Zákony a usnesení parlamentu se přijímají ve veřejném hlasování v parlamentu. Závěrečné hlasování probíhá při třetím čtení návrhů zákonů. Články 73 a 104 ústavy stanoví, jaký je pro přijetí zákona nutný počet poslanců parlamentu, kteří hlasují pro, podle čehož se zákony dělí na:
ústavní zákony, tj. zákony vyžadujících absolutní většinu hlasů poslanců parlamentu (nadpoloviční většina ze 101 poslanců parlamentu musí hlasovat pro přijetí zákona), nebo
běžné zákony, tj. zákony vyžadující prostou většinu (více poslanců parlamentu musí hlasovat pro přijetí návrhu než proti jeho přijetí).
Následující zákony lze přijmout nebo změnit pouze absolutní většinou poslanců parlamentu:
zákon o občanství,
zákon o volbách do parlamentu,
zákon o volbách prezidenta republiky,
zákon o obecních volbách,
zákon o všelidovém hlasování,
zákon o jednacím řádu parlamentu a zákon o interních předpisech parlamentu,
zákon o odměnách prezidenta republiky a poslanců parlamentu,
zákon o estonské vládě,
zákon o zahájení soudního řízení s prezidentem republiky a poslanci parlamentu,
zákon o kulturní autonomii národnostních menšin,
zákon o státním rozpočtu,
zákon o národní bance (Eesti Pank),
zákon o nejvyšším kontrolním úřadu,
zákon o soudech a zákony o řízení před soudy,
zákony týkající se zahraničních a domácích půjček a majetkových závazků státu,
zákon o výjimečném stavu státu,
zákon o národní obraně během míru a zákon o národní obraně za války.
Jakmile jsou zákon nebo usnesení parlamentu přijaty, podepíše je nejpozději pátý pracovní den po jejich přijetí předseda parlamentu, nebo v jeho nepřítomnosti místopředseda parlamentu, který předsedal schůzi.

Vyhlášení

Poté, co je zákon přijat a podepsán, je odeslán prezidentu republiky k vyhlášení. Prezident republiky může odmítnout vyhlásit zákon přijatý parlamentem a může jej ve lhůtě 14 dnů od jeho obdržení vrátit parlamentu spolu s odůvodněním k novému projednání a přijetí. Pokud zákon, který byl vrácen prezidentem

republiky, je podruhé přijat parlamentem v nezměněné podobě, prezident republiky jej buď vyhlásí, nebo navrhne Nejvyššímu soudu, aby jej prohlásil za neústavní. Pokud Nejvyšší soud shledá, že zákon je v souladu s ústavou, musí jej prezident republiky vyhlásit.
Zákon nabývá účinnosti desátý den po jeho zveřejnění v úředním věstníku, nestanoví-li samotný zákon jinak.

Zveřejňování právních nástrojů

Nejdůležitější právní nástroje a mezinárodní smlouvy se zveřejňují v úředním věstníku. Zákony a nařízení nabývají právního účinku, až po zveřejnění v úředním věstníku.
Riigi Teataja (úřední věstník) je estonská úřední online publikace a centrální databáze právních nástrojů. Od 1. června 2010 vychází úřední věstník pouze na internetu jako úřední online publikace.
Od 1. ledna 2011 vydává úřední věstník ministerstvo spravedlnosti.

Stručný popis obsahu

Zákony, nařízení, mezinárodní smlouvy, rozhodnutí parlamentu a výnosy vlády se zveřejňují v úředním věstníku a další důležité informace, např. překlady právních nástrojů a procedurální informace o návrzích zákonů zde mohou být rovněž k dispozici.
Většina nástrojů přijatých od roku 1990 je dostupná v úředním věstníku.
Od 1. června 2002 se v úředním věstníku zveřejňují úřední konsolidovaná znění zákonů, dekretů prezidenta republiky, vládních nařízení a výnosů, ministerských nařízení, nařízení prezidenta estonské centrální banky (Eesti Pank) a nařízení národní volební komise. Konsolidovaná znění rozhodnutí parlamentu se zveřejňují od 1. června 2010 a konsolidovaná znění nařízení orgánů místní samosprávy od konce roku 2011.
Kdykoliv dojde ke změně těchto nástrojů, vypracuje se aktualizované a konsolidované znění obsahující příslušné změny, které se zveřejní souběžně s novelou. Dále se uvede, kdy novelizované znění nabude účinnosti. Konsolidovaná znění jsou oficiální a lze se o ně opírat při prosazování práva. Mají právní účinnost.
Všechny zveřejněné právní nástroje jsou v momentě zveřejnění digitálně označeny. Každý si může ověřit digitální označení, které zajišťuje, že nástroj zůstal od svého zveřejnění nezměněn. Všechny zveřejněné nástroje jsou propojeny s časovým označením, které umožňuje odhalit všechny případy neoprávněného zpracování.
Lze nahlížet do konsolidovaných verzí, které jsou/byly v účinnosti v kterýkoli konkrétní den. Lze také vyhledat případná budoucí znění těchto nástrojů, jsou-li známa. Každé konsolidované znění je propojeno s předchozími a následnými zněními. To umožňuje „posouvat se v čase“ z jednoho konsolidovaného znění k následujícímu a obráceně. Lze tedy porovnávat různá konsolidovaná znění téhož nástroje, aby bylo možné zjistit provedené změny.
Odkazy v konsolidovaném znění vám umožní otevřít nařízení přijatá na základě daného zákona a z těchto nařízení se dostanete k ustanovením zákona, která sloužila jako základ pro tato nařízení.
Právní nástroje v úředním věstníku jsou také doplněny o procedurální informace, které zahrnují důvodové zprávy (odkazy na konzultační databázi a jednání v parlamentu), odkazy na právní předpisy Evropské unie, překlady a jiné doplňující informace nezbytné k pochopení daného právního nástroje.
Na internetové stránce úředního věstníku můžete vyhledávat judikaturu okresních soudů, obvodních soudů a Nejvyššího soudu. Jsou zde k dispozici informace o místě a čase nařízených soudních jednání.
Rovněž se zveřejňují shrnutí a přehledy rozhodnutí Nejvyššího soudu a rozsudky vynesené Evropským soudem pro lidská práva. Shrnutí jsou systematicky uspořádána. Ve shrnutích rozhodnutí Nejvyššího soudu můžete vyhledávat podle klíčových slov nebo odkazů na právní nástroje. V rozsudcích Evropského soudu pro lidská práva lze vyhledávat podle článku.
V úředním věstníku se zveřejňují různé nové informace zákonech a právu obecně.
Dne 30. října 2013 byl zahájen provoz anglických internetových stránek Riigi Teataja. Ty obsahují aktualizované anglické překlady konsolidovaných znění zákonů. Od konce roku 2014 jsou zveřejněny aktualizované anglické překlady konsolidovaných znění všech platných zákonů (s výjimkou ratifikačních zákonů). Zákony překládají soudní překladatelé. Překládání do angličtiny započalo v roce 2011 a organizovalo jej ministerstvo spravedlnosti. Přestože nemají překlady právní sílu, jsou aktualizovány. Každý si může nechat zaslat poslední překlady na svoji e-mailovou adresu přihlášením se do služby My RT.
Existuje rovněž vyhledávač návrhů právních nástrojů, který umožňuje vyhledávat v různých fázích legislativního procesu, jimiž přijatý právní nástroj již prošel, nebo jeho návrh stále prochází. Jeho pomocí získáte přístup k informacím o legislativním procesu a příslušných dokumentech, které byly v dané souvislosti vytvořeny. Můžete si rovněž požádat o to být vyrozuměn o přechodu různých právních nástrojů z jednoho procedurálního kroku do následujícího. Budou vám zaslány na e-mailovou adresu, pokud se přihlásíte k odběru služby *Minu RT* v estonském jazyce.
Použitím služby *Minu RT* má každý možnost vytvořit si vlastní uživatelský portál, ve kterém může do souboru odkazů přidávat nástroje, a prostřednictvím portálu může požádat o to, aby byl e-mailem informován o nových nástrojích a jiných nových informacích.

Je přístup do databáze estonských právních předpisů zdarma?

Uživatelé mohou nahlížet do úředního věstníku a využívat všechny právní informační služby zdarma.
Volný přístup do elektronického vydání úředního věstníku je umožněn všem zájemcům v prostorách místní samosprávy a veřejných knihoven (přibližně 600 míst). Rovněž se nabízí pomoc s vyhledáváním příslušných nástrojů. Uživateli musí být umožněno vytisknout si bezplatně až 20 stran.

Historie databáze estonských právních předpisů

Riigi Teataja (úřední věstník) je úřední publikací Estonské republiky a je vydáván od 27. listopadu 1918. Vydávání úředního věstníku bylo v roce 1940 přerušeno a obnoveno v roce 1990.
Od roku 1996 je úřední věstník publikován na internetu a dne 1. června 2002 byl online verzi přiznán status úředního tisku.
Od 1. června 2010 vychází úřední věstník pouze na internetu jako úřední online publikace. Od tohoto data již v tištěné podobě nevychází.
V listopadu 2010 byl zaveden nový, uživatelsky přívětivější IT systém, který nabízí více právních informací. IT systém byl vyvinut pod vedením úřadu vlády za pomoci finančních prostředků z Evropského fondu regionálního rozvoje.
Od 20. ledna 2012 jsou na internetové stránce úředního věstníku k dispozici shrnutí rozhodnutí Nejvyššího soudu a rozsudků Evropského soudu pro lidská práva, různé novinky v oblasti práva obecně a informace o judikatuře a soudních jednáních.
Vyhledávač návrhů zákonů byl začleněn koncem roku 2012.
Počínaje rokem 2013 se zveřejňují v úředním věstníku aktuální konsolidovaná znění všech nařízení, která byla přijata orgány místní samosprávy.
Od 24. září 2013 jsou všechny právní nástroje v momentě zveřejnění v úředním věstníku opatřovány digitálním označením vydávajícího orgánu a časovým označením.
Provoz internetových stránek úředního věstníku v angličtině byl zahájen dne 30. října 2013.
V rámci procesu vývoje nového IT systému úředního věstníku dojde k propojení s evropským portálem N-Lex.

Poslední aktualizace: 14/09/2021

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Irsko

Na této stránce naleznete informace o právním systému v Irsku.

Právní řád

1. Právní nástroje / Prameny práva

1.1 Vnitrostátní prameny práva

Základním zákonem státu je ústava Irska (v irštině Bunreacht na hÉireann), která vstoupila v platnost dne 29. prosince 1937. Zřizuje instituce a státní aparát a zajišťuje třístranné rozdělení moci na složku výkonnou, zákonodárnou a soudní. Také zaručuje základní práva, která soudy podrobily přísnému výkladu a rozšíření.

Primární právní předpisy tvoří zákony přijaté parlamentem Oireachtas, který tvoří prezident Irska, Seanad Éireann (horní komora) a Dáil Éireann (dolní komora). Primární právní předpisy se dělí na: zákony, kterými se mění ústava; aby nabyly účinnosti, musí je občané přijmout v referendu; veřejnoprávní obecné zákony, které mají obecnou platnost; soukromoprávní zákony, které řídí chování konkrétních jednotlivců nebo skupin jednotlivců.

Sekundární právo je nástroj, kterým může parlament Oireachtas přenést zákonodárnou moc na ministra vlády nebo na konkrétní orgán. Pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci musí být výslovně udělena primárními právními předpisy a její výkon řídí přísné podmínky – zásady a politiky, které mají být provedeny, musí být jasně a jednoznačně stanoveny v pověřujícím aktu a orgán přijímající sekundární právní předpisy je musí přísně dodržovat. Nejčastější formou sekundárních právních předpisů jsou zákonné předpisy, ale mohou mít také podobu nařízení, vyhlášek, předpisů pravidel nebo stanov.

Podle článku 50 ústavy zákony týkající se Irska přijaté před rokem 1922 (např. zákony parlamentu Spojeného království) a opatření přijatá Irským svobodným státem (1922–1937), které nejsou v souladu s ústavou, zůstávají v platnosti. Mnoho zákonů z doby před rokem 1922, které pro Irsko neměly žádný trvalý význam, bylo zrušeno tzv. zákony o revizi zákonů v letech 2005 až 2012 (Statute Law Revision Act).

Irský právní systém je postavený na obyčejovém právu, což znamená, že důležitým pramenem práva je soudcovské právo. Podle doktríny precedentu neboli zásady *stare decisis* („setrvat u rozhodnutého“), je soud povinen řídit se rozhodnutími v předchozích případech, zejména rozhodnutími vyšších soudů. Nicméně se jedná o zásadu, a nikoli závazné nezměnitelné pravidlo. Tento soubor právních předpisů zahrnuje pravidla, obecné zásady, zásady k výkladu práva a maximy. Doktrína precedentu rozlišuje mezi *ratio decidendi*, závaznou částí rozhodnutí, která se musí dodržovat, a *obiter dictum*, vyjádřením soudce k otázkám, které byly ve věci předloženy, nebyly podstatné nebo vyvstaly takovým způsobem, že nevyžadují rozhodnutí. *Obiter dictum* není pro budoucí případy závazné, ale může být přesvědčivé.

1.2. Právo Evropské unie

Vzhledem k tomu, že je Irsko členským státem Evropské unie (EU), právo Unie je důležitou součástí vnitrostátního právního řádu státu. Povinnosti vyplývající z členství v Evropské unii zahrnují, že ústava a další vnitrostátní právní předpisy jsou podřízeny právu Unie, kdykoli má Společenství pravomoc. Aby byl stát oprávněn vstoupit do EU a aby se zabránilo nesouladu mezi ustanoveními ústavy a právem Unie, byla nutná změna ústavy.

1.3. Mezinárodní prameny práva

Irsko je signatářem mnoha mezinárodních dohod a smluv a je členem celé řady mezinárodních organizací. Ústava stanoví, že Irsko přijímá obecně uznávané zásady mezinárodního práva, jimiž se řídí vztahy mezi státy.

Irsko je dualistický stát, a aby měly mezinárodní smlouvy formální právní postavení v rámci státu, na rozdíl od postavení mezi státy, musejí být začleněny do vnitrostátního práva parlamentem Oireachtas.

Irsko je signatářem Evropské úmluvy o lidských právech od roku 1953 a od té doby se mohou občané na základě mezinárodních právních závazků státu spoléhat na její ustanovení u Evropského soudu pro lidská práva. Vnitrostátní právní účinek ustanovení Úmluvy nabyla zákonem o Evropské úmluvě o lidských právech z roku 2003, který ji začlenil do irského práva.

2. Další prameny práva

Pokud neexistují formální právní normy, může právní zástupce při projednávání věci či soud při rozhodování citovat akademickou literaturu. Ačkoli existuje debata o tom, zda by se přirozené právo a přirozená práva měly vůbec používat, a že jejich vliv v posledních letech může slábnout, soudy se na ně dovolávají při výkladu ústavy a při výčtu ústavních práv, která nejsou v textu ústavy výslovně uvedena.

3. Hierarchie pramenů práva

Na vrcholu irského právního systému stojí ústava. Právní předpisy, vládní a správní rozhodnutí a praxe mohou být přezkoumány, zda jsou v souladu s ústavou.

Ústava však stanoví, že nezruší platnost žádných aktů nebo opatření, které jsou vyžadovány členstvím v EU. Stanoví to článek 29.4.6 ústavy. Právo Unie má tedy přednost před všemi vnitrostátními zákony včetně ústavy. Vzhledem ke skutečnosti, že právo Unie stanoví, že způsoby jeho provedení určí vnitrostátní procesní požadavky, nástroje provádějící právo Unie přesto musí být v souladu s procesními požadavky ústavy.

Zákon o Evropské úmluvě o lidských právech z roku 2003 jednotlivcům umožňuje, aby se na její ustanovení dovolávali před irskými soudy. Evropská úmluva o lidských právech byla začleněna na podústavní úrovni a ústava si uchovává svoji nadřazenost. Zákon vyžaduje, aby soudy vykládaly a uplatňovaly vnitrostátní ustanovení pokud možno v souladu s předpisy obsaženými v Evropské úmluvě o lidských právech. Pokud vnitrostátní právní předpisy nejsou v souladu s Evropskou úmluvou o lidských právech, je vydáno prohlášení o neslučitelnosti.

Soudy rozhodly, že zásady mezinárodního obyčejového práva jsou součástí vnitrostátního práva na základě článku 29.3 ústavy, ale pouze do té míry, do jaké nejsou v rozporu s ústavou, právními předpisy nebo obyčejovým právem. Mezinárodní smlouvy mohou být ratifikovány pouze tehdy, jsou-li v souladu s ústavou, jinak se vyžaduje referendum.

Právní předpisy mohou být nahrazovány nebo měněny následnými právními předpisy. Sekundární právní předpisy mohou být nahrazeny primárními právními předpisy, jakož i pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci, ale sekundární právní předpisy nemohou rušit primární právní předpisy. Soudy mohou rušit právní předpisy z toho důvodu, že jsou neplatné s ohledem na ustanovení ústavy (právní předpisy po roce 1937) nebo že nejsou s ústavou v souladu (právní předpisy před rokem 1937). Předpokládá se, že právní předpisy po roce 1937 jsou v souladu s ústavou.

Rozhodnutí soudů mohou být nahrazena právními nebo ústavními předpisy a následnými rozhodnutími soudů stejné nebo vyšší právní síly.

4. Vstup nadnárodních nástrojů v platnost

Ústava v původním znění nebyla slučitelná s právem Evropského společenství. Například stanovila, že parlament Oireachtas byl jediným zákonodárným orgánem státu. Z tohoto důvodu bylo do ústavy vloženo ustanovení, které stanoví, že nezruší platnost žádného zákona, aktu nebo opatření, které jsou vyžadovány členstvím v EU. Bylo však rozhodnuto, že pokud by se měly změnit oblast působnosti a cíle, například prostřednictvím nové smlouvy, musí být předložena občanům v referendu, a pokud ji občané přijmou, bude do ústavy vloženo ustanovení potvrzující, že stát tuto smlouvu může ratifikovat.

Pokud právo Unie vyžaduje, aby stát provedl právní předpis ve vnitrostátním právu, je proveden primárními právními předpisy nebo častěji zákonným předpisem vlády nebo ministra vlády.

Podle ústavy se mezinárodní dohody stanou součástí vnitrostátního práva, pokud tak stanoví parlament Oireachtas. To se obvykle provádí pomocí zákona a příkladem je zákon o Evropské úmluvě o lidských právech z roku 2003, jímž byla Úmluva začleněna do vnitrostátního práva, což má za následek, že se jednotlivci mohou na její ustanovení dovolávat před vnitrostátními soudy.

5. Orgány oprávněné přijímat právní předpisy

Ústava stanoví, že parlament Oireachtas, který sestává z dolní komory Dáil, horní komory Seanad a prezidenta, má „výlučnou pravomoc přijímat zákony jménem státu“ s výhradou povinností vyplývajících ze členství ve Společenství, jak stanoví ústava. Aby se navrhované právní předpisy ve formě návrhu zákona staly zákony a nabyly účinnosti, musí být odepsány prezidentem, a pokud má prezident pochybnosti o ústavnosti navrhovaného právního předpisu, může svolat Státní radu, a je-li to nezbytné, postoupit návrh zákona k rozhodnutí Nejvyššímu soudu podle článku 26 ústavy .

Jak bylo uvedeno výše, parlament Oireachtas může svěřit pravomoc přijímat právní předpisy ministru vlády nebo jinému orgánu a tato pravomoc je striktně vymezena pověřujícím aktem. Směrnice EU se obvykle provádí prostřednictvím zákonného předpisu ministra. Zákonodárnou pravomoc lze svěřit celé řadě orgánů, například vládě ministrů, statutárním orgánům, polostátním orgánům, regulačním orgánům, odborným subjektům a místním úřadům.

Podle ústavy je vláda odpovědná za udržování vnějších vztahů a může podepisovat mezinárodní smlouvy a dohody a připojovat se k mezinárodním organizacím s výhradou ústavních požadavků.

Podle systému obyčejového práva je soudcovské právo závazné.

6. Proces přijímání právních norem

6.1. Ústava

Prvním krokem při provádění změn ústavy je podle článku 46 podat návrh zákona v dolní komoře parlamentu Dáil. Tento návrh zákona musí přijmout obě komory parlamentu Oireachtas a poté musí být v referendu předložen občanům, aby jej přijali, nebo odmítli. Podle čl. 47 odst. 1 bude návrh zákona považován za schválený občany, pokud je většina odevzdaných hlasů pro jeho uzákonění. Návrh zákona musí být označen výslovně jako „zákon o změně ústavy“ a nesmí obsahovat žádnou jinou novelizaci. Pokud jej schválí občané, musí návrh zákona podepsat prezident a „prezident jej řádně vyhlásí jako zákon“.

Ustanovení čl. 47 odst. 2 stanoví, že návrh předložený v referendu, který nemění ústavu, bude odmítnut, pokud je většina hlasů proti návrhu a hlasy odevzdané proti návrhu tvoří nejméně jednu třetinu voličů na volebním seznamu.

6.2. Legislativní proces

Prvním krokem při vytváření primárního právního předpisu je obvykle podání návrhu zákona v jedné z komor parlamentu Oireachtas. Každý návrh zákona podaný v dolní komoře Dáil musí být odeslán do horní komory Seanad k projednání, kde mohou být provedeny změny, které musí Dáil zvážit. Pokud je však návrh zákona podán a schválen v horní komoře Seanad a je následně pozměněn dolní komorou Dáil, má se za to, že byl podán v dolní komoře Dáil a musí být vrácen horní komoře Seanad k projednání.

Než je návrh zákona vyhlášen jako zákon, musí jej schválit obě komory parlamentu a musí jej podepsat prezident. Během procesu přijímání návrhu zákona může být návrh zákona pozměňován v dolní komoře parlamentu Dáil i horní komoře Seanad. Ústava však upevňuje svrchovanost lidově zvolené dolní komory Dáil; článek 23 stanoví, že pokud Seanad zamítne nebo změní návrh zákona v rozporu s přáním dolní komory Dáil, může Dáil do 180 dní přijmout usnesení, jímž se bude návrh zákona považovat za přijatý oběma komorami. Seanad má pravomoc pozdržet návrh zákona až o 90 dní, ale nemá pravomoc zabránit tomu, aby se z něj stal zákon, nebo jej změnit, pokud s tím Dáil nesouhlasí.

Drtivá většina návrhů zákonů je podána v dolní komoře Dáil Eireann ministrem vlády.

Návrhy zákonů týkající se financí (např. návrhy zákonů, které se zabývají uložením, zrušením, prominutím nebo úpravou či regulací daní a návrhy zákonů, které zahrnují poplatky z veřejných finančních prostředků) může podávat a přijímat pouze dolní komora Dáil Éireann. Tento typ návrhu zákona se posílá horní komoře Seanad k „doporučením“.

Posledním krokem legislativního procesu je podepsání návrhu zákona prezidentem. Prezident může, po konzultaci se Státní radou, postoupit návrh zákona nebo jeho konkrétní část Nejvyššímu soudu, aby určil jeho ústavnost. Tento postup je známý jako článek 26 Postoupení („Reference“). Jakmile Nejvyšší soud rozhodne, že je návrh zákona ústavní, nemůže být nikdy znovu u soudu napadnut jako protiústavní a prezident jej musí podepsat. Pokud je rozhodnuto, že návrh zákona odporuje ústavě, prezident musí návrh zákona odmítnout podepsat.

6.3. Sekundární právní předpisy

Pověřující zákony obecně stanoví, že právní předpisy v přenesené pravomoci, které zmocňuje, může rušit nebo schvalovat parlament Oireachtas. Tato ustanovení obecně stanoví, aby byly nástroje „předloženy“ buď jedné, nebo oběma komorám parlamentu Oireachtas, který je může ve stanovené lhůtě zrušit. Veškeré sekundární právní předpisy provádějící opatření EU podléhají tomuto mechanismu zrušení. Po přijetí musí být některé zákonné nástroje uloženy v určených knihovnách a oznámení o jejich přijetí musí být zveřejněno v oficiální irské sbírce zákonů Iris Oifigiúil.

6.4. Mezinárodní právo

Vláda může podepisovat mezinárodní smlouvy nebo dohody nebo vstupovat do mezinárodních organizací, bylo však rozhodnuto, že vláda tak nesmí činit, pokud by to mělo omezit výlučnou zákonodárnou pravomoc svěřenou parlamentu Oireachtas nebo jinak porušovat ústavu. Z tohoto důvodu soudy rozhodly, že smlouvy, kterými se mění oblast působnosti a cíle Evropské unie, nemůže vláda schválit, pokud nejsou přijaty občany v ústavním referendu.

7. Vstup vnitrostátních právních předpisů v platnost

Změny ústavy vstupují v platnost poté, co byly přijaty občany, a návrh zákona navrhující změnu podepsal prezident.

Návrh zákona se stává zákonem dnem podpisu prezidentem a nabývá účinnosti v tento den, pokud sám zákon nestanoví jinak. Prezident obvykle návrh zákona nepodepíše dříve než pátý den nebo později než sedmý den po jeho předložení. Zákon může specifikovat datum, od kterého má nabýt účinku, nebo může stanovit, že ministr může vydat „příkaz k zahájení“ (commencement order – sekundární právní předpis), kterým má zákon nebo jeho část vstoupit v platnost. Prezident musí návrh zákona vyhlásit zveřejněním oznámení v irské sbírce zákonů Iris Oifigiúil, v němž je uvedeno, že se návrh stal zákonem. Sekundární právní předpis stanoví datum, kterým se má stál použitelným.

Rozhodnutí soudu obecně nabývají platnosti ode dne, kdy jsou vydána.

8. Prostředky řešení rozporů mezi různými prameny práva

Jakékoli rozpory mezi různými právními normami nebo prameny řeší soud.

S výhradou nadřazeného postavení práva Unie je ústava základním zákonem státu a má přednost při jakémkoli rozporu s ostatními zákony. Podle článku 34 mohou jednotlivci napadnout ústavní platnost právního předpisu u vrchního soudu. Proti takovému rozhodnutí lze podat odvolání k Nejvyššímu soudu. Jednotlivci mohou také tvrdit, že jejich ústavní práva nebo ústavní postup byly porušeny jednáním státu.

Předpokládá se, že právní předpisy přijaté po přijetí ústavy v roce 1937 jsou v souladu s ústavou, dokud není prokázán opak.

Mohou nastat okolnosti, za kterých ustanovení ústavy, zejména ustanovení o základních právech, mohou být do jisté míry v rozporu. Soudy v těchto případech k dosažení rozhodnutí použily několik mechanismů, včetně doslovného nebo gramatického výkladu, historického přístupu, přístupu účelnosti nebo chronologického přístupu, doktríny proporcionality, přístupu hierarchie práv a přístupu závazku k přirozenému právu a přirozeným právům.

Existují případy, kdy v důsledku neoblíbeného ústavního rozhodnutí nebo výkladu soudů bylo uspořádáno referendum o změně ústavy.

Pokud jednotlivec tvrdí, že právní předpis porušuje jeho práva podle Evropské úmluvy o lidských právech, může od soudu požadovat prohlášení o neslučitelnosti.
Právo Unie požívá ústavní imunitu vzhledem k tomu, že ústava stanoví, že nezruší platnost žádného aktu nebo opatření, které jsou vyžadovány členstvím, ačkoli způsoby provedení těchto aktů nebo opatření musí být v souladu s ústavou.
Kromě ústavních otázek se platnost právních předpisů v přenesené působnosti posuzuje podle jejich souladu s pověřujícím právním předpisem.
Další informace o irském právním systému, právní předpisy a ústavu naleznete na těchto stránkách:
• https://www.gov.ie/en/organisation/department-of-the-taoiseach
• https://www.courts.ie/judgments
• https://www.irishstatutebook.ie
• http://www.bailii.org
Poslední aktualizace: 25/04/2023
Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.
Upozorňujeme, že výchozí el verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Vnitrostátní právní předpisy - Řecko

Na této stránce naleznete informace týkající se právního systému v Řecku.

Prameny práva

Právní předpisy
Právní obyčeje
Všeobecně uznávaná pravidla mezinárodního práva
Právo Evropské unie
Mezinárodní úmluvy
Judikatura

Druhy právních předpisů – popis

Ústava
Zákony
Jiné akty legislativního obsahu
Nařízení prezidenta republiky
Správní opatření
Zakládající smlouvy EU
Nařízení
Směrnice
Mezinárodní úmluvy

Hierarchie právních norem

Ústava je nadřazena všem právním nástrojům, po ní následují zákony, nařízení prezidenta republiky a správní opatření. Zakládající smlouvy Evropské unie mají stejnou úroveň právní závaznosti jako ústava, přičemž zbývající mezinárodní právní nástroje jsou nadřazeny vnitrostátním právním nástrojům s výjimkou ústavy.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní normy

Pokud nastane nutnost pozměnit nebo doplnit stávající právní předpisy, zavést nové právní normy nebo začlenit pravidla mezinárodního práva do vnitrostátní legislativy,
pověří ministr zvláštní legislativní výbor sepsáním návrhu právního předpisu.

Rozhodovací postup

Návrh předpisu vypracovaný legislativním výborem je zaslán ústřednímu legislativnímu výboru v rámci generálního sekretariátu vlády, který zajistí jeho správnost a může vznést další připomínky týkající se takových věcí, jako je ústavnost a soulad s mezinárodním právem.
Návrh je poté předložen parlamentu spolu s důvodovou zprávou obsahující odůvodnění a cíle navrhovaných ustanovení. Pokud návrh zahrnuje výdaje ze státního rozpočtu, vypracuje nejvyšší kontrolní úřad zvláštní zprávu o výdajích a srovnávací zprávu o výdajích. K návrhům právních předpisů musí být rovněž přiložena zpráva o hodnocení jakýchkoli opatření, která mohou být přijata následně, a zpráva o veřejné konzultaci, která předcházela předložení návrhu, s výhradou výjimečných případů.
Předseda parlamentu postoupí návrh právního předpisu k projednání plenárnímu zasedání nebo stálým výborům nebo pověřeným útvarům parlamentu v době parlamentních prázdnin. Nařízení, kterými se provádějí právní předpisy, vydává prezident republiky na návrh odpovědných ministrů. Specifická zákonná ustanovení opravňují správní orgány k přijímání opatření k regulaci specifických záležitostí, záležitostí místního významu nebo technického či podružného charakteru.
Podle článku 28 ústavy tvoří mezinárodní úmluvy od okamžiku jejich ratifikace zákonem nedílnou součást vnitrostátních právních předpisů Řecka a jsou s výjimkou ustanovení ústavy nadřazeny jakýmkoliv dřívějším ustanovením, která stanoví jinak.
Nařízení Evropské unie mají univerzální platnost v celé Unii a v každém členském státě jsou závazná a nabývají v něm přímé účinnosti.
Začlenění směrnic do vnitrostátních právních předpisů se provádí zákonem, nařízením prezidenta republiky nebo ministerským usnesením.
Poté, co je zákon podepsán všemi příslušnými ministry jej do jednoho měsíce po schválení parlamentem podepíše prezident republiky a vyhlásí jej.
Datum, kdy zákon nabude účinnosti, je uvedeno přímo v tomto zákoně. Jinak podle článku 103 úvodních ustanovení Občanského zákoníku nabude zákon účinnosti 10. dnem od jeho zveřejnění v úředním věstníku.
Zákon, který ratifikuje úmluvu, nabývá účinnosti v den zveřejnění zákona v úředním věstníku a úmluva nabývá právní účinnosti od data, které je uvedeno v jejím znění.
Na internetových stránkách řeckého parlamentu jsou uvedeny všechny zákony přijaté po 22. říjnu 1993. Kromě toho můžete na internetových stránkách Národní tiskárny využít oddílu „Vyhledávání“ pro nalezení seznamů za každý rok (od roku 1890) obsahujících přijaté zákony a nařízení prezidenta republiky, s uvedením jejich předmětu a údajů o úředním věstníku, ve kterém byly zveřejněny.

Pravomoc předkládat změny zákonů má ministr, který je odpovědný za danou oblast.
Zákon zůstává v platnosti, není-li zrušen novým zákonem.

Právní databáze

Úplnou právní databázi vlastní a spravuje Národní tiskárna.
Přístup je zdarma (článek 7 zákona č. 3861/2010, úřední věstník FEK A/112/13-7-10).
Úplnou právní databázi vlastní a spravují Intracom a Hol.
Přístup je zpoplatněn.
Internetové stránky Legislativní rady státu
Přístup je zdarma.

Související odkazy

Řecký parlament
Národní tiskárna

Poslední aktualizace: 04/07/2023

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Španělsko

Tato stránka poskytuje informace o právním systému Španělska a obecný přehled jeho právního řádu.

Prameny španělského práva

Prameny španělského práva jsou definovány v článku 1 občanského zákoníku (*Código Civil*):
Španělský právní řád vychází ze zákonů, obyčejů a obecných zásad práva.
Právní ustanovení, která jsou v rozporu s právními předpisy vyšší právní síly, jsou neplatná.
Právní obyčej se použije, pouze pokud neexistuje použitelný zákon a pokud daný obyčej není v rozporu s veřejným pořádkem nebo morálkou a je prokazatelný.
Právní zvyklosti, které nejsou pouze výkladem projevu vůle, se považují za obyčeje.
Při neexistenci zákona nebo právního obyčeje se použijí obecné zásady práva, a to aniž by byl dotčen jejich podpůrný charakter v právním řádu.
Právní normy obsažené v mezinárodních smlouvách nemohou být ve Španělsku přímo uplatňovány, dokud netvoří nedílnou součást španělského právního řádu zveřejněním v plném znění v Úředním věstníku (*Boletín Oficial del Estado*).
Judikatura doplňuje právní řád doktrínou, kterou postupně vypracoval Nejvyšší soud (*Tribunal Supremo*) při výkladu a použití práva, právních obyčejů a obecných zásad práva.
Soudci a soudy ve Španělsku, kteří podléhají výlučně ústavě a právnímu státu, jsou povinni vycházet ve všech věcech, v nichž rozhodují, z existujícího systému pramenů práva.

Druhy právních nástrojů

Ústava: nejvyšší právní norma španělského státu, kterou jsou povinny dodržovat všechny orgány veřejné moci a občané. Jakákoli ustanovení nebo právní akt v rozporu s ústavou jsou neplatné. Její obsah je rozdělen do dvou částí, které se jasně liší svým obsahem: a) právní teorie a b) ústavní právo.
Mezinárodní smlouvy: písemné smlouvy uzavřené mezi určitými subjekty mezinárodního práva, které se řídí tímto právem. Mohou obsahovat jeden nebo několik souvisejících právních nástrojů bez ohledu na své označení. Jakmile jsou mezinárodní smlouvy podepsány a oficiálně vyhlášeny ve Španělsku, stávají se nedílnou součástí právního řádu.
Statuty autonomie: základní španělské institucionální normy použitelné na jednotlivá autonomní společenství, které uznala španělská ústava z roku 1978. Jsou přijímány ústavním právem. Obsahují alespoň název autonomního společenství, jeho územní vymezení, názvy, organizační strukturu a sídlo institucí autonomního společenství a pravomoci, které jim byly svěřeny. Statuty autonomie nejsou vyjádřením svrchovanosti ani nejsou *ústavou*, jelikož nepramení z původní ústavní pravomoci (která nebyla svěřena oblastem, z nichž se stala autonomní společenství). Spíše vděčí za svou existenci tomu, že je uznal stát, aniž by za žádných okolností zásada autonomie zpochybňovala zásadu jednotnosti.
Zákon: Španělko má několik druhů zákonů.
Ústavní zákony: zákony týkající se provedení základních práv a občanských svobod, zákony, které schvalují autonomní statuty a právní řád, jímž se řídí obecný volební systém, a další zákony stanovené v ústavě.
Prosté zákony: upravují záležitosti, které neupravují ústavní zákony.
Výnosy: zákonná ustanovení o určitých záležitostech vydaná vládou na základě pravomoci, kterou jí svěřil parlament (*Cortes Generales*).
Zákonné výnosy: přechodná legislativní ustanovení, která vydá vláda v případech mimořádné a naléhavé potřeby a která nemají vliv na právní řád upravující základní státní instituce, práva, povinnosti a svobody občanů podle hlavy první ústavy, právní řád upravující autonomní společenství nebo právní řád upravující obecný volební systém. Zákonné výnosy musí být předloženy k projednání a hlasování celého kongresu poslanců (*Congreso de los Diputados*) do třiceti dní od uzákonění.
Nařízení: právní normy obecné povahy, které vydává výkonná moc. V hierarchii právních norem stojí bezprostředně pod zákonem, který zpravidla provádějí.
Obyčeje: jsou definovány jako „soubor norem vyplývajících z obecně neměnného opakování jednotných aktů“. Aby obyčej představoval vyjádření kolektivní a dobrovolné vůle, musí být obecný, neměnný, jednotný a dlouhodobý.
Obecné zásady práva: obecné normativní definice, které sice nejsou formálně začleněné do právního řádu, ale jsou považované za jeho nedílnou součást, neboť slouží jako základ pro jiné specifické normativní definice nebo abstraktně shrnují obsah určitého souboru těchto definic. Slouží k vyplnění právních mezer nebo k výkladu právních norem.
Judikatura: tvoří ji dva druhy rozhodnutí – rozhodnutí Nejvyššího soudu, nebo v případě určitých záležitostí, u nichž je soudní příslušnost omezená na autonomní společenství, rozhodnutí vrchního soudu (*Tribunal Superior de Justicia*) daného autonomního společenství – která vykládají určitou právní normu ve stejném smyslu. Pokud se soudce nebo soud odchýlí od doktríny Nejvyššího soudu, rozhodnutí není automaticky zrušeno, ale bude důvodem ke kasační stížnosti. Nicméně Nejvyšší soud i vrchní soud v konkrétním autonomním společenství se může na základě náležitého odůvodnění od ustálené judikatury kdykoli odchýlit a vytvořit novou judikaturu.

Hierarchie právních norem

Článek 1.2 španělského občanského zákoníku stanoví, že „právní ustanovení, která jsou v rozporu s právními předpisy vyšší právní síly, jsou neplatná“. Proto musí být nutně stanovena hierarchie právních norem. Španělská ústava za tímto účelem upravuje vzájemné vztahy mezi jednotlivými právními normami, jejich hierarchické vztahy a soudní příslušnost.

Podle ústavy je pořadí právních norem z hlediska právní síly ve španělskému právu toto:
Ústava.
Mezinárodní smlouvy.
Zákony v tomto pořadí: ústavní zákony, prosté zákony a právní normy se silou zákona (včetně královských zákonných výnosů a královských výnosů), přičemž mezi nimi neexistuje žádná hierarchie, ale spíše odlišné postupy a oblasti použití.
Právní normy vydané výkonnou mocí s vlastní hierarchií v závislosti na tom, který orgán je uzákoní (královské výnosy, nařízení ministrů atd.)
Kromě toho se stanoví zásada příslušnosti s ohledem na právní normy vydané parlamenty různých autonomních společenství (výnos oblastní vlády, nařízení oblastní vlády atd.)
Soudci a soudy nepoužijí žádné právní předpisy nebo jiná ustanovení, která jsou v rozporu s ústavou, zákony nebo zásadou hierarchie právních norem.

Institucionální rámec

Orgány odpovědné za přijímání právních předpisů

Španělský institucionální rámec vychází ze zásady rozdělení pravomocí, přičemž zákonodárná pravomoc je svěřena španělskému parlamentu a zákonodárným shromážděním autonomních společenství země.
Vláda, jak na státní úrovni, tak v každém autonomním společenství, vykonává moc výkonnou – včetně normotvorné pravomoci – a v některých případech také moc zákonodárnou, kterou jí svěřil parlament.
Samosprávné celky zákonodárnou pravomoc nemají, ale mají normotvornou pravomoc, kterou v zásadě vykonávají ve formě obecních vyhlášek.
Zákonodárnou iniciativu má vláda, kongres poslanců a senát, shromáždění autonomních společenství a v určitých případech lid.

Rozhodovací proces

Mezinárodní smlouvy: existují tři mechanismy schvalování v závislosti na předmětech, které smlouvy upravují.
Zaprvé, ústavní zákon dá souhlas k podepsání smluv, které převádějí výkon pravomocí odvozených z ústavy na mezinárodní organizaci nebo instituci.
Zadruhé, vláda může s předchozím souhlasem parlamentu dát souhlas státu, aby podepsal právně závazné smlouvy nebo dohody v těchto případech: smlouvy politického charakteru, smlouvy nebo dohody vojenského charakteru, smlouvy nebo dohody s dopadem na územní celistvost státu nebo základní práva a povinnosti stanovené v hlavě první, smlouvy nebo dohody, z nichž vyplývají povinnosti pro správce daně, a smlouvy nebo dohody, které vyžadují změnu nebo zrušení nějakého zákona nebo které vyžadují legislativní opatření, aby mohly být provedeny.
A konečně, u ostatních předmětů smluv je jediným požadavkem informovat kongres a senát ihned po podpisu smlouvy.
Jakmile jsou mezinárodní smlouvy podepsány a oficiálně vyhlášeny ve Španělsku, stávají se nedílnou součástí právního řádu. Ustanovení těchto smluv lze rušit, upravovat nebo pozastavit pouze formou stanovenou v těchto smlouvách nebo v souladu s obecnými pravidly mezinárodního práva. Mezinárodní smlouvy a dohody lze vypovědět stejným postupem, jakým byly přijaty.
Zákon:
Návrhy zákonů schvaluje Rada ministrů (*Consejo de Ministros*), která je posléze předkládá Kongresu poslanců s důvodovou zprávou a právním rámcem potřebným k tomu, aby o nich mohl Kongres rozhodnout.
V případě autonomních společenství návrhy zákonů schvaluje příslušná rada ministrů a jsou za stejných podmínek předkládány zákonodárnému shromáždění dotčeného autonomního společenství.
Jakmile Kongres návrh prostého nebo ústavního zákona schválí, předseda kongresu jej neprodleně postoupí předsedovi Senátu, který návrh předloží k projednání v Senátu. Senát má dva měsíce ode dne přijetí návrhu zákona na to, aby jej vetoval nebo zanesl pozměňovací návrhy. Veto návrhu zákona musí schválit absolutní většina.
Návrh zákona nemůže být předložen ke schválení panovníkovi, dokud Kongres neschválil původní návrh (v případě veta to musí být absolutní většinou, po uplynutí dvou měsíců od podání návrhu zákona stačí prostá většina) nebo nehlasoval o pozměňovacích návrzích a neschválil je nebo je zamítl prostou většinou. Dvouměsíční lhůta, kterou má Senát na vetování návrhu zákona nebo zanesení pozměňovacích návrhů, se zkrátí na 20 kalendářních dní v případě návrhů zákonů, o nichž vláda nebo Kongres poslanců prohlásí, že jsou neodkladné.
Zákony přijaté Parlamentem jsou předloženy panovníkovi, který je do patnácti dní od přijetí podepíše, vyhlásí a nařídí jejich zveřejnění.
Ústavní zákon: přijetí, změna nebo zrušení ústavních zákonů vyžaduje absolutní většinu hlasů poslanců Kongresu při konečném hlasování o návrhu celém znění.
Nařízení: návrhy nařízení procházejí tímto procesem:
Nařízení iniciuje příslušný útvar pro tvorbu politiky vypracováním odpovídajícího návrhu, který je předložen se zprávou o potřebě a vhodnosti nařízení a finanční zprávou, která obsahuje odhad nákladů na jeho zavedení.
Během přípravy návrhu je třeba zajistit kromě zpráv, stanovisek a předběžných povinných schválení veškeré studie a konzultace, které jsou považované za nezbytné pro zajištění vhodnosti a zákonnosti nařízení. K nařízením musí být v každém případě přiložena zpráva o dopadu opatření, která obsahují, na muže a ženy.
Pokud má ustanovení vliv na zákonná práva a oprávněné zájmy občanů, může být v přiměřené lhůtě nejméně patnácti pracovních dní uspořádáno veřejné slyšení. Proto když to vyžaduje povaha ustanovení, je návrh nařízení během výše uvedené lhůty předložen k veřejné konzultaci.
V každém případě se k návrhům nařízení musí vyjádřit Generální technický sekretariát (*Secretaría General Técnica*), aniž by v případech, kdy to vyžaduje zákon, bylo dotčeno stanovisko Státní rady (*Consejo de Estado*).
Předchozí zpráva orgánů veřejné moci bude vyžadována v případě, kdy nařízení může ovlivnit rozdělení kompetencí mezi státem a autonomními společenstvími.
Aby nařízení přijatá vládou vstoupila v platnost, musí být zveřejněna v plném znění v Úředním věstníku.

Databáze právních předpisů

Úřední věstník provozuje databázi, která obsahuje veškeré právní předpisy zveřejněné od roku 1960.

Je přístup do databází zdarma?

Přístup do databáze je zdarma.

Stručný popis obsahu

Do všech Úředních věstníků zveřejněných od roku 1960 lze nahlížet oficiálních webových stránkách Úředního věstníku.
Tyto webové stránky nabízejí vyhledávač, který umožňuje nahlížet do legislativy, oznámení a databází ústavní judikatury (od roku 1980), zpráv a stanovisek Právní služby státu (*Abogacía del Estado*) (od roku 1997) a stanovisek Státní rady. Rovněž nabízí **přepracované verze**, které obsahují hlavní změny legislativy. Nabízí také služby, jako je upozornění na změny v legislativě, veřejná oznámení a nahlížení do informací a dokumentů.

Související odkazy

Databáze španělské legislativy

Poslední aktualizace: 17/01/2024

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Francie

V této části najdete přehled jednotlivých pramenů práva ve Francii.

Prameny práva

Právo ve Francii tvoří především psaná pravidla, která nazýváme **prameny práva**. Může jít o pravidla přijatá státy nebo mezi státy, která jsou uplatňována na vnitrostátní úrovni, ale také o judikaturu vnitrostátních nebo mezinárodních soudů nebo pravidla stanovená na místní úrovni, jako například městské vyhlášky, nebo pravidla stanovená profesními organizacemi, jakou je např. lékařská komora, pravidla sjednaná občany mezi sebou, jako smlouvy nebo kolektivní smlouvy, a konečně může jít o pouhý obyčej.

Tento celek je uspořádán podle určité **hierarchie norem**. Nové pravidlo proto:

musí respektovat dříve přijaté normy vyšší úrovně,

může měnit dříve přijaté normy stejné úrovně,

zrušuje protichůdná pravidla nižší úrovně.

Mezinárodní prameny práva

Mezinárodní smlouvy a dohody

Ve Francii vstupuje mezinárodní smlouva v platnost po její ratifikaci nebo schválení a po jejím zveřejnění. Některé smlouvy **se aplikují přímo** v rámci francouzského právního řádu, jiné musí být **provedeny** vnitrostátní normou.

Právo Evropské unie

Pojem právo Evropské unie odkazuje na normy stanovené institucemi Evropského společenství a Evropské unie. Může jít o doporučení, stanoviska, nařízení, rozhodnutí nebo směrnice.

Vnitrostátní prameny práva

Ústavní normy

Ústava ze dne 4. října 1958;

preambule Ústavy ze dne 27. října 1946, Deklarace lidských a občanských práv ze dne 26. srpna 1789 a základní zásady uznávané zákony republiky, na něž preambule odkazuje;

ústavní zákony, které se před jejich vyhlášením předkládají k posouzení Ústavní radě a jsou určeny k doplnění Ústavy.

Legislativní normy

Zákon přijatý parlamentem je podřízen Ústavě. Ústavní rada kontroluje, na základě přijatých podání, **ústavnost zákonů** před jejich vyhlášením, to znamená, že ověřuje, zda jsou v souladu s Ústavou. Podání Ústavní radě může učinit prezident republiky, předseda vlády, předsedové Národního shromáždění a Senátu nebo šedesát poslanců nebo šedesát senátorů. Státní rada (Conseil d'État) nebo kasační soud (Cour de cassation) mohou mimo jiné předložit Ústavní radě (Conseil constitutionnel) žádosti na zrušení platných zákonů předložené jednotlivci, kteří v průběhu sporu, na který se uvedené zákony použijí, napadají jejich soulad s právy a svobodami zaručenými ústavou.

V souladu s článkem 55 Ústavy mají mezinárodní smlouvy ratifikované Francií vyšší právní sílu než zákony. Soudce správního nebo obecného soudu tudíž vyloučí použití zákona, který je neslučitelný s určitou mezinárodní smlouvou bez ohledu na to, zda byla uzavřena před přijetím zákona nebo po něm.

Regulační normy

Vládní nařízení

V souladu s článkem 38 Ústavy může **vláda** požádat parlament o povolení přijímat po omezenou dobu opatření spadající do působnosti zákona, která jsou potřebná pro provádění jejího programu. Tato vládní nařízení jsou až do jejich schválení zákonodárcem správními opatřeními, a jako taková mohou být tudíž rozporována u správního soudu až do okamžiku jejich schválení.

Nařízení

Nařízení **dělíme podle orgánu, který je vydává,** na:

nařízení prezidenta republiky nebo předsedy vlády (pokud jsou přijímána na zasedání vlády nebo Státní rady, mohou být změněna jedině při dodržení stejných podmínek);

mezirezortní nebo ministerské vyhlášky;

normativní rozhodnutí přijatá decentralizovanými orgány státní správy (prefekt, starosta...) nebo decentralizovanými orgány veřejné správy (obec, departement, kraj).

Kolektivní smlouvy

Zákoník práce stanoví obecná pravidla týkající se pracovních podmínek. V tomto rámci sociální partneři v soukromém sektoru (zaměstnavatelé a odborové organizace zaměstnanců) vyjednávají smlouvy a dohody. Stanoví celkové pracovní podmínky a sociální záruky pro zaměstnance příslušných organizací (podniky působící v oblasti sběru a recyklace odpadu, ubytovací zařízení pro mladé pracovníky, instituce důchodového připojištění...). **Kolektivní dohody** se týkají pouze určité specifické oblasti (mezd, pracovní doby...). Kolektivní dohody a smlouvy se mohou uzavírat na úrovni odvětví (pro všechny podniky vykonávající stejnou činnost na daném území), jednoho podniku nebo jednoho závodu. Působnost kolektivní smlouvy může být „rozšířena“ Ministerstvem práce, sociálních věcí a solidarity nebo Ministerstvem zemědělství a rybolovu a v takovém případě se vztahuje na veškeré organizace působící v odvětví, kterého se kolektivní smlouva týká.

Judikatura obecných a správních soudů

Judikatura může pramenit z **rozhodnutí** obecných nebo správních soudů. Judikatura obecných soudů vykládá právo, avšak aplikuje jej v zásadě pouze na věci, které v daném případě rozhoduje. Judikatura správních soudů nemá hodnotu právního předpisu, avšak považuje se za nadřazenou správním předpisům, neboť soud může správní předpisy zrušit

Institucionální rámec

Legislativní postup ve Francii

Je třeba rozlišovat mezi **návrhem zákona** (**projet de loi**), u něhož zákonodárná iniciativa náleží vládě a který je předkládán jedním z ministrů na zasedání vlády, a **návrhem zákona** (**proposition de loi**), kde zákonodárná iniciativa náleží parlamentu. Oba dva druhy návrhů se předkládají Národnímu shromáždění nebo Senátu.

Znění zákona následně posoudí parlament. Zákon je přijat, pokud byl schválen ve stejném znění oběma sněmovnami.

V případě, že se obě sněmovny neshodnou, přistoupí se k dohodovacímu řízení, které probíhá formou smíšené paritní komise.Tato komise, kterou tvoří 7 poslanců a 7 senátorů, je pověřena, obvykle po dvou čteních v každé sněmovně, navrhnout společné znění zákona. Vláda může nicméně dohodovací řízení urychlit; v takovém případě může být smíšená paritní komise vytvořena ihned po prvním čtení.
Zákon je vyhlášen (tzn. podepsán) prezidentem republiky do 15 dnů poté, co je znění schválené parlamentem předáno vládě. Během této lhůty může prezident požádat o nové posouzení znění zákona a může být podán návrh Ústavní radě, aby přezkoumala slučitelnost znění zákona s Ústavou. **Vyhlášený zákon** vstupuje v platnost po zveřejnění v Úředním věstníku.

Zveřejňování zákonů a nařízení

Mají-li být zákony a nařízení závazné, **musí s nimi být občané** seznámeni. Individuální akty musí tudíž být doručeny osobám, jichž se týkají, zatímco normativní akty musí být zveřejněny.
Pravidla týkající se vstupu zákonů a právních předpisů v platnost byla změněna nařízením vlády č. 2004-164 ze dne 20. února 2004, s účinností od 1. června 2004.
Článek 1 občanského zákoníku nyní stanoví, že není-li stanoveno jinak, **znění vstupují v platnost prvním dnem po jejich zveřejnění v Úředním věstníku**.
V naléhavých případech však vstupují v platnost v den zveřejnění zákony, u nichž to stanoví prezident republiky v nařízení o vyhlášení zákona, a správní předpisy, u nichž to nařídí vláda zvláštním opatřením.
Kromě **nařízení** jsou v **Úředním věstníku zveřejňovány i normativní akty** přijímané státními orgány s celostátní působností (ministerské vyhlášky, předpisy samostatných správních orgánů...). Ministerské vyhlášky jsou kromě toho často zveřejňovány i v úředním věstníku příslušných ministerstev.
Zveřejnění pouze v úředním věstníku ministerstva je možné jedině v případě, kdy se právní předpis týká jen velmi specifické kategorie občanů (zejména státních úředníků a zaměstnanců ministerstva).
Zveřejňování **předpisů vydávaných místními orgány** se řídí zvláštními podmínkami. Nejsou uváděny v Úředním věstníku.
Oběžníky nebo pokyny nemají v zásadě hodnotu normativního předpisu. Tyto akty se omezují na poskytnutí pokynů jednotlivým útvarům k provádění zákonů a nařízení nebo k upřesnění výkladu některých ustanovení.
Aby byly použitelné, musejí být zveřejněny na internetových stránkách, jež jsou spravovány předsedou vlády a vedeny k tomuto účelu (nařízení 2008–1281 ze dne 8. prosince 2008). Běžným způsobem zveřejnění je jejich zařazení do úředních věstníků ministerstev. V Úředním věstníku jsou zveřejňovány pouze nejdůležitější oběžníky.

Databáze legislativních předpisů

Ve Francii jsou **Veřejné databáze právních předpisů** předmětem veřejné služby šíření informací prostřednictvím internetu (SPDDI), která byla ustavena nařízením č. 2002-1064 ze dne 7. srpna 2002 (anglické znění)
Podrobné vysvětlení k tomuto systému je uvedeno v Návodu k opětovnému použití údajů dostupných na Légifrance.
Légifrance obsahuje tyto složky:
zákoníky, zákony a nařízení v konsolidovaném znění **(databáze „Legi“)**
dokumenty, které byly zveřejněny v edici „zákony a nařízení“ Úředního věstníku (**databáze „Jorf“**)
vnitrostátní kolektivní smlouvy s rozšířenou působností **(databáze „Kali“)**
rozhodnutí Ústavní rady **(databáze „Constit“)**
rozsudky kasačního soudu a odvolacích soudů (**databáze „Cass“** pro rozsudky zveřejněné ve Věstníku kasačního soudu, **databáze „Inca“** pro nepublikované rozsudky, **databáze „Capp“** pro rozsudky odvolacích soudů)
rozhodnutí Státní rady a kompetenčního soudu, rozhodnutí správních odvolacích soudů a výběr rozhodnutí správních soudů 1. stupně **(databáze „Jade“)**
rozhodnutí CNIL – Národní komise pro informatiku a svobody **(databáze „CNIL“).**
Pro informaci uvádíme, že na poskytování služby SPPDI se podílejí i další internetové stránky, které jsou přístupné buď přímo, nebo ze stránek Légifrance , a to internetové stránky:
Účetního dvora pro rozhodnutí v oblasti finančního soudnictví,
každého ministerstva, pokud jde o jeho úřední věstník,
Generálního ředitelství daní pro daňovou dokumentaci,
Ministerstva zahraničních a evropských záležitostí v případě mezinárodních úmluv (databáze „ Pacte “).
Informace týkající se podmínek získávání a opětovného použití údajů spadajících do této druhé kategorie jsou dostupné na všech výše uvedených internetových stránkách.
Na Légifrance lze také nalézt Katalog databází, které jsou uvedeny výše.
Dostupný je i sazebník licenčních poplatků Légifrance.

Databáze

Uvádíme seznam databází právních předpisů, který však není vyčerpávající:
Databáze LEGI obsahuje zákoníky, zákony a nařízení v konsolidovaném znění.
Databáze JORF obsahuje dokumenty, které byly zveřejněny v edici „zákony a nařízení“ Úředního věstníku.
Databáze KALI obsahuje vnitrostátní kolektivní smlouvy s rozšířenou působností.
Databáze CONSTIT obsahuje rozhodnutí Ústavní rady.
Databáze JADE obsahuje rozhodnutí Státní rady a kompetenčního soudu, rozhodnutí správních odvolacích soudů a výběr rozhodnutí správních soudů 1. stupně.
databáze CNIL obsahuje rozhodnutí CNIL (Commission nationales de l’informatique et des libertés – Národní komise pro informatiku a svobody).

Judikatura kasačního soudu je dostupná na jeho internetových stránkách.
Existuje služba on-line, jejímž prostřednictvím je možné si objednat rozsudky kasačního soudu a některé rozsudky kasačního soudu, které jsou přeloženy do angličtiny, arabštiny a mandarínské čínštiny.
Poslední aktualizace: 13/12/2016

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Upozorňujeme, že výchozí hr verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Nejdůležitější legislativní akty v oblasti trestního práva

Trestní zákoník (*Kazneni zakon*) (*Narodne Novine* (NN; Úřední věstník Chorvatské republiky) č. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 a 126/19)

Nový trestní zákoník, který vstoupil v platnost 1. ledna 2013, přinesl některé novinky, například vyšší sankce a delší promlčecí lhůty, a zavedl také nové trestné činy, jako je nevyplácení mezd, bezohledná jízda v silničním provozu a nelegální hazardní hry. Po změně trestního zákoníku v oblasti trestní odpovědnosti v prosinci 2012 se držení omamných látek pro osobní potřebu stalo méně závažným trestným činem.

Trestní zákoník má obecnou část a zvláštní část.

A) Obecná část trestního zákoníku obsahuje ustanovení vztahující se na všechny trestné činy. Tato ustanovení upravují obecné právní předpoklady trestnosti určitého jednání, pokuty a trestní postihy.

B) Zvláštní část trestního zákoníku obsahuje popisy jednotlivých trestných činů a sankce, které mohou být za tyto trestné činy uloženy, a zahrnuje také trestné činy a sankce ukládané za toto jednání podle jiných právních předpisů. Trestnými činy stanovenými v chorvatském trestním zákoníku jsou:

trestné činy proti lidskosti a lidské důstojnosti,
trestné činy proti životu a zdraví,
trestné činy proti lidským právům a základním svobodám,
trestné činy proti zaměstnanosti a sociálnímu zabezpečení,
trestné činy proti osobní svobodě,
trestné činy proti soukromí,
trestné činy proti cti a dobré pověsti,
trestné činy proti svobodě v sexuální oblasti,
trestné činy sexuálního zneužívání a sexuálního vykořisťování dětí,
trestné činy proti manželství, rodině a mládeži,
trestné činy proti veřejnému zdraví,
trestné činy proti životnímu prostředí,
trestné činy proti obecné bezpečnosti,
trestné činy proti bezpečnosti silničního provozu,
trestné činy proti majetku,
trestné činy proti hospodářství,
trestné činy proti počítačovým systémům, softwaru a datům,
trestné činy padělání,
trestné činy proti duševnímu vlastnictví,
trestné činy proti služebním povinnostem,
trestné činy proti soudní moci,
trestné činy proti veřejnému pořádku,
trestné činy proti hlasovacímu právu,
trestné činy proti Chorvatské republice,
trestné činy proti cizímu státu nebo mezinárodní organizaci a
trestné činy proti ozbrojeným silám Chorvatské republiky.

Trestní řád (*Zakon o kaznenom postupku*) (NN č. 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – usnesení a rozhodnutí chorvatského Ústavního soudu, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 a 126/19)

Tento právní předpis stanoví pravidla, která zajišťují, aby nebyly odsouzeny nevinné osoby a aby byl pachatelům trestných činů uložen trest nebo jiné opatření za zákonem stanovených podmínek na základě řádného soudního řízení vedeného u příslušného soudu.

Trestní stíhání a řízení může být vedeno a ukončeno pouze podle pravidel a za podmínek stanovených v trestním řádu.

Trestní řád provádí v chorvatském právním řádu tyto předpisy EU:

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/64/EU ze dne 20. října 2010 o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení (Úř. věst. L 280, 26. 10. 2010);
směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí (Úř. věst. L 101, 15. 4. 2011);
směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/93/EU ze dne 13. prosince 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii (Úř. věst. L 335, 17. 12. 2011);
směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/13/EU ze dne 22. května 2012 o právu na informace v trestním řízení (Úř. věst. L 142, 1. 6. 2012);
rámcové rozhodnutí Rady 2008/977/SVV ze dne 27. listopadu 2008 o ochraně osobních údajů zpracovávaných v rámci policejní a justiční spolupráce v trestních věcech (Úř. věst. L 350, 30. 12. 2008);
směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV (Úř. věst. L 315, 14. 11. 2012);
směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/48/EU ze dne 22. října 2013 o právu na přístup k obhájci v trestním řízení a řízení týkajícím se evropského zatýkacího rozkazu a o právu na informování třetí strany a právu na komunikaci s třetími osobami a konzulárními úřady v případě zbavení osobní svobody (Úř. věst. L 294, 6. 11. 2013);
směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii (Úř. věst. L 127, 29. 4. 2014);
směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/62/EU ze dne 15. května 2014 o trestněprávní ochraně eura a jiných měn proti padělání, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2000/383/SVV (Úř. věst. L 151, 21. 5. 2014);

směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/343 ze dne 9. března 2016, kterou se posilují některé aspekty presumpce neviny a právo být přítomen při trestním řízení před soudem (Úř. věst. L 65, 11. 3. 2016);
směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1919 ze dne 26. října 2016 o právní pomoci pro podezřelé nebo obviněné osoby v trestním řízení a pro osoby vyžádané v rámci řízení týkajícího se evropského zatýkacího rozkazu (Úř. věst. L 297, 4. 11. 2016).
Trestní řízení je vedeno na žádost zmocněného státního zástupce.
Zmocněným státním zástupcem v případě trestných činů, u nichž je trestní řízení zahájeno z úřední pravomoci, je veřejný žalobce (*državni odvjetnik*), zatímco zmocněným státním zástupcem v případě trestných činů, u nichž je trestní řízení zahájeno podáním soukromé žaloby, je soukromý žalobce. V případě některých zákonem stanovených trestných činů je trestní řízení zahájeno veřejným žalobcem pouze na návrh oběti. Nestanoví-li zákon jinak, musí veřejný žalobce zahájit trestní řízení tehdy, existují-li přiměřené důvody pro domněnku, že se určitá osoba dopustila trestného činu, u něhož je trestní řízení zahájeno z úřední pravomoci, a pokud stíhání dotyčné osoby nebrání žádné právní překážky.
Neshledá-li veřejný žalobce důvody pro zahájení nebo vedení trestního stíhání, může za podmínek stanovených zákonem funkci žalobce převzít oběť jakožto poškozená strana.
Zákon o právních důsledcích rozsudků, o rejstříku trestů a rehabilitaci (*Zakon o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji*) (NN č. 143 /12 a 105/15)
Tento zákon upravuje právní důsledky rozsudků, organizaci, vedení, dostupnost, poskytování a výmaz záznamů v rejstříku trestů a mezinárodní výměnu informací z rejstříku trestů, jakož i rehabilitaci.
Zákon obsahuje ustanovení, která jsou v souladu s těmito akty Evropské unie:
rámcové rozhodnutí Rady 2009/315/SVV ze dne 26. února 2009 o organizaci a obsahu výměny informací z rejstříku trestů mezi členskými státy,
rozhodnutí Rady 2009/316/SVV ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského informačního systému rejstříků trestů (ECRIS) podle článku 11 rámcového rozhodnutí 2009/315/SVV.
Rejstřík trestů v Chorvatsku organizuje a vede ministerstvo příslušné pro soudnictví, které je současně ústředním orgánem pro výměnu těchto údajů s ostatními státy (dále jen „ministerstvo“).
Rejstřík trestů je veden pro fyzické a právnické osoby (dále jen „Osoby“), které byly v Chorvatsku pravomocně odsouzeny za trestnou činnost. Rejstřík trestů je veden rovněž pro chorvatské občany a právnické osoby se sídlem v Chorvatsku pravomocně odsouzené za trestnou činnost mimo Chorvatsko, jsou-li tyto údaje poskytnuty ministerstvu.
Obsah rejstříku trestů zahrnuje seznam pravomocně odsouzených osob za trestné činy sexuálního zneužívání a sexuálního vykořisťování dětí a za jiné trestné činy uvedené v čl. 13 odst. 4 tohoto zákona.

A) Nejdůležitější zákony v oblasti občanského, obchodního a správního práva v Chorvatsku:

Zákon o závazkových vztazích (*Zakon o obveznim odnosima*) (NN č. 35/05, 41/08 a 125/11)
Tento zákon upravuje základy závazkových vztahů (obecná část) a smluvní a mimosmluvní závazkové vztahy (zvláštní část).
Účastníci transakcí si mohou upravit závazkové vztahy libovolně, nikoli však způsobem, který je v rozporu s chorvatskou ústavou, závaznými předpisy a veřejnou morálkou.
Zákon o vlastnictví a dalších věcných právech (*Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*) (NN č. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79 /06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 a 152/14)
Tento zákon stanoví obecnou úpravu vlastnictví věcí ze strany osob; pravidla tohoto zákona se vztahují rovněž na vlastnictví věcí, které jsou předmětem zvláštní právní úpravy, není-li to v rozporu s touto úpravou.
To, co zákon stanoví s ohledem na vlastnické právo a vlastníky, se odpovídajícím způsobem použije i na veškerá další věcná práva, nestanoví-li zákon jinak nebo nevyplývá-li něco jiného z jejich právní povahy.
Zákon o nabývání majetku děděním (*Zakon o nasljeđivanju*) (NN č. 48/03, 163/03, 35/05 – zákon o závazkových vztazích a 127/13)
Tento zákon upravuje dědické právo a stanoví pravidla, podle nichž soudy, jiné orgány a zmocněné osoby postupují ve věcech dědických.
Zákon o katastru nemovitostí (*Zakon o zemljišnim knjigama*) (NN č. 63/19)
Tento zákon upravuje otázky týkající se právního stavu nemovitostí na území Chorvatska, které jsou důležité pro právní úkony, a upravuje taktéž způsob a formu vedení katastru nemovitostí (katastrální úřad (*gruntovnica*)), pokud nebyly s ohledem na určité pozemky přijaty zvláštní předpisy.
Občanský soudní řád (*Zakon o parničnom postupku*) (NN č. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 – konsolidované znění, 25/13 a 89/14)
Tento zákon stanoví pravidla, podle nichž soudy projednávají a rozhodují spory týkající se základních práv a povinností člověka a občana, osobních a rodinných vztahů občanů, jakož i pracovní, obchodní, majetkové a jiné občanskoprávní spory, ledaže byla přijata ustanovení, podle nichž mají soudy o některých těchto sporech rozhodovat podle jiných pravidel.
Exekuční zákon (*Ovršni zakon*) (č. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, a 73/17)
Tento zákon upravuje řízení, v jehož rámci soudy a notáři vymáhají vyrovnání pohledávek na základě exekučních titulů a veřejných listin (řízení o výkonu rozhodnutí), a řízení, v jehož rámci soudy a notáři vymáhají zajištění pohledávky (zajišťovací řízení), nestanoví-li zvláštní zákon jinak. Zmíněný zákon upravuje rovněž hmotněprávní vztahy vzniklé na základě řízení o výkonu rozhodnutí a zajišťovacího řízení.

B) Nejdůležitější zákony v oblasti justiční spolupráce:

Zákon o mezinárodním právu soukromém (*Zakon o međunarodnom privatnom pravu*) (NN 101/17)
Tento zákon upravuje:
rozhodné právo pro soukromoprávní vztahy s mezinárodním rozměrem;
příslušnost soudů a jiných orgánů Chorvatské republiky v právních věcech, jejichž předmětem jsou vztahy uvedené v bodě 1 tohoto článku, a jednací řád;
uznávání a výkon cizích soudních rozhodnutí v právních věcech, jejichž předmětem jsou vztahy uvedené v bodě 1 tohoto článku.

Další podrobnosti lze nalézt na stránkách:

https://pravosudje.gov.hr/pristup-informacijama-6341/zakoni-i-ostali-propisi/zakoni-i-propisi-6354/6354
Další informace

Poslední aktualizace: 30/09/2021
Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Itálie

Na této stránce naleznete informace týkající se právního systému v Itálii.

Prameny práva

Jako v každé moderní demokracii je i v Itálii politický systém rozdělený na složku zákonodárnou, výkonnou a soudní.
Italské prameny práva obvykle stanoveny zákonodárnými orgány a vymáhány mocí výkonnou. Soudní moc zasahuje tam, kde dochází k porušování zákonů.

Druhy právních nástrojů – popis

Prameny práva v Itálii, seřazeny podle důležitosti, jsou:
Ústava
normativní právní akty (zákoníky a jiné parlamentní zákony, regionální zákony)
nařízení
obyčejové právo
Pramenem práva může být také referendum, pokud anuluje (prohlásí za neplatný) dřívější právní předpis.
Zákony jsou otevřené interpretaci a právní věda může ovlivňovat následující rozhodování. Právní věda ale není striktně závazná, protože v Itálii existuje kontinentální systém práva; kde pozitivní, psané právo je hlavním vodítkem pro jeho výklad.
Základním pramenem práva je Ústava. Je koncipována ústavodárnou mocí a lze ji měnit pouze prostřednictvím zvláštního postupu, který je složitější než postup nutný k pozměňování běžných zákonů.
Parlamentní zákony jsou výsledkem posouzení jak dolní sněmovnou (Camera dei Deputati), tak horní sněmovnou (Senato) a musí být uplatňovány a dodržovány v celé Itálii. Nepatří sem zvláštní právní předpisy přijímané pro specifická území nebo ve specifických případech, například v reakci na zemětřesení.
Regionální zákony platí pouze na území příslušného regionu a mohou upravovat pouze specifické záležitosti.
U některých věcí mohou být regionální zákony začleněny do právních předpisů s celostátní působností (pokud existují) nebo mohou nabýt výlučné působnosti (pokud neexistuje celostátní právní úprava), pokud jde o obchod, vzdělávání, vědecký výzkum, sport, přístavy a letiště, bezpečnost práce a kulturní statky.
Nařízení tvoří předložené normativní nástroje s podrobnostmi týkajícími se uplatňování právních předpisů jak s celostátní, tak regionální působností.

Hierarchie právních norem

Italský právní systém je v souladu jak s obyčejovými, tak i psanými mezinárodními normami i normami Společenství.
Prameny práva jsou členěny hierarchicky. Při respektování právního řádu by právní norma neměla být v rozporu s Ústavou a podzákonná právní norma by neměla být v rozporu s nadřazeným právním předpisem.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní normy

Institucemi, které přijímají právní normy, jsou obvykle parlament a krajské rady.
Ve zvláštních případech může právní normy přijímat vláda (s následným schválením/pozměněním parlamentem). Takto lze postupovat v naléhavých případech nebo tam, kde parlament delegoval svoji pravomoc.
Nařízení obvykle vydává vláda nebo krajské rady s s podrobnostmi týkajícími se uplatňování právních předpisů.

Legislativní proces

Běžný proces přijímání právní normy tvoří tři fáze:
zákonodárná iniciativa: tato výsada náleží parlamentu, každému poslanci parlamentu, skupině voličů (občanů), krajským radám a některým zvláštním institucím;
projednání a hlasování: to lze uskutečnit mnoha různými způsoby v závislosti na interním jednacím řádu parlamentu;
uvedení v platnost a zveřejnění: spočívá ve vyhlášení prezidentem Italské republiky a zveřejnění v úředním věstníku.

Právní databáze

V březnu 2010 byl zahájen projekt Normattiva pro podporu informatizace a klasifikace platných celostátních a regionálních právních předpisů správních orgánů, aby se občanům usnadnilo tyto předpisy vyhledávat a konzultovat, a rovněž aby se usnadnil legislativní přezkum těchto předpisů, který je v kompetenci úřadu předsedy vlády a obou komor italského parlamentu.
Dokumenty v databázi „Normattiva“ lze konzultovat třemi způsoby:
originální znění zveřejněné v italském úředním věstníku;
platné a použitelné znění k datu konzultace databáze a
znění platné k jakémukoliv zadanému datu uživatelem.
Po kompletaci bude tato databáze obsahovat veškeré právní předpisy státu ve formě očíslovaných právních předpisů (zákony, vyhlášky, nařízení a další očíslované právní předpisy).
V současnosti obsahuje zhruba 75 000 právních předpisů, všechny přijaté od roku 1946.
Neobsahuje ministerské vyhlášky.
Projekt je stále ve stadiu rozvoje. V budoucnosti:
bude možné procházet celou databází za pomocí dynamických odkazů od novel příslušného článku k příslušnému článku další novely;
vyhledávač bude zdokonalen o vyhledávání za pomocí „pojmů“ a o sémantické kategorie;
všechny právní předpisy zveřejněné v období království (1861-1946) budou dány k dispozici;
bude obsahovat odkaz na všechny ostatní databáze právních předpisů počínaje těmi, co obsahují právní předpisy regionů a Společenství.

Poslední aktualizace: 18/01/2022
Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Kypr

Podle článku 1 ústavy (Σύνταγμα), „Stát Kypr je nezávislou a svrchovanou republikou s prezidentským režimem“, založenou na zásadách zákonnosti, rozdělení pravomocí (výkonné, zákonodárné a soudní), nestrannosti soudní moci a dodržování a ochrany lidských práv a základních svobod.
Lidská práva a základní svobody jsou zaručeny v souladu s částí II ústavy, která odráží Evropskou úmluvu o lidských právech a základních svobodách (EÚLP) (Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) (Ε.Σ.Α.Δ.), a podle článku 35 ústavy: „Zákonodárné, výkonné a soudní orgány republiky jsou v rámci svých příslušných kompetencí povinné zajistit účinné uplatňování ustanovení této části“.
Zákonnost je zaručena nejen písemnou ústavou a ustanoveními zákona, ale rovněž skutečností, že se vláda zavazuje respektovat jí uložené ústavní meze a zajistit přijímání ústavních zákonů ze strany legislativních orgánů a existenci nezávislého a nestranného soudnictví.

Prameny práva

1. Právo Evropské unie

Kypr se stal plnohodnotným a rovnocenným členem Evropské unie dne 1. května 2004 a podléhá právu EU. Podle judikatury Soudního dvora Evropské unie (Δικαστήριο της Ευρωπαϊκης Ένωσης) má právo EU přednost před vnitrostátním právem členských států, a to jak před vnitrostátními zákony, tak i ústavou. Nadřazenost práva EU nad ústavou Kyperské republiky je zaručena ústavou Kyperské republiky, jež byla pozměněna zákonem týkajícím se pátého dodatku ústavy (Ο περί της Πέμπτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος) (zákon 127(I)(2006) s cílem vyjasnit nadřazenost a přednost práva EU ve vztahu k ústavě.

Kyperská republika rovněž schválila řadu legislativních aktů a současně zrušila nebo pozměnila různá ustanovení vnitrostátního práva, a to včetně výše popsaných ustanovení ústavy, aby tak přizpůsobila a sladila své vnitrostátní právní předpisy s právem EU.

Právo EU je proto pramenem práva, který je v Kyperské republice nadřazený a který zahrnuje jak předpisy přijaté členskými státy, tj. smlouvy o založení Evropského společenství a jejich protokoly a přílohy v platném znění, tak i předpisy vydané orgány Evropské unie ve formě nařízení, směrnic nebo rozhodnutí. Zahrnuje rovněž předpisy mezinárodních úmluv uzavřených mezi EU a třetími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi, všeobecné a základní právní zásady, zvykové právo, všeobecné zásady mezinárodního práva veřejného a judikaturu Soudního dvora Evropské unie, podle kterých, jakožto všeobecných právních zásad, tvoří základní lidská práva nedílnou součást evropského *acquis*.

2. Ústava Kyperské republiky

Ústava Kyperské republiky byla přijata v roce 1960, když byla vyhlášena Kyperská republika, a podle článku 179 ústavy představuje nejvyšší zákon Kyperské republiky. Po přistoupení Kyperské republiky k Evropské unii a po změně její ústavy, jak je popsáno výše v odstavci 1, má právo EU přednost před tuzemským ústavním pořádkem a právní normy obsažené v ústavě musí být v souladu s právem EU.

3. Mezinárodní úmluvy / smlouvy / dohody

Podle článku 169 ústavy se mezinárodní úmluvy, smlouvy nebo dohody poté, co byly uzavřené na základě rozhodnutí Rady ministrů, ratifikované zákonem a zveřejněné v úředním věstníku, stávají nadřazené nad jakýmkoli vnitrostátním zákonem (s výjimkou ústavy), a v případě, že jsou s těmito zákony v rozporu, mají přednost za předpokladu, že jsou obdobně používány protistranou.

4. Zákony

Zákony jsou právní předpisy schválené poslaneckou sněmovnou (Βουλή των Αντιπροσώπων) vykonávající zákonodárnou moc a musí být v souladu jak s právem EU, tak i ústavou.

Podle ustanovení článku 188 ústavy jsou zákony, jež se v Kyperské republice v současné době používají, zákony, které byly v souladu s uvedeným článkem v předvečer Dne nezávislosti součástí sbírky právních předpisů, ledaže bylo nebo bude jiné ustanovení zavedeno v souladu s příslušným zákonem, nebo je schváleno v souladu s ústavou a zákony schválenými poslaneckou sněmovnou (Βουλή των Αντιπροσώπων) po vyhlášení nezávislosti.

5. Podzákonné právní předpisy

Podzákonné právní předpisy jsou legislativní akty vydané exekutivou na základě zákonem svěřené pravomoci a musí být v souladu jak s právem EU, tak i s ústavou a zákony.

Tyto pravomoci správních orgánů přijímat doplňující právní předpisy (sekundární právní předpisy), jež jsou potřeba pro uplatňování a naplňování zákona, jsou známé jako regulační pravomoci a navzdory tomu, že zákonodárná moc je na Kypru svěřena poslanecké sněmovně, jsou povolené, aby bylo možné upravovat specifické otázky nebo otázky místního zájmu či technické otázky a detaily.

6. Judikatura Nejvyššího soudu (Ανώτατο Δικαστήριο)

Podle doktríny uplatňované na Kypru jsou rozhodnutí vynesená Nejvyšším soudem závazná pro všechny nižší soudy. Rozhodnutí Nejvyššího soudu, jež vykládají právní pravidla, jsou proto považována za pramen práva.

7. Zvykové právo – zásady spravedlnosti

Zvykové právo (κοινοδίκαιο) a zásady spravedlnosti (επιείκεια) jsou rovněž prameny práva v případech, kdy neexistuje žádné jiné právní ustanovení.

Druhy právních nástrojů – popis

Psané

Ústava Kyperské republiky.

Mezinárodní úmluvy / smlouvy / dohody uzavřené s třetími zeměmi, ratifikované zákonem a zveřejněné v úředním věstníku republiky, které mají přednost před jakýmkoli vnitrostátním zákonem za předpokladu, že jsou obdobně používány protistranou.

Zákony platné podle článku 188 ústavy v předvečer Dne nezávislosti v souladu s jeho ustanoveními, ledaže bylo nebo bude jiné ustanovení zavedeno v souladu s příslušným zákonem nebo schváleno v souladu s ústavou. Zákony schválené poslaneckou sněmovnou po vyhlášení nezávislosti.

Podzákonné právní předpisy (Κανονιστικές Πράξεις) (nařízení) (Κανονισμοί).

Nepsané

Judikatura Nejvyššího soudu, Soudního dvora EU a Evropského soudu pro lidská práva.

Zvykové právo a zásady spravedlnosti, ledaže bylo nebo bude jiné ustanovení zavedeno v souladu s příslušným zákonem nebo schváleno v souladu s ústavou.

Hierarchie právních norem

Po přistoupení Kyperské republiky k Evropské unii je hierarchie norem v Kyperské republice následující:

PRÁVO EVROPSKÉ UNIE

ÚSTAVA KYPERSKÉ REPUBLIKY

MEZINÁRODNÍ ÚMLUVY / SMLOUVY / DOHODY

ZÁKONY

PODZÁKONNÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY

judikatura nejvyššího soudu

ZVYKOVÉ PRÁVO A ZÁSADY SPRAVEDLNOSTI

Zvykové právo a zásady spravedlnosti jsou pramenem kyperského práva a používají se v případech, kdy neexistuje žádné jiné právní ustanovení / institucionální rámec.

Instituce, které přijímají právní normy

Ústava Kyperské republiky jasně rozlišuje tři formy pravomocí. Výkonné pravomoci vykonávají prezident, viceprezident a rada ministrů, soudní pravomoci vykonávají soudy Kyperské republiky a zákonodárné pravomoci vykonává poslanecká sněmovna, která je nejvyšším zákonodárným orgánem republiky. Přestože je poslanecká sněmovna nejvyšším zákonodárným orgánem, má exekutiva možnost vydávat právní předpisy potřebné za účelem uplatňování zákona a reagovat tak na četné případy, kdy jejich použití může být potřebné. Tyto pravomoci správních orgánů přijímat doplňující právní předpisy, jež jsou potřeba pro uplatňování a naplňování zákona, jsou známé jako regulační pravomoci.

Legislativní proces

Proces schvalování zákona začíná předložením poslaneckého návrhu zákona nebo vládního návrhu zákona k projednání. Právo předkládat návrh zákona náleží poslancům nebo ministrům. Veškeré návrhy zákonů předložené poslanecké sněmovně jsou nejprve projednávány v příslušném parlamentním výboru a poté na plenárním zasedání.

Zákony a usnesení poslanecké sněmovny jsou přijímány prostou většinou hlasů přítomných poslanců a jejich přijetí je následně oznámeno kanceláři prezidenta republiky, který je buď vyhlásí zveřejněním v úředním věstníku republiky, nebo je sněmovně vrátí zpátky k přezkoumání s tím, že v případě, že sněmovna na svém rozhodnutí trvá, prezident musí příslušný zákon vyhlásit, ledaže by využil svého ústavního práva a obrátil se na Nejvyšší soud, aby rozhodl, zda zákon je či není v souladu s ústavou nebo právem EU. Pokud soud rozhodne kladně, je zákon neprodleně zveřejněn, v opačném případě se nezveřejňuje.

Zákony se stávají součástí sbírky právních předpisů ke dni jejich zveřejnění v úředním věstníku republiky nebo ke dni stanovenému v zákoně a mohou být výslovně zrušeny jiným zákonem nebo za určitých okolností automaticky.

Právní databáze

V Kyperské republice jsou dostupné tyto právní databáze:

CYLAW

KYPERSKÝ PRÁVNÍ PORTÁL (ΝΟΜΙΚΟΣ ΚΟΜΒΟΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ)

Je přístup do databáze zdarma?

Přístup do databáze CYLAW je zdarma. KYPERSKÝ PRÁVNÍ PORTÁL je přístupný pouze pro předplatitele.

Stručný popis

1. CYLAW

Databáze CyLaw vznikla v lednu 2002 jako nezisková databáze, která poskytuje v rámci mezinárodního hnutí za bezplatný přístup k právu, jehož je členem, bezplatné a nezávislé právní informace o pramenech kyperského práva a přístup k nim. Databáze Cylaw obsahuje rozhodnutí učiněná Nejvyšším soudem a rodinným soudem druhé instance od roku 1997, občanský procesní řád a řadu právních článků a textů.

Rozhodnutí obsažená v databázi CyLaw byla Nejvyšším soudem zaznamenána v elektronickém formátu. Znění obsažených rozhodnutí je původní bez jakéhokoli zásahu nebo korekce, tak jak byly vyneseny Nejvyšším soudem.

2. Kyperský právní portál

Kyperský právní portál poskytuje kromě jiného snadný přístup k informačním článkům, textům a článkům v bezprostředním zájmu každého, kdo se zabývá právními otázkami, a pro předplatitele přístup do právní databáze obsahující databázi právních předpisů (‘Νομοθεσία’) a judikatury (‘Νομολογία’) Kyperské republiky.

Seznam zákonů (Ευρετήριο των Νόμων) obsahuje seznam všech zákonů, které jsou buď součástí sbírky právních předpisů, nebo jsou zrušené, a seznam všech souvisejících ustanovení. Tyto seznamy jsou neustále aktualizovány v návaznosti na zveřejňování úředního věstníku.

V seznamu judikatury (Ευρετήριο της Νομολογίας) lze vyhledávat text jakéhokoli rozhodnutí na základě různých vyhledávacích kritérií.

Související odkazy

Právní úřad (Law Office)

Nejvyšší soud

Poslanecká sněmovna (Βουλή των Αντιπροσώπων)

Poslední aktualizace: 11/03/2024

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Lotyšsko

V této části naleznete informace o právním systému Lotyšska.

Prameny práva

Lotyšsko náleží do evropského kontinentálního právního systému. Nejdůležitějšími prameny práva jsou psané právní předpisy.

Právní předpisy

Vztahy mezi subjekty veřejného práva, soukromými osobami a jinými nositeli práv upravují právní předpisy (*ārējie normatīvie akti*).

Druhy právních předpisů podle právní síly v sestupném pořadí:

Ústava Lotyšské republiky,

zákony parlamentu,

nařízení vlády,

nařízení Lotyšské národní banky, Komise pro finanční a kapitálové trhy a Komise pro veřejné služby (v lotyšském právním řádu mají tato nařízení stejnou právní sílu jako nařízení vlády),

závazná nařízení místní samosprávy.

Ustanovení práva Evropské unie se použijí v souladu s jejich postavením v hierarchii legislativních aktů. Při uplatňování ustanovení práva Evropské unie musí orgány a soudy rovněž zohlednit judikaturu Soudního dvora Evropské unie.

Ustanovení mezinárodního práva se použijí bez ohledu na jejich pramen v souladu s jejich postavením v hierarchii legislativních aktů. V případě kolize mezi ustanovením mezinárodního práva a ustanovením lotyšského práva se stejnou právní silou se použije ustanovení mezinárodního práva.

Závazná nařízení místní samosprávy jsou závazná pro všechny fyzické a právnické osoby v příslušné správní oblasti.

Právní předpisy a další právní akty se vyhlašují v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*. Úřední vyhlášení je veřejně autentické a právně závazné. Nikdo se nesmí dovolávat neznalosti právních aktů nebo úředních oznámení zveřejněných v úředním věstníku

Subjekty, které mají oprávnění vydávat legislativní akty, jsou:

lotyšský lid při výkonu zákonodárné pravomoci (jedna desetina všech voličů může předložit návrh zákona parlamentu; občané se mohou rovněž účastnit referend),

Saeima (parlament) má pravomoc přijímat zákony,

vláda má pravomoc vydávat nařízení v případech, kdy je k tomu zmocněna zákonem,

Lotyšská národní banka, Komise pro finanční a kapitálové trhy a Komise pro veřejné služby mají rovněž pravomoc vydávat nařízení v případech, kdy jsou k tomu zmocněny zákonem,

orgány místní samosprávy mají pravomoc vydávat nařízení v případech, kdy jsou k tomu zmocněny zákonem.

Interní normativní akty

Interní normativní akty (*iekšējie normatīvie akti*) vydává subjekt, který se řídí veřejným právem, s cílem stanovit vlastní interní pracovní postupy, popřípadě postupy jemu podřízených subjektů, nebo objasnit postupy vztahující se k uplatňování právních předpisů v oblasti jeho působnosti. Interní normativní akty nejsou právně závazné pro soukromé osoby. Pokud subjekt přijme rozhodnutí týkající se soukromé osoby, nemůže v něm odkazovat na interní normativní akty.

Druhy interních normativních aktů:

organizační řád (*nolikums*) nebo jednací řád (*reglaments*) subjektu, který určuje jeho interní strukturu a organizaci nebo interní strukturu a organizaci rady nebo oddělení, které zřídil,

doporučení (*ieteikumi)*: stanovující postupy pro výkon správního uvážení přiznaného právními předpisy a interními normativními akty za účelem jednotného řešení v podobných situacích – v některých situacích lze od těchto doporučení odhlédnout, pokud k tomu existuje dostatek důvodů,

pokyny (*instrukcja*) určující způsob použití obecných právních předpisů a zásad,

vnitřní řád (*iekšējie noteikumi*) určuje postupy pro přijímání správních rozhodnutí, způsob, jakým mají úředníci a další osoby plnit své povinnosti a dodržovat pravidla chování a bezpečnosti při práci a další záležitosti týkající se fungování dotčeného subjektu.

Všechny druhy interních normativních aktů mají stejné právní postavení. Je-li mezi interními normativními akty rozpor, použije se akt, který vydal orgán nebo úředník s vyšším právním postavením.

Shledá-li úředník rozpor mezi interními normativními akty vydanými orgány nebo úředníky se stejným právním postavením, použije:

obecný právní akt, pokud není omezen zvláštním právním aktem;

pokud jsou oba akty obecné, nebo zvláštní, novější z těchto aktů; rozhodujícím dnem je den přijetí interního normativního aktu.

Shledá-li úředník rozpor mezi interním normativním aktem a právní normou stanovenou v právním předpise, použije právní předpis.

Subjekty, které mají oprávnění vydávat interní normativní akty, jsou:

vláda,

člen vlády,

řídicí orgán veřejného subjektu,

vedoucí orgánu,

vedoucí strukturální jednotky zřízené orgánem.

Prameny práva – kategorie

Prameny práva lze rozdělit do těchto kategorií:

právní předpisy (*normatīvie akti*): právní akty, které stanovují právní normy, uvádí tyto normy v účinnost nebo je mění či ruší; lze je rozdělit na zákony a interní normativní akty;

obecné zásady práva: psané (obsažené v zákonech a nařízeních) nebo nepsaná základní pravidla upravují objektivní zákonitosti života společnosti;

právní obyčeje: pravidla chování, která vznikla v důsledku faktického uplatňování v průběhu času; použijí při odvozování práv a výkladu právních ustanovení, pokud danou otázku neupravuje zákon nebo jiný právní předpis;

judikatura: soubor soudních rozhodnutí obsahujících správné a hodnotné abstraktní právní závěry, které mohou soudci využít k odůvodnění vlastních rozhodnutí v jiných věcech;

právní teorie (*doktrīna)*: soubor akademických stanovisek k výkladu právních ustanovení, jejich původu a uplatňování; na právní teorii se často odkazuje v odůvodnění rozsudků nebo správních rozhodnutí.

Hierarchie pramenů práva

Primární prameny práva

právní předpisy: jde o prameny práva s nejvyšší právní silou, uplatňují se v souladu s jejich postavením v hierarchii legislativních aktů,

obecné zásady práva: tento pramen práva se uplatňuje v případě, kdy danou záležitost neupravují zákony nebo nařízení; používají se také při výkladu právních předpisů; nejsou uspořádány hierarchicky a mají v rámci právního řádu stejné postavení,

právní obyčeje: tento pramen se uplatní při odvozování práv a výkladu právních ustanovení, pokud danou otázku neupravuje zákon nebo jiný právní předpis.

Primární prameny práva

judikatura: soudní rozhodnutí, která jsou v souladu s procesními pravidly závazná pro soudy projednávající žaloby; tato rozhodnutí mají sílu zákona, jsou závazná pro všechny účastníky a musí být dodržována stejně jako zákon.

Rozhodnutí ústavního soudu (*Satversmes tiesa*) jsou závazná pro všechny orgány státní moci a orgány místních samospráv, instituce a úřední osoby, včetně soudů, a pro fyzické i právnické osoby. Ustanovení zákona (nebo aktu), o kterém ústavní soud prohlásí, že není v souladu s normou vyšší právní síly, se považuje za neplatné ode dne zveřejnění rozsudku ústavního soudu, nestanoví-li ústavní soud jinak.

Pokud ústavní soud shledá, že mezinárodní dohoda podepsaná nebo uzavřená Lotyšskem odporuje ústavě, má vláda povinnost sjednat změny této dohody, vypovědět ji nebo pozastavit její uplatňování nebo od ní odstoupit.

Pokud rozhodnutí ústavního soudu, které ukončí soudní řízení, obsahuje výklad ustanovení právních předpisů, je tento výklad závazný pro všechny orgány státní moci a orgány místních samospráv, instituce a úřední osoby, včetně soudů, a pro fyzické a právnické osoby.

Na právní teorii se často odkazuje v odůvodnění rozsudků nebo správních rozhodnutí; právní teorie nemá právní sílu a není obecně závazná.

Institucionální rámec

Instituce, které mají pravomoc přijímat právní předpisy

Legislativní pravomoc vykonává **Saeima** a **lotyšský lid** prostřednictvím práva účastnit se referend.

Vláda může vydávat právní předpisy ve formě nařízení (*noteikumi*) v těchto případech:

na základě zmocnění stanoveného zákonem,

ke schválení mezinárodní dohody nebo jejího návrhu, k výpovědi mezinárodní dohody nebo pozastavení jejího uplatňování, pokud ústava nebo jiný zákon nestanoví jinak,

v případě potřeby k uplatňování legislativních aktů Evropské unie, pokud příslušná věc není upravena zákonem; tato nařízení nesmí omezovat základní práva osob.

Lotyšská národní banka, **Komise pro finanční a kapitálové trhy** a **Komise pro veřejné služby** mohou vydávat právní předpisy (nařízení – *noteikumi*)pouze na základě zmocnění zákonem a v rámci své působnosti.

Orgány místní samosprávy mohou vydávat právní předpisy (závazná nařízení) na základě zákonů nebo nařízení vlády.

Legislativní proces

V této části naleznete stručný přehled legislativního procesu.

Zákony

Předkládání návrhů zákonů v Parlamentu

Návrhy zákona může předkládat parlamentu prezident, vláda nebo parlamentní výbory, skupina nejméně pěti poslanců nebo v souladu s postupy stanovenými v ústavě alespoň jedna desetina všech voličů.

Projednání a schvalování návrhu zákona v Parlamentu

Parlament projednává návrhy zákonů ve třech čteních. Návrh zákona, který se považuje za naléhavý, návrh státního rozpočtu, změny státního rozpočtu a návrhy zákonů, kterými se ratifikují mezinárodní dohody, se schvalují ve dvou čteních.

Návrh zákona se považuje za přijatý a stane se zákonem, pokud byl projednán ve třech čteních nebo ve výše uvedených případech ve dvou čteních a získal při hlasování absolutní většinu hlasů přítomných poslanců parlamentu.

Vyhlášení zákonů

Všechny přijaté zákony zašle řídicí výbor parlamentu (*Prezidijs*) prezidentovi k vyhlášení.

Prezident vyhlašuje zákony přijaté parlamentem nejdříve desátý a nejpozději dvacátý první den po jejich přijetí. Zákon vstupuje v platnost čtrnáctý den po jeho vyhlášení (zveřejnění) v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*, nestanoví-li sám zákon jiný okamžik.

Právo odložit vyhlášení zákona

Prezident má právo požadovat nové projednání zákona nebo odložit jeho vyhlášení až o dva měsíce.

Prezident vykonává právo požadovat nové projednání zákona z vlastního podnětu, avšak odložit vyhlášení zákona může pouze, pokud jej o to požádá nejméně jedna třetina všech poslanců parlamentu. Prezident nebo jedna třetina všech poslanců parlamentu mohou vykonat výše uvedená práva ve lhůtě deseti dnů od přijetí zákona parlamentem.

Zákon, jehož vyhlášení bylo odloženo v souladu s výše uvedeným postupem, se předloží k hlasování v národním referendu, pokud o to požádá nejméně jedna desetina všech voličů během sbírání podpisů. Není-li však tato žádost předložena ve lhůtě dvou měsíců, zákon se vyhlásí. Referendum se nepořádá, pokud parlament hlasuje o daném zákonu znovu a nejméně tři čtvrtiny všech poslanců parlamentu hlasují pro jeho přijetí.

Zákon přijatý parlamentem, jehož vyhlášení bylo prezidentem odloženo, může být zrušen v referendu, pokud se jej zúčastní nejméně polovina voličů, kteří se účastnili předchozích voleb do parlamentu, a většina z nich se vysloví pro zrušení zákona.

Avšak ne každý zákon lze předložit v referendu. Zákony týkající se rozpočtu, půjček, daní, cel, železničních tarifů, vojenské služby, vyhlášení a zahájení války, uzavření mírové smlouvy, vyhlášení výjimečného stavu a jeho ukončení, mobilizace a demobilizace, stejně tak jako dohody s cizími zeměmi není možné předložit v referendu.

Vstup zákona v platnost

Zákon vstupuje v platnost čtrnáctý den po jeho zveřejnění v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*, nestanoví-li zákon sám jiný okamžik. Lhůta pro vstup zákona v platnost počíná běžet následující den po jeho zveřejnění.

Zrušení platnosti zákona

Zákon pozbývá platnosti za těchto okolností:

vstupem v platnost zákona, který ruší předchozí zákon,

vstupem v platnost přechodného ustanovení jiného zákona, které stanoví, že předchozí zákon se ruší,

nabytím pravomoci nálezu ústavního soudu, který ruší dotčený zákon,

uplynutím doby platnosti daného zákona v případě, že byl zákon přijat na dobu určitou.

Nařízení vlády

Předkládání návrhů nařízení vládě

Návrh nařízení připravený ministerstvem, úřadem vlády nebo správními úřady, které jsou podřízeny předsedovi vlády, může vládě předkládat člen vlády.

Návrh nařízení připravený vedoucím jiného orgánu státní správy nebo místní samosprávy, nevládními organizacemi nebo sociálními partnery může být předložen k projednání výborem vlády nebo samotnou vládou pouze prostřednictvím člena vlády, který politicky odpovídá za příslušnou oblast, odvětví nebo pododvětví.

Projednávání a schvalování návrhu nařízení vlády

Návrhy nařízení předložené vládě jsou nejdříve oznámeny a projednány na zasedáních státních tajemníků. Poté, co jsou oznámeny na meziresortním zasedání, zašlou se na příslušná ministerstva, v případě potřeby i na jiné orgány, ke schválení. Ministerstva spravedlnosti a ministerstva financí vydávají stanovisko u všech návrhů. Během procesu schvalování mohou předložit své připomínky také zástupci nevládních organizací.

Po odsouhlasení v meziresortním řízení jsou návrhy nařízení postoupeny na jednání vlády, přičemž návrhy, u kterých nebylo dosaženo dohody, projednají státní tajemníci nebo výbor vlády. Projekty odsouhlasené na těchto zasedáních se postoupí na jednání vlády k dalšímu projednání. Pokud je návrh nařízení na zasedání vlády schválen, je přijat a stává se nařízením vlády.

Vyhlášení nařízení vlády

Nařízení vlády se vyhlašují zveřejněním v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*.

Vstup nařízení vlády v platnost

Nařízení vlády vstupuje v platnost následující den po jeho zveřejnění v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*, nestanoví-li nařízení jiné datum.

Zrušení platnosti nařízení vlády

Nařízení vlády pozbývá platnosti za těchto okolností:

vstupem v platnost nařízení vlády, které ruší předchozí nařízení vlády,

vstupem v platnost závěrečných ustanovení jiného nařízení vlády, které stanoví, že předchozí nařízení vlády se ruší,

pozbytím platnosti zákona, na jehož základě bylo nařízení vlády vydáno,

nabytím pravomoci nálezu ústavního soudu, který ruší dotčené nařízení vlády,

uplynutím doby platnosti daného nařízení vlády v případě, že bylo přijato na dobu určitou.

Nařízení Lotyšské národní banky, nařízení Komise pro finanční a kapitálové trhy a nařízení Komise pro veřejné služby

Postup pro vyhlášení, vstup v platnost a zrušení platnosti nařízení Lotyšské národní banky, nařízení Komise pro finanční a kapitálové trhy a nařízení Komise pro veřejné služby je totožný s postupem pro vyhlášení, vstup v platnost a zrušení platnosti nařízení vlády.

Závazná nařízení místní samosprávy

Předložení návrhu závazných nařízení místní samosprávy

Návrh závazného nařízení místní samosprávy může místní radě předložit předseda rady místní samosprávy, výbor rady, člen rady, iniciátor mimořádného zasedání nebo vedoucí správy města, obce nebo civilní farnosti.

Projednávání a přijímání návrhů závazných nařízení místní samosprávy

Návrh závazného nařízení místní samosprávy se považuje za přijatý a stává se závazným, pokud pro něj hlasovala více než polovina přítomných členů rady místní samosprávy, nestanoví-li zákon jinak.

Rada zašle nařízení spolu s důvodovou zprávou ministerstvu pro ochranu životního prostředí a regionální rozvoj v písemné a elektronické podobě do tří dnů ode dne jeho podpisu. Ministerstvo posoudí zákonnost nařízení ve lhůtě jednoho měsíce od dne, kdy jej obdržela, a zašle radě své stanovisko.
Pokud stanovisko ministerstva neobsahuje výhrady k zákonnosti nařízení, nebo ve stanovené lhůtě není zasláno žádné stanovisko, rada vydá závazné nařízení tak, jak bylo přijato.
Pokud stanovisko ministerstva shledává, že je nařízení z části či zcela nezákonné, rada jej opraví podle stanoviska a vydá pozměněné nařízení. Pokud místní rada nesouhlasí se stanoviskem částečně či v plném rozsahu, svůj postoj odůvodní a nařízení vydá. Nařízení se zašle ministerstvu pro ochranu životního prostředí a regionální rozvoj v písemné a elektronické podobě do tří dnů ode dne jeho podpisu.

Vyhlašování závazných nařízení místní samosprávy

Městská rada (*Republikas pilsētas dome*) zveřejňuje závazná nařízení a jejich doprovodné důvodové zprávy v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*.
Obecní rada (*novada dome*) zveřejňuje závazná nařízení a jejich doprovodné důvodové zprávy v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis* (od 6. listopadu 2015) nebo v místním tisku či bezplatných publikacích.
Obecní rada musí přijmout závazná nařízení a uvést, kde mají být tato nařízení zveřejněna, a tuto možnost musí zveřejnit v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*. Obecní rada nesmí změnit zvolený způsob zveřejnění závazných nařízení častěji než jednou ročně. Závazná nařízení místní samosprávy jsou po vstupu v platnost zveřejněna na webových stránkách místní samosprávy. Závazná nařízení přijatá obecní radou jsou rovněž k dispozici v budově obecní rady a správy civilní farnosti, obce nebo města.

Vstup závazných nařízení místní samosprávy v platnost

Závazné nařízení samospráv vstupuje v platnost den po svém zveřejnění v oficiálním publikačním kanálu, nestanoví-li samo pozdější den vstupu v platnost.

Zrušení závazných nařízení místní samosprávy

Závazné nařízení místní samosprávy pozbývá platnosti za těchto okolností:
vstupem v platnost závazného nařízení místní samosprávy, které ruší předchozí nařízení místní samosprávy,
vstupem v platnost závěrečných ustanovení jiného závazného nařízení místní samosprávy, které stanoví, že předchozí nařízení místní samosprávy se ruší, pozbytím platnosti právního předpisu vyšší právní síly, na jehož základě bylo nařízení místní samosprávy vydáno,
nabytím účinnosti nálezu ústavního soudu, který ruší dotčené nařízení místní samosprávy,
uplynutím doby platnosti daných nařízení místní samosprávy, v případě, že byla přijata na dobu určitou.

Databáze právních předpisů

***Latvijas Vēstnesis*, úřední věstník Lotyšské republiky**

Úřední publikace *Latvijas Vēstnesis* je úředním věstníkem Lotyšské republiky. Zveřejnění informací v tomto věstníku představuje jejich úřední vyhlášení. Úřední vyhlášení je veřejně autentické a právně závazné.
Nikdo se nesmí dovolávat neznalosti právních aktů nebo úředních oznámení zveřejněných v úředním věstníku
Od 1. července 2012 je úřední věstník *Latvijas Vēstnesis* úředně zveřejňován v elektronické podobě na internetových stránkách https://www.vestnesis.lv. Informace zveřejněné na webové stránce https://www.vestnesis.lv před tímto datem měly pouze informativní charakter: do té doby bylo úředním vyhlášením zveřejnění v tištěné verzi úředního věstníku *Latvijas Vēstnesis*.

Konsolidované právní předpisy

Konsolidovaného znění zákonů, nařízení vlády a jiných právních předpisů je k dispozici na portálu lotyšských právních předpisů https://likumi.lv/. Všechny konsolidované právní předpisy zveřejněné na této webové stránce mají pouze informativní charakter. Internetovou stránku spravuje vydavatel úředního věstníku VSIA Latvijas Vēstnesis.

Úřední vydavatel

Vydavatelem úředního věstníku *Latvijas Vēstnesis* je stejný subjekt, který vydával věstník v tištěné podobě: VSIA Latvijas Vēstnesis.
Úřední vydavatel dodržuje mezinárodní standard ISO 9001:2015 (řízení kvality) a ISO 27001:2013 (zabezpečení informací).

Je přístup do databáze zdarma?

Ano, *Latvijas Vēstnesis* je k dispozici zdarma. Elektronický archiv tištěných vydání úředního věstníku *Latvijas Vēstnesis* je rovněž k dispozici zdarma. Přístup ke konsolidovaným zněním právních předpisů je taktéž zdarma.

Odkazy

- Saeima (Parlament Lotyšské republiky)
- Vláda Lotyšské republiky
- Lotyšská národní banka
- Komise pro finanční a kapitálové trhy
- Komise pro veřejné služby
- Kontaktní informace orgánů místní samosprávy
- Úřední věstník *Latvijas Vēstnesis*
- Portál lotyšských právních předpisů

Poslední aktualizace: 30/03/2023

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.
Upozorňujeme, že výchozí lt verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.
K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady: bg es en fr hr pl

Vnitrostátní právní předpisy - Litva

Tato stránka poskytuje informace o litevském právním systému a přehled litevského práva.

Prameny práva

Prameny práva jsou oficiální prostředky, jimiž jsou vyjádřena a stanovena právní normy.
Právní akt je oficiální písemný dokument přijatý příslušným státním orgánem, v němž jsou stanoveny nebo vysvětleny právní normy nebo v němž je uveden základ, podle něhož jsou v daném případě použitelné určité právní normy. V závislosti na povaze právních informací, které stanoví, se právní akty dělí takto:
Právní nástroje – jsou písemná a státem schválená rozhodnutí státních orgánů, která stanoví, mění nebo zrušují předpisy obecné povahy použitelná na neurčitý okruh adresátů. Legislativní nástroje se dělí do dvou kategorií:

Zákony stojí nejvýše. Jsou přijímány Parlamentem Litevské republiky [*Seimas*] nebo na základě národního referenda. Stanoví obecná právní ustanovení, jejichž účelem je řídit hlavní oblasti lidské interakce a mají závaznou právní sílu. Zákony se považují za hlavní zdroj práva.
Podřízené nástroje jsou legislativní nástroje přijaté na základě zákona, jemuž mají dát konkrétní podobu a zajistit jeho provádění. Podřízené nástroje nesmějí být v rozporu se zákony. Patří mezi ně:
usnesení parlamentu,
usnesení vlády,
pokyny a nařízení vydané odbory ministerstev,
usnesení a rozhodnutí místních orgánů a veřejné správy,
jiné nástroje.
Výkladové akty, které jsou přijímány, aby osvětlily význam a obsah použitelných právních ustanovení. Přijímá je orgán, který má pravomoc rozhodovat o výkladu práva.
Individuální prováděcí akty, v nichž jsou uvedeny v účinnost požadavky stanovené právními akty. Individuální prováděcí akty mají stejným způsobem jako legislativní nástroje právní účinek, ale nemají status pramene práva, protože netvoří obecná, univerzálně použitelná pravidla, ale jsou svým normativním obsahem adresovány konkrétním osobám v konkrétní situaci a povahou jednorázové v tom smyslu, že ve chvíli, kdy dotyčný právní vztah přestane existovat (nábor, výpověď, poskytnutí důchodu atd.), již nejsou použitelné.
Jiné prameny práva
Kromě legislativních nástrojů se za prameny primárního práva považují také:
Obecné právní zásady (dobrá víra, spravedlnost, individuální odpovědnost, přiměřenost) jsou považovány za nedílnou součást litevského právního systému jak pro výklad právních předpisů, tak pro odstranění právních mezer. Podle čl. 135 odst. Ústavy Litevské republika se navíc za součást litevského práva považuje také všeobecně uznávané zásady mezinárodního práva a litevské soudy je tedy musí uplatňovat a řídit se jimi.
Právní obyčeje, tj. státem uznaná společensky přijímaná pravidla chování založená na dlouhodobé tradici a opakování. Litevský občanský zákoník uznává obyčeje jako přímý pramen práva. Mohou být použity, pokud zákon či smlouva jejich použití přímo stanoví, nebo pokud je v právní úpravě mezera. Obyčeje, které jsou v rozporu s obecnými právními zásadami, nebo nadřazenými právními ustanoveními používat nelze.
Druhotnými prameny práva jsou:
Precedenční právo, tj. rozhodnutí soudu v konkrétním případě, které se stává vodítkem soudu stejné či nižší instance při zkoumání obdobných případů. Precedenty v litevském právním systému spíše pomocné povahy.
Právní doktrína.

Hierarchie norem

Platí tato hierarchie právních norem:
ústava,
ústavní zákony,
ratifikované smlouvy,
zákony,
další právní akty provádějící zákony (rozhodnutí prezidenta, vlády, ústavního soudu atd.).
Institucionální struktura:
Litevský parlament [*Seimas*] je jediný orgán oprávněný přijímat zákony. Právní akty přijaté jakýmikoliv jiným státním orgánem musí být v souladu s Ústavou Litevské republiky a ostatními zákony.
Jiné legislativní nástroje může přijmout:
Litevský parlament (usnesení),
prezident (dekrety),
vláda (usnesení),
ministerstva a jiné vládní orgány (nařízení),
místní orgány (rozhodnutí, vyhlášky).
Právní databáze
Litevskou databázi právních aktů (*Lietuvos teisės aktų duomenų bazė*) vlastní a spravuje **Parlament Litevské republiky.**
Tato databáze obsahuje:
přijaté právní akty,
návrhy právních aktů,
usnesení,
závěry,
jiné typy právních nástrojů.
Dokumenty obsažené v této databázi nejsou oficiální ani právně závazné.
V databázi lze vyhledávat v angličtině a litevštině. Různé druhy právních dokumentů se zpřístupní kliknutím na rozbalovací nabídku vedle slova „Type“.
Právní předpisy a jiné právní dokumenty lze nalézt také na stránce Rejstříku právních aktů Litvy (*Lietuvos teisės aktų registras*). Tuto stránku spravuje **státní podnik Rejstříkové centrum** (*valstybė įmonė Registrų centras*) pod dozorem **Ministerstva spravedlnosti.** Od 31. srpna 2013 tento rejstřík spravuje Kancelář Parlamentu Litevské republiky.
Je databáze přístupná bezplatně?
Ano, litevský rejstřík i databáze právních aktů jsou přístupny **bezplatně**.
Poslední aktualizace: 07/04/2023
Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Lucembursko

V tomto oddíle najdete přehled o jednotlivých pramenech práva v Lucembursku.

Prameny práva

Mezinárodní prameny práva

Lucemburské velkovévodství je vázáno mezinárodními, mnohostrannými nebo dvoustrannými smlouvami. Kromě povinností, které tyto závazky ukládají lucemburskému státu v jeho vztazích s jinými státy, jsou některé z těchto smluv zdrojem práv fyzických osob (např. občané EU se mohou dovolávat práva volného pohybu přímo na základě evropských smluv).

Mezinárodní úmluvy

Jedná se o mezinárodní smlouvy a dohody uzavřené mezi Lucemburským velkovévodstvím a zahraničními státy. Patří mezi ně například Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, uzavřená v Římě dne 4. listopadu 1950, nebo smlouva zemí Beneluxu uzavřená v Haagu dne 3. února 1958 a dne 17. června 2008 mezi Belgií, Nizozemskem a Lucemburskem.

Právní předpisy Společenství,

Právní předpisy Společenství zahrnují samotné evropské smlouvy a sekundární právní předpisy obsažené v aktech přijatých orgány Evropského společenství a Evropské unie: směrnice, rozhodnutí, nařízení, stanoviska a doporučení.

Vnitrostátní prameny práva

Pravidla ústavní povahy

Ústava Lucemburského velkovévodství byla vyhlášena dne 17. října 1868. Ústavní systém zavedený v roce 1868 se velmi podobá belgickému ústavnímu systému z roku 1831. Navzdory celé řadě rozdílů v detailech lze na články belgického ústavního práva bez výhrad odkazovat, pokud jde o obecné zásady. Navzdory celé řadě revizí, jimiž od svého vyhlášení prošla, stávající ústava dosud do značné míry odpovídá znění přijatému v roce 1868.

Lucemburská ústava je ústavou rigidního typu, tj. její změna vyžaduje dodržení zvláštního postupu, který je složitější než řádný legislativní postup. Změna ústavy vyžaduje dvě po sobě jdoucí hlasování Poslanecké sněmovny (parlamentu), přičemž je potřeba dosáhnout nejméně dvoutřetinové většiny hlasů členů Poslanecké sněmovny; hlasování na základě plné moci není povoleno. Mezi oběma hlasováními musí uplynout lhůta nejméně tří měsíců.

Pokud o to v průběhu dvou měsíců po prvním hlasování požádá více než čtvrtina členů Poslanecké sněmovny nebo 25 000 voličů, hlasuje se o znění přijatém v prvním čtení Poslaneckou sněmovnou v referendu. V takovém případě se druhé hlasování nekoná a změna je přijata jen v případě, že se pro ni vysloví většina platně odevzdaných hlasů.

Pravidla legislativní povahy

Zákon je definován jako norma schválená Poslaneckou sněmovnou, kterou vyhlašuje velkovévoda. Lucemburský zákonodárce svrchovaně rozhoduje o pokynech, které hodlá vydat v oblasti správního práva, s výjimkou případů, kdy jeho svobodu v tomto směru omezuje ústavní ustanovení nebo norma mezinárodního práva.

Pravidla regulační povahy

Je zřejmé, že zákon nemůže regulovat všechny otázky až do nejmenších podrobností. Uplatnění relativně složitého legislativního postupu navíc není vždy vhodné, například pokud jde o přijímání právních předpisů týkajících se záležitosti, která vyžaduje časté změny norem.

V takovém případě se použije velkovévodské nařízení, které představuje prováděcí normu zákona. Lucemburská ústava totiž ukládá velkovévodovi úkol *«(vydávat) nařízení a vyhlášky nezbytné k provádění zákonů»* .

Jaké jsou případné ostatní prameny práva a jaká je jejich hodnota?

Judikatura

Přijímání judikatury jako jednoho z pramenů práva je spojeno s jistými obtížemi. Lucemburské právo totiž nezná «pravidlo precedentu» uplatňované v anglosaských právních systémech, a soudci zpravidla nejsou vázáni soudními rozhodnutími vydanými v jiných případech, a to ani v případě, že jsou plně srovnatelné. Kromě toho je nepřípustné, aby soudci rozhodovali prostřednictvím obecných ustanovení, a proto musí být jejich rozhodnutí vždy omezeno na konkrétní případ, který projednávají.

V praxi mají však judikáty srovnatelných případů na projednávaný případ nepopiratelný vliv. Kromě toho v případech, kdy lze určitý text interpretovat více způsoby, má soudce nepochybně významnější pravomoc, neboť může utvářet právo tím, že ho bude vykládat.

Mezinárodní judikatura

Lucemburské velkovévodství uznává přímou pravomoc několika mezinárodních soudů, například Evropského soudu pro lidská práva se sídlem ve Štrasburku.

Evropská judikatura

Podle článku 267 SFEU je judikatura Soudního dvora Evropské unie pro vnitrostátní soudy závazná, a tyto soudy mohou prostřednictvím žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce před přijetím rozhodnutí požádat Soudní dvůr o vyřešení problémů vzniklých v souvislosti s uplatňováním práva Společenství, kterého se před nimi případně dovolávají fyzické osoby.

Vnitrostátní judikatura

Obecně platí, že soudní rozhodnutí vydaná na konci občanskoprávních a obchodních řízení představují pouze relativní překážku věci pravomocně rozsouzené: tato rozhodnutí jsou pro účastníky řízení závazná, nemění však uspořádání práva.

To platí i pro většinu rozhodnutí přijatých správními soudy. Výjimkou je případ, kdy správní soud nebo správní soudní dvůr projednává žalobu proti nařizovacímu aktu, kdy je rozsudek nebo soudní rozhodnutí obecně použitelné a zveřejňuje se v Úředním věstníku Lucemburského velkovévodství (Mémorial).

Rovněž rozsudky vydané Ústavním soudním dvorem (Cour constitutionnelle) mají obecnou působnost a jsou zveřejňovány v Úředním věstníku Lucemburského velkovévodství (Mémorial)

Obecné právní zásady

U pravidel vytyčených v judikatuře je třeba upozornit zejména na kategorie obecných právních zásad, které jsou definovány jako «právní normy závazné z hlediska správy, jejichž existenci potvrdí soudce soudním rozhodnutím».

Hierarchie norem

Ve vnitrostátním právu existuje hierarchie pramenů práva. Nejvyšší pramen práva představuje Ústava, po níž následují zákony a předpisy.

Pokud neexistují ústavní ustanovení, vyplývá stanovisko lucemburského práva ohledně vztahů mezi mezinárodním právem a vnitrostátním právem výlučně z judikatury.

Lucemburská judikatura týkající se této záležitosti se rozvíjela od počátku 50. let 20. století, kdy nejprve kasační soud (Cour de cassation) a následně Státní rada (Conseil d'Etat) opustily až doposud zastávané stanovisko, že soudní přezkum souladu právních předpisů s mezinárodními smlouvami není možný z důvodu oddělení pravomocí.

Podle referenčního rozhodnutí Státní rady z roku 1951 představuje «mezinárodní smlouva začleněná do vnitrostátního práva schvalovacím zákonem právní předpis vyššího stupně, který je nadřazen rozhodnutí vnitřního orgánu. Z toho vyplývá, že v případě rozporu mezi ustanoveními mezinárodní smlouvy a ustanoveními později vydaného vnitrostátního zákona musí mít mezinárodní právo přednost před vnitrostátním zákonem» (Státní rada, 28. července 1951, Pas. lux, sv. XV, s. 263).

Formulace tohoto rozhodnutí je samozřejmě velmi široká, neboť daný rozsudek bez jakéhokoli rozlišení tvrdí, že mezinárodní norma má přednost před rozhodnutím jakéhokoli vnitrostátního orgánu. Lucemburské soudy se však nikdy výslovně nevyjádřily v tom smyslu, že by mezinárodní normy měly přednost před Ústavou.
Naproti tomu je však třeba konstatovat, že ústavodárné shromáždění (la Constituante) při revizi v roce 1956 výslovně zamítlo návrh vládního prohlášení, který stanovil, že «pravidla mezinárodního práva jsou součástí vnitrostátního právního řádu. Mají přednost před vnitrostátními zákony a veškerými ostatními vnitrostátními ustanoveními». Z komentáře k uvedeným článkům jednoznačně vyplývá, že posledně jmenovaná formulace musí zahrnovat i ústavní pravidla.
Státní rada však tuto přednost implicitně uznala ve svém stanovisku ze dne 26. května 1992 ohledně návrhu zákona o schválení Smlouvy o EU. Poukazuje tam totiž na to, že «je třeba mít na paměti, že podle pravidla hierarchie právních norem má mezinárodní právo přednost před právem vnitrostátním, a že soud v případě rozporu upřednostní Smlouvu před vnitrostátními právními předpisy. Vzhledem k tomu, že je třeba vyhnout se rozporu mezi našimi vnitrostátními právními předpisy a mezinárodním právem, Státní rada naléhavě vyzývá k provedení příslušného přezkumu ústavy v přiměřené lhůtě s cílem předcházet vzniku takovýchto neslučitelných situací». Jeví se tedy, že se Lucemburské velkovévodství jednoznačně rozhodlo pro mezinárodní cestu.
Tato situace je nepochybně technickým důsledkem absence kontroly ústavnosti zákonů v Lucembursku. Ústavní soudní dvůr (Cour constitutionnelle) ověřuje soulad zákonů s Ústavou. Nelze mu však předložit otázku, zda je určitý zákon, kterým se schvaluje mezinárodní smlouva, v souladu s Ústavou.
Podle lucemburského právního řádu může Ústavní soudní dvůr (Cour constitutionnelle) prohlásit zákony, které by byly případně v rozporu s Ústavou, za protiústavní. Na tento soudní dvůr se může obrátit lucemburský obecný nebo správní soud, pokud je v rámci řízení před tímto soudem vznesena otázka ústavnosti. Předložit věc přímo tomuto soudu není možné.
Je rovněž možné podat žalobu na neplatnost protiprávních normativních aktů u správního soudu s možností podat opravný prostředek ke Správnímu soudnímu dvoru (Cour administrative). Tato žaloba je však přípustná pouze ve lhůtě tří měsíců ode dne vyhlášení uvedeného nařízení. Pokud se zákonnost normativního aktu projednává po uplynutí této lhůty u obecného nebo správního soudu, zachovává si tento soud možnost daný normativní akt neuplatnit a místo něho uplatnit zákon, avšak na rozdíl od možnosti přímé žaloby ve lhůtě tří měsíců od zveřejnění tohoto rozhodnutí nebude mít toto rozhodnutí obecnou platnost.

Opatření týkající se «vstupu pravidel obsažených v nadnárodních nástrojích v platnost na vnitrostátním území

Mezinárodní úmluvy

Lucemburská ústava je maximálně stručná tam, kde upravuje postup schvalování mezinárodních smluv, neboť se omezuje na stanovení toho, že «smlouvy nabudou účinnosti až poté, co budou schváleny zákonem a zveřejněny způsobem předepsaným pro zveřejnění právních předpisů».
Velkovévodství je země s monistickou tradicí. Jinými slovy, samotná smlouva se uplatní stejným způsobem jako vnitřní norma Lucemburského velkovévodství, aniž by bylo nutné ji jakýmkoli způsobem provádět.
Obsah schvalovaného zákona je proto velmi stručný a zpravidla se omezuje na jediný článek, kterým se daná smlouva „schvaluje“. Tento zákon nemá žádný normativní obsah. Schvalovací zákon sice schvaluje, ale neprovádí; jeho jediným účelem je zmocnit vládu k ratifikaci smlouvy.
O tomto zákonu hlasuje parlament standardním postupem. K hlasování je obvykle nutná nadpoloviční většina, pokud daná smlouva neobsahuje přenesení pravomocí (viz níže) Od své revize z roku 1956 obsahuje lucemburská ústava výslovné ustanovení, které umožňuje smluvní přenesení pravomocí na mezinárodní organizace. Článek 49a Ústavy stanoví, že «výkon pravomocí, které Ústava svěřuje orgánům legislativní, výkonné a soudní moci, může být dočasně smluvně svěřen orgánům mezinárodního práva». Čl. 37 odst. 2 Ústavy však stanoví, že smlouvy tohoto typu musí schválit Poslanecká sněmovna za podmínek výrazně posílené většiny.
Pokud to není výslovně stanoveno, není cílem hlasování o zákonu o schválení zařadit platnou smlouvu do lucemburského vnitrostátního řádu. Zákon o schválení je podmínkou jejího vstupu v platnost, k tomu však dojde až po její ratifikaci. V Lucembursku se rovněž předpokládá, že i po schválení Poslaneckou sněmovnou si výkonná moc ponechá veškerou pravomoc ohledně ratifikace jejího znění, a výkon této pravomoci je zcela mimo kontrolu soudce.
Na vstup smlouvy v platnost podle vnitrostátního práva se obvykle vztahují tři podmínky. Je nezbytné, aby 1) smlouvu ratifikovalo Lucemburské velkovévodství, 2) aby smlouva byla platná na mezinárodní úrovni a aby 3) znění Smlouvy bylo zveřejněno v celém rozsahu v Úředním věstníku Lucemburského velkovévodství (Mémorial) stejným způsobem jako zákon.
Je třeba zdůraznit, že zveřejnění smlouvy (které ukládá článek 37 Ústavy) je požadavkem odlišným od požadavku na zveřejnění schvalovacího zákona této smlouvy. Je pravdou, že ve většině případů jsou obě tyto podmínky splněny současně, tj. znění smlouvy je uveřejněno v Úředním věstníku Lucemburského velkovévodství (Mémorial) bezprostředně po zveřejnění uvedeného zákona. Tyto dva akty však nelze zaměňovat a jejich zveřejnění by mohlo být provedeno i odděleně, neboť smlouva netvoří nedílnou součást schvalovacího zákona.

Normy Společenství

Lucemburská Ústava neobsahuje žádné zvláštní ustanovení upravující provedení evropských odvozených norem do lucemburského právního řádu. Obvyklým nástrojem provádění evropských směrnic je zákon přijatý prostou většinou hlasů Poslanecké sněmovny.
I když platí zásada, že evropské směrnice musí být obvykle provedeny do lucemburského práva prostřednictvím zákona, není použití formálního zákona nezbytné, pokud se směrnice týká oblasti, kterou lucemburské právo již upravuje, a není s ním v rozporu. V takovém případě může být provedena velkovévodským nařízením přijatým na základě obecné pravomoci k provádění právních předpisů, které vláda vyvozuje z článků 33 a 36 Ústavy.
Velkovévoda v takovém případě *formálně provádí* lucemburský zákon, i když obsah daného nařízení ve skutečnosti vychází z evropské směrnice.
Použití legislativního postupu se lze vyhnout i v případě, že se oblast harmonizovaná danou směrnicí stala předmětem zmocňovacího zákona, kterým Parlament uděluje vládě pravomoc vyřešit prostřednictvím pouhých nařízení záležitosti, které obvykle spadají do oblasti působnosti zákona.
Takové «zmocňovací zákony» přijímá Poslanecká sněmovna každoročně již od roku 1915, a vláda tak disponuje rozsáhlými regulačními pravomocemi v hospodářské a finanční oblasti, které by bezpochyby umožňovaly provedení mnoha evropských směrnic i bez výslovného odkazu na Evropu.
Provádění evropských směrnic však v současné době upravuje zvláštní zmocňovací zákon ze dne 9. srpna 1971 ve znění zákona ze dne 8. prosince 1980, jehož jediným cílem je poskytnout vládě pravomoc provádět a schvalovat směrnice Evropského společenství týkající se hospodářství, techniky, zemědělství, lesnictví, sociální oblasti a dopravy. Předmětná velkovévodská nařízení musí odchylně od řádného regulativního postupu schválit parlamentní výbor (commission parlementaire) Poslanecké sněmovny.
Při postupu přijímání velkovévodských nařízení má vláda stejně jako při legislativním postupu povinnost předložit návrh textu k posouzení Státní radě a profesním komorám. Regulativní postup však na rozdíl od postupu legislativního umožňuje vládě, aby se těmto konzultacím jednoduše vyhnula tak, že prohlásí, že přijetí doporučovaného opatření je naléhavé. Tento nástroj však vláda nesmí použít v případě, kdy hodlá provést evropskou směrnici prostřednictvím velkovévodského nařízení. Řádný regulativní postup je totiž doplněn zákonem ze dne 9. srpna 1971, který na jedné straně ukládá povinnou konzultaci se Státní radou, a na straně druhé vyžaduje souhlas parlamentního výboru Poslanecké sněmovny.
V obou případech je znění velkovévodského nařízení napřed přijato Radou ministrů, následně je podepsáno ministrem daného resortu a poté je předloženo velkovévodovi za účelem jeho vyhlášení. Velkovévodské nařízení vstoupí v platnost po svém zveřejnění v Úředním věstníku Lucemburského velkovévodství (Mémorial).

Podmínky vstupu vnitrostátních předpisů v platnost

V Lucembursku vstupují zákony a nařízení v platnost až po zveřejnění v Úředním věstníku Lucemburského velkovévodství *(Mémorial)*.

Orgány zmocněné k přijímání právních předpisů

Mezinárodní normy

Lucemburská ústava uvádí, že «smlouvy uzavírá velkovévoda». Dodává však, že «smlouvy nabývají účinnosti až poté, co jsou schváleny zákonem a zveřejněny způsobem předepsaným pro zveřejňování zákonů».

Je třeba poznamenat, že schválení je vyžadováno u všech mezinárodních smluv bez ohledu na jejich účel, a toto schválení musí mít formu zákona. Toto posledně uvedené upřesnění bylo do Ústavy vloženo v roce 1956 na výslovnou žádost Státní rady, která byla toho názoru, že «tento souhlas je vázán na postup přípravy zákona, jelikož Ústava zná pouze tento jediný postup, který lze uplatnit na všechny projevy vůle Poslanecké sněmovny bez ohledu na záležitost, o kterou se jedná».

Vnitrostátní normy

V legislativním systému Lucemburského velkovévodství může **zákonodárnou iniciativu** předkládat Poslanecká sněmovna nebo vláda.

Právo na zákonodárnou iniciativu předkládanou vládou je označováno jako „vládní zákonodárná iniciativa“ a jeho výkon spočívá v předkládání **„vládních návrhů zákonů“**.

Právo na zákonodárnou iniciativu Poslanecké sněmovny je označováno jako „parlamentní zákonodárná iniciativa“ a jeho výkon spočívá v předkládání **„parlamentních návrhů zákonů“**.

Tyto vládní nebo parlamentní návrhy zákonů jsou poté předány náležitým orgánům, které se k nim vyjadřují (profesní komory), především se k nim však vždy vyjadřuje **Státní rada**. Po vydání stanoviska Státní rady se vládní nebo parlamentní návrh zákona vrací před Poslaneckou sněmovnu.

Postup přijímání těchto právních pravidel

Zákony

Poslanecká sněmovna má podobu jednokomorového parlamentu.

Lucemburský ústavodárce za účelem zmírnění rizik, která jednokomorový systém představuje, stanovil, že o každém návrhu zákona se musí v zásadě hlasovat dvakrát, a to s odstupem nejméně tří měsíců.

Ústava však stanoví, že od požadavku na druhé hlasování (označeného jako „druhé ústavní hlasování“) lze i upustit, „pokud o tom Poslanecká sněmovna se souhlasem Státní rady na veřejném zasedání rozhodne jinak“.

Státní rada zde má velmi originální funkci, která se přibližuje úloze, kterou v jiných státech hraje druhá zákonodárná komora, (a zejména úloze, kterou hraje Sněmovna lordů v Anglii). Poprvé zasahuje před parlamentními jednáními. Ústava vyžaduje, aby Státní rada vyjádřila své stanovisko ke každému vládnímu nebo parlamentnímu návrhu zákona. Podruhé pak Státní rada zasahuje po prvním hlasování v Poslanecké sněmovně, kdy na veřejném zasedání rozhodne, zda vyhoví žádosti upustit od druhého hlasování či nikoli.

V praxi je velká většina zákonů tímto způsobem od druhého hlasování osvobozena. Státní rada přijala politiku, podle níž je toto osvobození uděleno téměř ve všech případech, a odmítnutí je vyhrazeno jen pro nejzávažnější případy. Případné překážky bránící tomuto osvobození jsou nejčastěji odstraněny v průběhu předběžného řízení.

Je třeba rovněž zdůraznit, že pravomoc Státní rady neznamená právo veta v pravém smyslu tohoto slova, které by ostatně bylo obtížně slučitelné se skutečností, že Státní rada je nevoleným orgánem. Členy Státní rady totiž jmenuje velkovévoda. Pokud se některé z těchto míst uprázdní, jsou jmenováni náhradníci na základě rotace, a to tak, že je jmenuje za prvé: přímo velkovévoda; za druhé: jsou jmenováni ze seznamu tří kandidátů navržených Poslaneckou sněmovnou, a za třetí: jsou jmenováni ze seznamu tří kandidátů navržených Státní radou. Státní rada může odložit hlasování o zákonu pouze o dva měsíce, a poskytnout tak zákonodárci další lhůtu na rozmyšlení.

Velkovévoda zasahuje nejen na začátku legislativního postupu (u návrhů zákonů), ale také po konečném odhlasování znění zákona Poslaneckou sněmovnou. Lucemburská ústava stanoví, že *«velkovévoda vyhlašuje zákony do tří měsíců od hlasování komory»*.

Velkovévodská nařízení

Podle článku 2 zákona z 12. července 1996 o reformě Státní rady může být velkovévodovi předložen **návrh prováděcích předpisů** v oblasti zákonů a smluv teprve poté, kdy bylo vyslechnuto **stanovisko Státní rady**.

Vláda však přesto může v naléhavých případech z tohoto všeobecného pravidla učinit výjimku (velkovévoda ji posoudí na základě náležitě odůvodněné zprávy předkládajícího ministra) a být tak zbavena povinnosti vyžádat si stanovisko nejvyššího orgánu. Použití tohoto **naléhavého postupu** však má být omezeno na mimořádné případy.

Pokud je navíc v zákoně výslovně uvedeno, že Státní rada musí být požádána o stanovisko k prováděcím předpisům k danému zákonu, nelze tento naléhavý postup v žádném případě použít. To platí také pro pozměňovací návrhy k návrhu předpisu, k němuž už nejvyšší orgán vydal své první stanovisko.

Stejně jako v případě zákonů vydává Státní rada své stanovisko k návrhům předpisů v podobě **důvodových zpráv**, které obsahují obecná hlediska, rozbor textu návrhu a případně také protinávrh.

Rozbor, který provádí Státní rada, se týká obsahu a formy návrhu předpisu, jakož i souladu daného předpisu s nadřazenou právní normou.

Legislativní databáze

Webové stránky Légilux jsou právní portál vlády Lucemburského velkovévodství na internetu.

Umožňují přístup k lucemburským právním předpisům, buď v podobě obyčejného textu ve sbírce Mémorial A nebo koordinovaných textů, které jsou z velké části obsaženy v zákonících a sbírkách zákonů.

Webové stránky jsou rozděleny na tři hlavní oblasti:

Legislativní oddíl soustřeďuje zveřejněné lucemburské právní předpisy a nejrůznější publikace, jakož i koordinované texty.

Správní oddíl soustřeďuje publikace označované jako „správní“. Obsahuje především sbírky Mémorial B, jakož i Annuaire Officiel d'Administration et de Législation (Úřední telefonní seznam veřejné správy a zákonodárných orgánů)

Oddíl společností a sdružení (L'Espace des Sociétés) soustřeďující sbírky Mémorial C byl od 1. června 2016 nahrazen seznamem publikací, který je k dispozici na internetových stránkách obchodního rejstříku a rejstříku společností (Registre de commerce et des Sociétés) (RCS). Do archivů sbírek Mémorial C od roku 1996 do posledního vydání Mémorial C ze dne 27.července 2016 lze i nadále nahlížet na stránkách Oddílu společností a sdružení (L'Espace des Sociétés).

Je přístup do databází zdarma?

Ano, přístup do databází je **zdarma**.

Internetové odkazy

Internetové stránky Légilux

Státní rada

Poslanecká sněmovna (Chambre des Députés)

Vláda
Ministerstvo spravedlnosti
Poslední aktualizace: 17/07/2020
Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Maďarsko

Tato stránka poskytuje informace o právním systému v Maďarsku.

Prameny práva

I. Hierarchie právních předpisů

1. Základní zákon

Na vrcholu hierarchie právních předpisů Maďarska stojí **základní zákon Maďarska** (vyhlášený dne 25. dubna 2011) a každý jiný zákon s ním musí být v souladu. Základní zákon schválil **maďarský parlament** (také známý jako Národní shromáždění) a jeho **změna** vyžaduje **dvoutřetinovou většinu hlasů všech členů parlamentu** (čl. S odst. 2 základního zákona).

Základní zákon a jeho přechodná ustanovení (přechodná ustanovení základního zákona Maďarska vyhlášená dne 31. prosince 2011) vstoupily **v platnost dne 1. ledna 2012**.

Základní zákon Maďarska se skládá ze **šesti oddílů**: preambule nazvané **Národní vyznání** a oddílů s názvy **Základy** (články A až U), **Svoboda a odpovědnost** (články I až XXXI), **Stát** (články 1 až 54), **Zvláštní právní řád** a **Závěrečná a různá ustanovení**.

Oddíl **Základy** obsahuje všeobecná ustanovení a definuje:

formu vlády,

základní zásady fungování státu,

přenos některých pravomocí na Evropskou unii,

maďarské centrální a regionální správní subjekty,

klíčová ustanovení ohledně maďarského občanství a způsobů jeho získání,

úřední jazyk, státní znak, vlajku, národní hymnu, státní svátky a oficiální měnu Maďarska,

postavení základního zákona v maďarském právním systému, tj. základní zákon je základem maďarského právního systému,

postup přijímání a změn základního zákona,

typy maďarských právních předpisů,

několik základních zásad, mimo jiné:

zákaz násilného převzetí a výkonu moci,

odpovědnost za osud Maďarů žijících za hranicemi Maďarska,

spolupráci při vytváření evropské jednoty,

ochranu instituce manželství,

zajištění podmínek pro spravedlivou hospodářskou soutěž,

zásadu vyváženého, transparentního a udržitelného rozpočtového řízení,

povinnost chránit a zachovávat přírodní zdroje,

povinnost vytvářet a udržovat mír a bezpečnost a usilovat o spolupráci se všemi národy a zeměmi na světě k dosažení udržitelného rozvoje lidského společenství.

V oddíle **Svoboda a odpovědnost** jsou stanovena základní práva a povinnosti. **Jako základní se uznávají (mimo jiné) tato práva**:

právo na život a lidskou důstojnost,

zákaz mučení, nelidského či ponižujícího zacházení anebo trestu, otroctví nebo nevolnictví a obchodu s lidmi,

zákaz všech postupů, jejichž cílem je eugenika, jakékoli využívání lidského těla nebo jeho částí k finančnímu zisku a klonování lidských bytostí,

právo na svobodu a osobní bezpečnost a ustanovení zajišťující, aby nebyl nikdo svobody zbaven,

právo na svobodu pohybu a svobodný výběr bydliště,

právo na soukromý a rodinný život,

právo na ochranu osobních údajů a přístup k údajům veřejného zájmu,

právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání,

právo na pokojné shromažďování,

právo na svobodu projevu,

právo na vzdělání a kulturu,

právo na svobodný výběr zaměstnání, povolání a podnikatelské činnosti,

právo na vlastnictví,

zákaz vyhoštění maďarských občanů z území Maďarska,

právo na azyl,

rovnost před zákonem,

nediskriminace,

zákaz dětské práce,

právo na zdravé životní prostředí,

právo volit a být volen ve volbách do maďarského parlamentu, místních zastupitelstev a Evropského parlamentu,

právo na nestrannou, spravedlivou a v rozumných lhůtách provedenou správu svých záležitostí ze strany veřejných orgánů,

právo každého maďarského občana na ochranu, kterou mu Maďarsko poskytuje při jeho pobytu v zahraničí,

základní zákon rovněž definuje práva národnostních menšin a základní práva osob, které jsou předmětem trestního řízení.

Maďarsko v souladu se základním zákonem usiluje mimo jiné o to, aby:

poskytovalo sociální zabezpečení všem svým občanům,

poskytovalo každé osobě slušné bydlení a přístup k veřejným službám.

Základní zákon stanoví rovněž různé **povinnosti**, zejména:

povinnost přispívat k uspokojení společných potřeb (sdílení veřejného břemene) a

povinnost občanů Maďarska bránit svou zemi.
Oddíl základního zákona s názvem **Stát** obsahuje nejzákladnější pravidla, která se vztahují na veřejné činitele a nejdůležitější státní instituce, a stanoví právní postavení a úkoly:
parlamentu,
prezidenta republiky,
vlády,
nezávislých regulačních subjektů,
Ústavního soudu,
soudů a státních zastupitelství,
komisaře pro základní práva,
místních samospráv,
Maďarské národní banky,
Státního kontrolního úřadu,
maďarských ozbrojených sil,
policie a národních bezpečnostních složek,
národního referenda.
Oddíl základního zákona s názvem **Zvláštní právní řád** stanoví pravidla pro stav vnitrostátní krize, výjimečný stav, stav preventivní obrany, nečekané útoky a stav mimořádného ohrožení.

2. Zákony parlamentu

V Maďarsku zákony přijímá **parlament**. Základní zákon vyžaduje, aby byla **pravidla upravující základní práva a povinnosti** stanovena v zákonech. Zákony parlamentu se přijímají **prostou většinou hlasů** (více než polovina hlasů přítomných členů parlamentu). To neplatí pro tzv. **základní právní předpisy** definované v základním zákonu; k jejich přijetí a změnám je potřeba **dvoutřetinová** většina hlasů **přítomných** členů parlamentu.
Podle základního zákona se základní právní předpisy týkají například občanství, církví, práv národnostních menšin žijících v Maďarsku, právního postavení a odměn členů parlamentu a prezidenta republiky, Ústavního soudu, místních samospráv, podrobných pravidel pro použití státního znaku a vlajky a ustanovení o státních symbolech.
Podle základního zákona je ke zmocnění uznat závaznost zakládajících a pozměňujících smluv Evropské unie, vyhlásit válečný stav, uzavřít mír a vyhlásit zvláštní právní řád nutná dvoutřetinová většina hlasů všech členů parlamentu.
Před přijetím zákona XXXI z roku 1989, o změně ústavy, byla Prezidentská rada Maďarska oprávněna vydávat vyhlášky. Z hlediska hierarchie právních předpisů se stále platné vyhlášky považují za právní předpisy na úrovni zákonů.

3. Vyhlášky

Základní zákon rozlišuje vyhlášky vlády, vyhlášky předsedy vlády, ministerské vyhlášky, vyhlášky guvernéra Maďarské národní banky, vyhlášky vedoucích nezávislých regulačních subjektů a vyhlášky místní samosprávy. Ve stavu vnitrostátní krize vyhlášky vydává rovněž Národní bezpečnostní rada a ve výjimečném stavu prezident republiky.

3.1 Vyhlášky vlády

Pravomoc **vlády** vydávat **vyhlášky** může být **primární nebo založená na pravomocech, které jí byly svěřeny zákony**. Primární pravomoci jsou stanoveny v čl. 15 odst. 3 základního zákona, který uvádí, že vláda může vydávat vyhlášky v oblasti své pravomoci v jakékoli záležitosti, jež není upravena zákonem. Žádná vyhláška vlády nesmí být v rozporu se zákonem. To neomezuje pravomoci parlamentu, který se může zabývat kteroukoli oblastí právních předpisů v rámci svých pravomocí.
Podle základního zákona a zákona CXXX z roku 2010 o zákonodárné moci může vláda, také na základě zvláštního zákonného zmocnění, přijímat vyhlášky k provádění zákonů. Podle čl. 5 odst. 1 zákona CXXX z roku 2010 musí zmocnění přijímat prováděcí předpisy specifikovat zmocněný orgán, předmět a rozsah působnosti zmocnění. Zmocněný orgán nesmí zákonodárnou moc převést na další osobu.

3.2 Vyhlášky předsedy vlády

Podle základního zákona smí vyhlášky vydávat rovněž předseda vlády, např. vyhláškou jmenovat místopředsedou vlády jednoho z ministrů. Vyhlášky předsedy vlády stojí v hierarchii právních předpisů na stejné úrovni jako ministerské vyhlášky.

3.3 Ministerské vyhlášky

V hierarchii právních předpisů stojí **ministerské vyhlášky** níže než vyhlášky vlády. Podle základního zákona přijímají ministři, samostatně nebo společně s jiným ministrem, **na základě** zákona nebo vládní vyhlášky (vydané v rámci původní zákonodárné pravomoci) vyhlášky, které nesmí být v rozporu se zákonem, vládní vyhláškou nebo vyhláškou guvernéra Maďarské národní banky.

3.4 Vyhlášky guvernéra Maďarské národní banky

V rámci svých pravomocí stanovených v základním právním předpise smí guvernér Maďarské národní banky vydávat **prostřednictvím zákonného zmocnění vyhlášky**, které nejsou v rozporu ze zákonem.

3.5. Vyhlášky vedoucích nezávislých regulačních subjektů

Podle čl. 23 odst. 4 základního zákona a v souladu s pravomocemi stanovenými základním právním předpisem vydávají vedoucí nezávislých regulačních subjektů prostřednictvím zákonného zmocnění vyhlášky, které nesmí být v rozporu ze zákonem, vládní vyhláškou, vyhláškou předsedy vlády, ministerskou vyhláškou nebo vyhláškou guvernéra Maďarské národní banky.

3.6. Vyhlášky orgánů místní samosprávy

Podle čl. 32 odst. 2 základního zákona a v souladu se svými pravomocemi mohou orgány místní samosprávy přijímat místní vyhlášky, jež upravují místní veřejné záležitosti, které nejsou upraveny zákonem nebo zmocněním zákona. Vyhlášky místní samosprávy nesmí být v rozporu s jinými právními předpisy. Podrobná pravidla pro přijímání vyhlášek zastupitelskými orgány místní samosprávy stanoví zákon CLXXXIX z roku 2011 o maďarských místních samosprávách.

4. Mezinárodní dohody a základní zásady mezinárodního práva

Maďarská vláda může uzavírat **mezinárodní dohody** s jinými státy nebo vládami jiných států. V Maďarsku je vztah mezi mezinárodními dohodami a domácím právem založen na dualistickém systému, což znamená, že mezinárodní dohody se stávají **součástí domácího práva** jejich **vyhlášením** ve sbírce právních předpisů.

Zásady mezinárodního práva

Podle čl. Q odst. 3 základního zákona přijímá Maďarsko obecně uznávaná pravidla mezinárodního práva. Mezinárodní obyčejové právo a obecné zásady mezinárodního práva se stávají součástí vnitrostátního práva bez nutnosti transformace.

II. Nelegislativní prameny práva

1. Právní nástroje státní správy

Maďarský právní systém zahrnuje právní nástroje státní správy, které nejsou právními předpisy, ačkoli obsahují normativní ustanovení. Zákon o moci zákonodárné (zákon CXXX z roku 2010) definuje dva druhy právních nástrojů státní správy: normativní rozhodnutí a normativní nařízení. Jedná se o pravidla chování, která nejsou obecně závazná, tzn. nejsou závazná pro všechny. Jedná se pouze o interní ustanovení, organizační a provozní pravidla týkající se výhradně vydávajícího subjektu nebo podřízených subjektů či osob. Normativní rozhodnutí a nařízení nemohou stanovit práva a povinnosti občanů. Právní nástroje státní správy nesmí být v rozporu s jinými právními předpisy a nesmí opakovat již existující právní ustanovení.

Podle dříve platného zákona o moci zákonodárné (zákon XI z roku 1987) se za prameny práva, jež nejsou právními předpisy, považovala rovněž **statistická sdělení** a **právní pokyny** (známé jako jiné řídicí právní nástroje). Nový zákon o moci zákonodárné již tyto akty neuvádí. Avšak přestože byly právní pokyny zrušeny vstupem nového zákona v platnost (dne 1. ledna 2011), statistické nástroje vydané před tímto datem zůstávají nadále v platnosti, dokud nebudou zrušeny. (Statistická sdělení vydává předseda Ústředního statistického úřadu a obsahují právně závazná ustanovení, která sestávají výlučně ze statistických termínů, metod, klasifikací, seznamů a údajů.)

1.1 Normativní rozhodnutí

Prostřednictvím normativních rozhodnutí může parlament, vláda a jiný subjekt ústřední správy, Ústavní soud a Rozpočtová rada stanovit své vlastní organizační a provozní záležitosti, činnosti a akční programy.

Zastupitelské orgány místní samosprávy si prostřednictvím normativních rozhodnutí mohou rovněž stanovit své činnosti a činnosti subjektů, které jim podléhají, jakož i akční programy a organizační a provozní záležitosti týkající se subjektů, jež jim podléhají. Podobně si mohou také zastupitelské orgány národních samospráv prostřednictvím normativních rozhodnutí stanovit své organizační a provozní záležitosti, činnosti a akční programy a totéž pro subjekty, jež jim podléhají.

1.2. Normativní nařízení

V oblasti své působnosti a v souladu s právními předpisy mohou prezident republiky, předseda vlády, vedoucí subjektů ústřední správy (s výjimkou vlády), předseda Národního soudního úřadu, nejvyšší státní zástupce, komisař pro základní práva, guvernér Maďarské národní banky, předseda Státního kontrolního úřadu, primátoři či vedoucí krajských úřadů, starostové a obecní zastupitelé prostřednictvím normativních nařízení stanovit organizační a provozní záležitosti a činnosti subjektů, které řídí, spravují nebo jež jim podléhají.

Kromě toho může parlament, prezident republiky, Ústavní soud, komisař pro základní práva, nezávislé regulační subjekty, úřad předsedy vlády a vedoucí ministerské kanceláře vydávat normativní nařízení, jež jsou závazná pro zaměstnance příslušného úřadu.

2. Rozhodnutí Ústavního soudu

Rozhodnutí Ústavního soudu hrají v maďarském právním řádu významnou úlohu.

Podle zákona CLI z roku 2011 o Ústavním soudu má Ústavní soud tyto **úkoly**:

následný přezkum souladu právních předpisů se základním zákonem (postup následného přezkumu),

předběžný přezkum souladu právních aktů, které byly přijaty, ale dosud nebyly vyhlášeny, a některých ustanovení mezinárodních smluv se základním zákonem,

individuální přezkum na žádost soudce: pokud má soudce při projednávání určité věci použít právní předpis, o němž se domnívá, že je protiústavní, nebo o němž se Ústavní soud usnesl, že je protiústavní, pozastaví řízení a požádá Ústavní soud, aby právní předpis nebo právní ustanovení uznal za protiústavní a zakázal používání takového protiústavního předpisu,

vydává rozhodnutí ve věci ústavních stížností na základě porušení práv zaručených základním zákonem: osoba či organizace, jíž se konkrétní případ týká, může podat ústavní stížnost, pokud je provedením protiústavního právního předpisu během soudního řízení o dané věci porušeno její právo zaručené základním zákonem a pokud vyčerpala veškeré opravné prostředky nebo nemá právo na odvolání,

přezkum právních předpisů, zda nejsou v rozporu s mezinárodními dohodami,

ukončení legislativních opomenutí zákonodárce, jež jsou v rozporu se základním zákonem,

řešení některých kompetenčních sporů mezi státními orgány nebo mezi místními samosprávami a jinými státními orgány,

výklad ustanovení základního zákona,

nejrůznější řízení spadající do jeho pravomoci podle ustanovení zákona.

Ústavní soud svá rozhodnutí podrobně odůvodňuje. Proti rozhodnutím Ústavního soudu není odvolání a tato rozhodnutí jsou pro všechny závazná.

3. Soudní judikatura

Aby maďarský Nejvyšší soud, tzv. **Kúria** (do 1. ledna 2012 známý jako Nejvyšší soud) splnil svou povinnost zajišťovat jednotné uplatňování práva a poskytovat nižším soudům soudní pokyny, přijímá **rozhodnutí o jednotnosti** a vydává **zásadní rozhodnutí**.

Soudní řízení o jednotnosti lze zahájit, jestliže vývoj a jednotnost soudní praxe vyžaduje v zásadní otázce přijetí rozhodnutí o jednotnosti a jestliže se senát nejvyššího soudu hodlá odchýlit od rozhodnutí přijatého jiným senátem Kúriy. Rozhodnutí, které se týká jednotnosti práva, je pro soudy závazné.

Zásadní rozhodnutí vycházejí z praxe soudních senátů Kúriy a také podporují jednotné vynášení rozsudků.

Rozhodnutí vynesená k zajištění jednotnosti práva a zásadní rozhodnutí jsou zveřejňována v **Úředním věstníku Nejvyššího soudu**.

III. Rozsah působnosti právních předpisů

Zeměpisný rozsah působnosti právních předpisů se vztahuje na území Maďarska, avšak vyhlášky místní samosprávy se vztahují na správní oblast místní samosprávy. Osobní působnost právních předpisů se vztahuje na fyzické osoby, právnické osoby a organizace bez právní subjektivity na území Maďarska, maďarské občany mimo území Maďarska a v případě vyhlášek místní samosprávy na fyzické osoby, právnické osoby a organizace bez právní subjektivity ve správní oblasti místní samosprávy.

Zákon o moci zákonodárné zakazuje **zpětnou platnost** a stanoví, že právní předpis nesmí zakládat nebo zpřísňovat povinnosti, zrušit či omezovat práva nebo prohlásit jakékoli jednání za nezákonné pro období, které předchází jeho vstupu v platnost.

Právní předpis musí vždy stanovit datum **vstupu v platnost** tak, aby byl dostatek času na přípravu na jeho používání.

Právní předpis a jeho **prováděcí předpisy** musí vstoupit v platnost ve stejný okamžik. Právní předpis (nebo právní ustanovení) pozbývá platnosti, jestliže je zrušen nebo obsahuje-li pouze pozměňující ustanovení nebo ustanovení o zrušení na základě zákona o moci zákonodárné.

IV. Databáze právních předpisů

Maďarský úřední věstník se jmenuje Magyar Közlöny, je zveřejňován v elektronické podobě a texty v něm zveřejněné musí být považovány za autentické.

Maďarský úřední věstník obsahuje maďarské právní předpisy (s výjimkou vyhlášek místní samosprávy), včetně:

nařízení a rozhodnutí Ústavního soudu, která musí být zveřejňována v Úředním věstníku v souladu s právními předpisy nebo na základě rozhodnutí Ústavního soudu,

rozhodnutí parlamentu,

rozhodnutí Kúriy o jednotnosti,

stanovisek Výboru pro vnitrostátní volby,

příloh, včetně Sbírky rozhodnutí,
úředních zpráv.
Databáze vnitrostátních právních předpisů (Nemzeti Jogszabálytár) obsahuje veškeré právní předpisy (vyjma vyhlášek místní samosprávy) a právní nástroje státní správy platné ke dni vyhledávání. Právní předpisy jsou uvedeny v konsolidovaném znění spolu se změnami.
Tyto informace lze vyhledávat podle názvu a čísla a je možné vyhledávat i text.
Přístup do těchto databází je **zdarma** a nevztahují se na něj žádná omezení.

Související odkazy

Autentický elektronický úřední věstník
Databáze vnitrostátních právních předpisů

Poslední aktualizace: 17/07/2020

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Malta

Tato stránka uvádí informace o právním systému na Maltě.

Prameny práva

zákony parlamentu (primární právní předpisy),
právní předpisy, pravidla, nařízení, místní předpisy (odvozené právní předpisy), a
právní předpisy EU, včetně rozhodnutí Evropského soudního dvora.
Ústava představuje základní pramen vnitrostátního práva a stanoví, že právo schvaluje parlament ve formě zákonů parlamentu s tím, že parlament smí zákonodárnou pravomoc delegovat na ostatní orgány (tj. ministry, úřady, státní orgány atd.), které jsou oprávněné k tvorbě odvozených právních předpisů v rámci pravomoci, která jim byla svěřena zákonem parlamentu.
Na vnitrostátní právní řád je třeba nahlížet i v kontextu právních předpisů EU, a to zejména Smlouvy o přistoupení.
Na Maltě neexistuje žádné právo vytvořené soudcem: soud vykládá právo tak, jak je obsaženo v různých právních předpisech. To však neznamená, že soudní precedenty nejsou závazné. Ve skutečnosti se soudci obecně neodchylují od ustálené zásady stanovené judikaturou, pokud k tomu není vážný důvod. I praxí nižších soudů je řídit se zásadou, kterou pro právní otázky stanovil vyšší soud.

Druhy právních nástrojů – popis

Součástí tuzemských právních předpisů Malty mohou být rovněž mezinárodní smlouvy.

Evropská úmluva o lidských právech

Prostřednictvím zákona maltského parlamentu, zákona XIV z roku 1987, byla Evropská úmluva o lidských právech začleněna do maltského práva. Žádný právní předpis na Maltě nesmí být v rozporu s právy a svobodami stanovenými touto úmluvou. Pravomoc přezkumu mají soudy.

Hierarchie právních norem

Na vnitrostátní úrovni představuje ústava předpis nejvyšší právní síly země, za ní následují zákony parlamentu a dále pak odvozené právní předpisy. Nicméně jak bylo výše zmíněno, Smlouva o přistoupení a předpisy EU jsou na Maltě právně závazné a účinné, jako ve všech členských státech, a spolu s obecným právem EU na ně musí být brán všeobecně zřetel.

Institucionální rámec

Instituce odpovědné za přijímání právních norem

V zásadě se používá systém kontroly a vyváženosti mezi mocí zákonodárnou, výkonnou a soudní. Moc zákonodárná, výkonná a soudní je vykonávána třemi pilíři ve svých vlastních sférách a systém kontrol a vyváženosti, který Malta převzala z anglických principů právního státu, umožňuje rovnoměrné fungování právního systému na Maltě.

Legislativní proces

Malta používá britský parlamentní systém, což není po 180 letech britské nadvlády překvapující. Ministr předkládá návrh zákona, který je poté zveřejněn v úředním věstníku pro jeho první čtení v parlamentu. V závislosti na důležitosti příslušného předpisu se může předem zveřejnit bílá kniha. Sněmovna reprezentantů poté ustaví výbor, který po druhém čtení, při kterém mají členové parlamentu příležitost, aby se k všeobecným podmínkám příslušného právního předpisu vyjádřili, podrobně projedná všechny články a navrhne jakékoli změny. Jakmile je projednávání ve výboru ukončeno, je návrh zákona zaslán zpátky do parlamentu k závěrečnému třetímu čtení a hlasování, poté dochází k vyslovení souhlasu prezidentem republiky a následně se návrh stává právním předpisem.
Všeobecně platí, že předpis nabývá účinnosti k datu jeho zveřejnění, není-li v samotném předpisu výslovně uvedeno, že příslušný ministr smí předpis (nebo část předpisu) uvést v účinnost k jinému datu.

Právní databáze

Vnitrostátní databáze právních předpisů: Sbírka zákonů Malty – právní služby
Tato služba poskytuje bezplatný přístup k:
veškerým vnitrostátním primárním a odvozeným právním předpisům,
právnickým publikacím včetně zákonů, návrhů zákonů, soudních oznámení a místních předpisů.

Související internetové odkazy

Sbírka zákonů Malty

Poslední aktualizace: 04/05/2021

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Upozorňujeme, že výchozí nl verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Vnitrostátní právní předpisy - Nizozemsko

Na této stránce naleznete informace o právním systému Nizozemska.
Nizozemská vláda sestává z ministrů a krále. Nizozemsko tak zaujímá zvláštní místo mezi západoevropskými monarchiemi, jelikož ve většině z nich není král součástí vlády. Od rozsáhlé revize ústavy v roce 1848 je Nizozemsko konstituční monarchií s parlamentním systémem.

Prameny práva

Druhy právních nástrojů – popis

Rámcem pro organizaci nizozemského státu a základem pro právní předpisy je ústava. Důležitým pramenem práva jsou smlouvy mezi Nizozemskem a ostatními státy. Článek 93 ústavy stanoví, že ustanovení smluv a rozhodnutí mezinárodních organizací mohou mít přímý účinek v nizozemském právním řádu; v takovém případě jsou tato ustanovení nizozemským zákonům nadřazená. Zákonná opatření, která platí v Nizozemském království, se nepoužijí, nejsou-li s těmito ustanoveními slučitelná. Významným pramenem práva jsou pro Nizozemsko tudíž pravidla Evropské unie stanovená ve smlouvách, nařízeních a směrnicích.

Ústavní vztahy mezi Nizozemskem, Arubou, Curaçaem a Sint Maartenem řídí Statut Nizozemského království.

Zákony se vytváří na vnitrostátní úrovni. S pověřením ze zákona může ústřední vláda stanovovat (další) pravidla v královských výnosech a v ministerských vyhláškách. Nezávislé královské výnosy (které se neodvozují ze zákonů) jsou rovněž možné. Ústava podle veřejného práva svěřuje pravomoc vydávat právní normy nižším orgánům státní správy a samosprávy (provinciím, obcím a vodohospodářským správám).

Dalším pramenem práva je judikatura, jelikož soudní rozhodnutí mají širší význam než konkrétní věc, v níž bylo rozhodnutí vyneseno. Rozhodnutí vyšších soudů slouží jako vodítko. Obzvlášť velkou váhu mají rozhodnutí nejvyššího soudu, neboť úkolem tohoto soudu je prosazovat jednotnost práva. V nových věcech tedy nižší soud při rozhodování bere v úvahu rozhodnutí nejvyššího soudu.

Obecné zásady práva jsou významné pro vládu a pro výkon spravedlnosti. Někdy zákony na obecné zásady práva odkazují, například občanský zákoník (zásada přiměřenosti a spravedlnosti). Soud může z obecných zásad práva rovněž vycházet při vynášení rozsudků.

Dalším pramenem práva je obyčejové právo, rovněž známé jako nepsané právo. Obyčej je v zásadě významný jen tehdy, když na něj zákon odkazuje, ale opět platí, že soud může při vynášení rozsudku obyčej zohlednit v případě rozporu. Právní obyčej nemůže být pramenem práva při prokazování trestných činů (článek 16 ústavy).

Hierarchie pramenů práva

Článek 94 ústavy stanoví, že některé mezinárodní právní normy jsou v hierarchii na nejvyšším stupni: zákonná ustanovení, která jsou s těmito normami mezinárodního práva neslučitelná, neplatí. Evropské právo je svou povahou nadřazené vnitrostátnímu právu. Po evropském právu v hierarchii následují Statut království, ústava a zákony parlamentu. Tyto jsou nadřazené ostatním předpisům. Zákony parlamentu přijímají společně vláda a Generální stavy (zástupci volení občany).

Je také stanoveno, že zákon může úplně či částečně pozbýt účinnosti pouze v důsledku nového zákona. Navíc zde platí obecné pravidlo výkladu, podle něhož jsou zvláštní zákony nadřazeny zákonům obecným. Kromě toho kontinentální tradice pokládá zákony za pramen práva, který je nadřazený judikatuře.

Institucionální rámec

Instituce odpovědné za přijímání právních předpisů

Legislativní proces

Zákony parlamentu přijímají společně vláda a Generální stavy. Návrhy právních předpisů může předkládat vláda nebo dolní komora Generálních stavů. Státní rada působí při navrhování předpisů i královských výnosů jako poradce. Připravovaný legislativní návrh se obvykle konzultuje také s dalšími zúčastněnými subjekty.

Obvykle legislativní návrhy přijímá Rada ministrů, a poté jsou předloženy Poradnímu oddělení Státní rady k doporučení. Vláda na toto doporučení reaguje vyhotovením další zprávy. Pak vláda předloží dolní komoře postupem nazvaným „královská zpráva“ legislativní návrh, v němž jsou zapracovány všechny nezbytné pozměňovací návrhy. Návrh může být během projednávání v dolní komoře ještě pozměňován. Právo podávat pozměňovací návrhy má dolní komora. Jakmile dolní komora návrh schválí, projedná jej horní komora. Horní komora může legislativní návrh pouze přijmout, nebo zamítnout. V této fázi již nelze podávat další pozměňovací návrhy. Po přijetí horní komorou je návrh podepsán králem a ministrem a stává se zákonem.

Databáze právních předpisů

Ústředním místem pro získání veškerých informací o vládních organizacích Nizozemska je stránka overheid.nl. Poskytuje přístup k místním a vnitrostátním právním předpisům.

Stránka officielebekendmakingen.nl poskytuje přístup k úředním věstníkům (*„Staatsblad“*, *„Staatscourant“* a *„Tractatenblad“*). Na webové stránce naleznete také veškeré publikace nizozemského parlamentu.

Je přístup do databáze zdarma?

Přístup na webovou stránku je **zdarma**.

Související odkazy

- Národní vláda
- Regering
- Ministerstvo zahraničních věcí
- Dolní komora Generálních stavů
- Government.nl
- Houseofrepresentatives.nl

Poslední aktualizace: 19/11/2021

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Upozorňujeme, že výchozí de verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Vnitrostátní právní předpisy - Rakousko

Úvod – Tato stránka poskytuje informace o právním systému Rakouska a přehled rakouského práva.

Prameny práva

Rakouské právo je především psaným právem (*gesatztes Recht*). Naopak obyčejové právo hraje pouze velmi omezenou úlohu. Rozsudky nejvyšších soudů stanoví důležité zásady pro uplatňování práva a mají zásadní význam, ale soudcovské právo není jako pramen práva formálně uznáno.

Rakouská ústava stanoví, že obecně uznávaná pravidla mezinárodního práva tvoří součást rakouského spolkového práva a stanoví, aby byly **mezinárodní smlouvy** začleněny do rakouského právního řádu (obecná a zvláštní provedení mezinárodních smluv ve vnitrostátním právu). Postavení ustanovení mezinárodní smlouvy ve vnitrostátním právním řádu je určeno jejich obsahem.

Aby byly mezinárodní smlouvy, kterými se mění nebo doplňuje ústava, schváleny v Národní radě (*Nationalrat* – dolní komora rakouského parlamentu), musí být přijaty stejnou zvláštní většinou hlasů jako spolkové ústavní zákony. Pro mezinárodní smlouvy, kterými se mění nebo doplňují zákony, platí stejné požadavky na usnášeníschopnost jako pro přijímání návrhů zákonů.
Spolkový prezident v zásadě uzavírá mezinárodní smlouvy na žádost spolkové vlády nebo spolkového ministra pověřeného vládou. K uzavření politických mezinárodních smluv a mezinárodních smluv, kterými se mění nebo doplňují právní předpisy, je nutný předchozí souhlas Národní rady. Spolkový prezident může zmocnit spolkovou vládu nebo příslušné členy spolkové vlády, aby uzavírali některé druhy mezinárodních smluv, které nemají politický charakter ani se jimi nemění či nedoplňují právní předpisy.
Podle rakouské ústavy platí v každé z **devíti spolkových zemí** (*Bundesländer*) vedle spolkových ústavních zákonů jejich vlastní **zemské ústavní zákony**. Ústavní zákony spolkových zemí nesmí být v rozporu se spolkovými ústavními zákony, a jsou jim tedy **podřízeny**. V zásadě však tato hierarchie mezi spolkovými a zemskými právními předpisy neexistuje. Od roku 1988 mohou spolkové země uzavírat mezinárodní smlouvy v záležitostech, které spadají do jejich působnosti. V zahraničních věcech má však i nadále přednost spolková vláda.

Druhy právních nástrojů – hierarchie právních norem

Spolkový ústavní zákon musí být v Národní radě schválen dvoutřetinovou většinou odevzdaných hlasů, přičemž musí být přítomna alespoň polovina poslanců. Kromě toho musí být takto přijatý právní předpis výslovně označen jako „ústavní zákon“ nebo „ústavní ustanovení“.
Naopak platné usnesení o ustanovení založeném na spolkovém zákoně vyžaduje přítomnost alespoň jedné třetiny členů Národní rady a absolutní většinu odevzdaných hlasů.

1. Základní zásady ústavy

Tyto základní zásady (*Grundprinzipien*) rakouské ústavy představují nejvýznamnější právní předpisy rakouského právního systému:
zásada demokracie,
zásada rozdělení moci,
zásada právního státu,
zásada republikánského zřízení,
zásada spolkového státu a
liberální zásada.
Společně tyto zásady tvoří **základní ústavní pořádek** (*verfassungsrechtliche Grundordnung*).
Mají velkou ústavní důležitost. Pokud má **změna ústavy** za následek opuštění kterékoli z hlavních zásad nebo zásadně mění vztah mezi těmito zásadami, považuje se to za celkovou změnu ústavy a **vyžaduje provedení referenda**.

2. Primární a sekundární právo EU

Přistoupení Rakouska k Evropské unii dne 1. ledna 1995 znamenalo celkovou změnu rakouské ústavy. Od přistoupení Rakouska je právní systém založen nejen na rakouském ústavním právu, ale také na právu Evropské unie **(ústavní dualismus).** Převažuje názor, že **právo EU má přednost před vnitrostátním právem** a rovněž před obyčejnými spolkovými ústavními zákony, ne však před základními zásadami ústavy.

3. „Obyčejné“ spolkové ústavní zákony

Ústavní právo stanoví „pravidla hry“ pro politickou činnost, protože určuje:
legislativní proces,
postavení nejvyšších orgánů státu,
vztah mezi spolkovou vládou a spolkovými zeměmi, co se týče legislativního procesu a uplatňování práva, a
kontrolu činnosti vlády veřejnoprávními soudy.

4. Spolkové zákony

Základní zásada právního státu zakotvená v ústavě vyžaduje, aby bylo právo (ve veřejné správě a u soudů) uplatňováno v souladu se zákonem. Ústava rozděluje zákonodárnou moc mezi spolkovou vládu a spolkové země.

5. Nařízení

Nařízení (*Verordnungen*) jsou **obecné právní předpisy vydávané správními orgány**, které jsou závazné pro všechny osoby spadající do působnosti daného předpisu. Ústava svěřuje obecné oprávnění k vydávání prováděcích předpisů, které rozvádějí pravidla stanovená v obecnějších ustanoveních, obvykle zákonech. Nařízení mohou upravovat nebo doplňovat zákony pouze v případech, kdy jsou k tomu výslovně zmocněna ústavou.

6. Rozhodnutí

Rozhodnutí (*Bescheide*) jsou primárně správní akty k použití zákonů a jsou určena pouze osobám specifikovaným v rozhodnutí.

Institucionální rámec

Zákonodárný sbor

Ústava rozděluje pravomocí mezi spolkovou vládu a spolkové země a do legislativního procesu jsou zapojeny různé orgány.
Národní rada přijímá spolkové zákony, obvykle je zapojena také **Spolková rada** (horní komora rakouského parlamentu) Národní rada má 183 poslanců, kteří jsou přímo voleni občany. Spolkovou radu však volí zemské sněmy (*Landtage*). Zpravidla má Spolková rada pouze právo vznést vůči návrhu zákona námitku. Právní předpisy spolkových zemí přijímají zemské sněmy.

Legislativní proces

Návrhy zákonů mohou Národní radě předkládat:
poslanci Národní rady (nevládní návrh zákona),
spolková vláda (vládní návrh zákona) nebo
Spolková rada.
Národní radě se navíc musí k projednání předložit občanská iniciativa, kterou předložilo spolu s podpisy 100 000 voličů nebo jedna šestina voličů ve třech spolkových zemích.
V praxi je většina **legislativních podnětů** předložena **spolkovou vládou**. Návrhy zákonů spolkové vlády musí spolková vláda schválit jednomyslně. Předkládá je příslušný ministr a před přijetím ve spolkové vládě jsou další orgány, jako jsou spolkové země nebo jiné zúčastněné subjekty, vyzvány k předložení připomínek.
Návrh zákona po přijetí Národní radou vyžaduje souhlas Spolkové rady. (Návrhy spolkových zákonů týkající se financí nemusí být Spolkové radě předloženy – spolková suverenita Národní rady). Kancléř následně předloží návrh zákona prezidentovi k **ověření**.
Národní rada může rozhodnout, že se o návrhu zákona bude konat **referendum**. Referendum rovněž může vyžadovat většina poslanců Národní rady. V takovém případě musí být návrh zákona, který byl již schválen v Národní radě, před ověřením schválen v referendu. Referendum je rovněž vyžadováno pro jakoukoli celkovou změnu ústavy.
Prezident svým podpisem osvědčuje, že zákon byl přijat v souladu s ústavou. **Ověřený** zákon musí být kontrasignován spolkovým kancléřem.

Po potvrzení spolkovým kancléřem se spolkový zákon vyhlásí ve sbírce spolkových zákonů (*Bundesgesetzblatt*). Pokud sám zákon výslovně nestanoví retroaktivní účinek nebo nespecifikuje datum, kdy vstupuje v platnost (legisvakance), **vstupuje v platnost** na konci dne, kdy byl vydán a rozeslán výtisk spolkové sbírky zákonů, ve které je vyhlášen.
Zákon může být zrušen buď výslovně (formální odchylka), nebo přijetím nového právního předpisu, jehož obsah je v rozporu s předchozím ustanovením (věcná odchylka), aniž by formálně stanovil, že předchozí ustanovení již není platné (*lex posterior derogat legi priori*). Zvláštní zákony mají přednost před obecnými zákony (*lex specialis derogat legi generali*). Doba platnosti zákona může být rovněž stanovena již od počátku.
Databáze právních předpisů
Online přístup k rakouské legislativě umožňuje stránka Právní informační systém Rakouské republiky (*Rechtsinformationssystem des Bundes*), kterou **provozuje Spolkové ministerstvo pro digitalizaci a podnikatelské prostředí**.
Je přístup do databáze zdarma?
Přístup do databáze Právní informační systém Rakouské republiky je bezplatný.
Stručný popis obsahu
Právní informační systém Republiky Rakousko obsahuje:
Spolkové právo
spolkové zákony (konsolidované znění);
autoritativní verzi rakouské spolkové sbírky zákonů (*Bundesgesetzblatt*) od roku 2004;
rakouskou spolkovou sbírku zákonů 1945–2003;
císařskou a spolkovou sbírku zákonů (*Reichs-, Staats- and Bundesgesetzblatt*) 1848–1940;
sbírku právní předpisů 1740–1848 (externí);
německou sbírku zákonů (*Reichsgesetzblatt*) 1919–1945 (externí);
návrhy zákonů (*Begutachtungsentwürfe*);
vládní návrhy zákonů (*Regierungsvorlagen*).
Právo spolkových zemí
zákony spolkových zemí (konsolidované znění);
autoritativní a neautoritativní zemské sbírky zákonů (*Landesgesetzblätter*) (různé doby).
Obecní právo: vybraná právní ustanovení obcí těchto spolkových zemí:
Korutany (všechny obce);
Dolní Rakousko;
Horní Rakousko;
Salcbursko;
Štýrsko;
Vídeň.
Judikatura
Ústavní soud (*Verfassungsgerichtshof*);
Správní soud (*Verwaltungsgerichtshof*);
Seznam norem (*Normenliste*) Nejvyššího správního soudu;
Rozsudky Nejvyššího soudu (*Oberster Gerichtshof*), vyšších krajských soudů (*Oberlandsgerichte*), krajských soudů (*Landesgerichte*), okresních soudů (*Bezirksgerichte*) a Nejvyššího soudu pro patenty a ochranné známky (*Oberste Patent- und Markensenat*) a mezinárodní rozsudky;
Spolkový správní soud (*Bundesverwaltungsgericht*);
Krajské správní soudy (*Landesverwaltungsgerichte* (LVwG))
Spolkový finanční soud (*Bundesfinanzgericht*) (externí)
Úřad pro ochranu údajů (*Datenschutzbehörde*) (před rokem 2014: Komise pro ochranu údajů (*Datenschutzkommission*));
Disciplinární komise, Nejvyšší disciplinární komise, Odvolací soud (*Disziplinarkommissionen, Disziplinaroberkommission, Berufungskommission*);
Dozorčí orgán pro zastoupení zaměstnanců (*Personalvertretungsaufsichtsbehörde*) (před rokem 2014: Dozorčí tribunál pro zastoupení zaměstnanců (*Personalvertretungs-Aufsichtskommission*);
Komise pro rovnoprávnost (*Gleichbehandlungskommissionen*) od roku 2014
Komise pro rovnoprávnost (Gleichbehandlungskommissionen) od roku 2008 (externí);
Finanční dokumentace, Nezávislý finanční tribunál (*Unabhängiger Finanzsenat*) (externí);
Nezávislé správní tribunály (*Unabhängige Verwaltungssenate*) – vybraná rozhodnutí z let 1991 až 2013;
Azylový soud (*Asylgerichtshof*) – červenec 2008 až 2013;
Nezávislý spolkový azylový soud (*Unabhängiger Bundesasylsenat*) – vybraná rozhodnutí od roku 1998 do konce června roku 2008;
Soud pro životní prostředí (*Umweltsenat*) – vybraná rozhodnutí z let 1994 až 2013;
Spolková rada pro komunikace (*Bundeskommunikationssenat*) – vybraná rozhodnutí z let 2001 až 2013;
Kontrolní orgány pro zadávání veřejných zakázek (*Vergabekontrollbehörden*) – vybraná rozhodnutí do roku 2013;
Rozhodnutí Nejvyššího soudu a kasačního soudu v občanských a trestních věcech (1885–1897) (externí);
Sbírka rozhodnutí Rakouského císařského soudu (*Reichsgericht*) 1869–1918 (externí);
Sbírka rozhodnutí rakouského Ústavního soudu (*Verfassungsgerichtshof*) 1919–1979 (externí);
Sbírka rozhodnutí Rakouského správního soudu (*Verfassungsgerichtshof*) 1876–1934) (externí).
Další prohlášení:
Zkušební řád pro mistrovské řemeslníky a zkoušky odborné způsobilosti podle průmyslového zákoníku (*Gewerbeordnung*);
Oficiální ustanovení systému sociálního pojištění – platné od roku 2002;
Plány infrastruktury zdravotní péče (ÖSG, RSG);
Úřední veterinární věstník (OVB) ode dne 15. 9. 2004.
Obecné vyhlášky (*Erlässe*)
Vyhlášky spolkových ministerstev;
Nařízení a vyhlášky spolkového ministerstva financí (externí);
Vyhlášky spolkového ministerstva práce, sociálních věcí, zdravotnictví a ochrany spotřebitele (*Bundesministerium für Arbeit, Soziales, Gesundheit und Konsumentenschut*) ve věcech sociálního pojištění (externí).

Rakouské zákony

Některé rakouské zákony jsou k dispozici také v angličtině.

Další informace

Další informace naleznete na webových stránkách Právního informačního systému Rakouské republiky.

Poslední aktualizace: 13/09/2021

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Polsko

Tato stránka obsahuje informace o polském právním systému.

Polsko je republikou s demokratickou formou vlády. Zákonodárná moc je svěřena parlamentu, který se skládá z dolní sněmovny – **Sejmu** – a horní sněmovny – **Senátu**. Výkonná moc je svěřena **prezidentu Polské republiky** a **Radě ministrů**. Soudní moc je svěřena soudům a tribunálům.

Polský právní systém vychází z kontinentálního právního systému (**tradice kontinentálního práva**). Obecnými soudy jsou v Polsku **soudy odvolací (sądy apelacyjne), krajské soudy (sądy okręgowe)** a **okresní soudy (sady rejonowe)**. Jsou příslušné k projednávání trestněprávních věcí, občanskoprávních věcí, rodinněprávních věcí a záležitostí nezletilých, pracovněprávních věcí a věcí sociálního pojištění.

Správní soudnictví spadá pod Nejvyšší správní soud, který vykonává soudní dohled nad veřejnou správou.

Nejvyšší soud je nejvyšším ústředním soudním orgánem v Polské republice a tedy i nejvyšším odvolacím soudem. Hlavní úloha Nejvyššího soudu spočívá ve výkonu spravedlnosti v Polsku (společně s obecnými, správními a vojenskými soudy), posuzování kasačních stížností coby formy mimořádného opravného prostředku a vydávání stanovisek k výkladu práva.

Ústavní soud (Trybunał Konstytucyjny) je orgán soudní moci. Je příslušný k rozhodování o:

souladu vydaného právního předpisu s ústavou

kompetenčních sporech mezi orgány ústřední státní správy

souladu cílů a činnosti politických stran s ústavou

ústavních stížnostech občanů

Anglická verze zákona o Ústavním soudu a dalších souvisejících předpisů je k dispozici na internetových stránkách polského Ústavního soudu.

Prameny práva

Prameny polského práva jsou ústava, zákony, ratifikované mezinárodní smlouvy a vyhlášky. Ústava je považována za nevýznamnější pramen polského práva. Obsahuje informace o polském právním systému, institucionální organizaci, soudním systému a místních úřadech. Rovněž upravuje politické svobody a práva. Současná ústava byla přijata v roce 1992. Text polské ústavy je k dispozici na internetových stránkách dolní sněmovny polského parlamentu (Sejmu), a to v polštině, angličtině, němčině, francouzštině a ruštině.

Druhy právních předpisů – popis

Zákony (ustawy) jsou obecně závazné právní předpisy, které upravují významné záležitosti. Předmětem zákona může být jakákoli záležitost. V některých případech ústava ukládá povinnost upravit příslušnou záležitost formou zákona: například rozpočet nebo právní postavení občanů.

Podle polské ústavy musí být některé **mezinárodní smlouvy** před svou ratifikací potvrzeny zákonem, který musí být schválen parlamentem a podepsán prezidentem. Takovými mezinárodními smlouvami jsou například spojenecké smlouvy; politické nebo vojenské smlouvy; smlouvy upravující svobody, práva a povinnosti občanů; smlouvy o členství v mezinárodních organizacích; a další smlouvy o záležitostech upravených ústavou.

Vyhlášky (rozporządzenia) vydávají státní orgány uvedené v ústavě na základě zmocnění zákonem.

Rada ministrů je oprávněna vydávat **usnesení (uchwały)** interní povahy, která jsou závazné pouze pro podřízené organizační jednotky instituce vydávající usnesení; tato usnesení nemohou být právním základem pro vydání rozhodnutí o právech a povinnostech občanů, právnických osob a jiných subjektů.

Orgány místní samosprávy a orgány místní státní správy mohou na základě zmocnění zákonem vydávat **místní vyhlášky (akty prawa miejscowego)** s místní působností v rámci území příslušné správní jednotky.

Hierarchie právních norem

Základním pramenem polského práva je ústava. Dalšími normami jsou v hierarchii polské ústavy: ratifikované mezinárodní smlouvy, nařízení, směrnice a rozhodnutí Evropské unie, zákony, vyhlášky a právní předpisy vydané orgány místní správy.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní normy

Zákonodárnou moc vykonávají dvě komory **polského parlamentu**, Sejm a Senát. Poslanci jsou voleni na **čtyřleté funkční období**. Právo předkládat legislativní návrhy náleží poslancům, Senátu, prezidentu Polské republiky a Radě ministrů. Právo předkládat legislativní návrhy rovněž náleží skupině **alespoň sta tisíc občanů** majících právo volit ve volbách do Sejmu.

Sejm jedná o návrzích ve třech čteních. Jestliže je návrh Sejmem a Senátem schválen, je odeslán prezidentovi k podpisu. Prezident se před podepsáním může obrátit na Ústavní soud, aby rozhodl o souladu návrhu s ústavou.

Rada ministrů zajišťuje provádění **zákonů**, vydává **vyhlášky**, uzavírá **mezinárodní smlouvy vyžadující ratifikaci** a přijímá a vypovídá **jiné mezinárodní smlouvy**.

Legislativní proces

Iniciativa

Legislativní návrhy mohou být předkládány poslanci, Senátem, prezidentem republiky, Radou ministrů a skupinou alespoň sta tisíc občanů majících právo volit ve volbách do Sejmu.

Ve většině případů jsou návrhy předkládány Radou ministrů nebo poslanci.

Návrh doplněný odůvodněním musí být předložen **maršálkovi Sejmu**, který jej dále předá prezidentu republiky, Senátu a předsedovi Rady ministrů (předsedovi vlády).

Projednání

Sejm jedná o návrzích ve třech čteních. Návrhy jsou rovněž posuzovány příslušnými výbory Sejmu a Senátu.

Schválení

Senát musí **do 30 dnů od předložení** návrh beze změn schválit, přijmout pozměňovací návrhy nebo rozhodnout o jeho úplném zamítnutí. **Sejm** může změny přijaté Senátem zamítnout nadpoloviční většinou přítomných poslanců, přičemž přítomna musí být alespoň polovina všech poslanců.

Vyhlášení

Po skončení projednávání návrhu v Sejmu a v Senátu musí maršálek Sejmu předložit schválený návrh k podpisu prezidentovi. Prezident republiky musí návrh podepsat ve lhůtě 21 dne od předložení a musí nařídit jeho vyhlášení ve Sbírce zákonů Polské republiky (Dziennik Ustaw). Zákon pak nabývá

účinnosti čtrnáctý den po vyhlášení. Datum **nabytí účinnosti** však může být rovněž stanoveno v textu předpisu. Podle polského práva může být zákon zrušen pouze jiným zákonem. Datum, kdy zákon pozbude účinnosti, musí být uvedeno v textu zákona.

Právní databáze

V minulosti vydané právní předpisy, a to až do roku 1918, lze nalézt na internetových stránkách polské právní databáze (Sejmu) společně se seznamem těchto předpisů.

Přístup do této databáze je **zdarma**.

Poslední aktualizace: 01/02/2024

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Portugalsko

Na této stránce naleznete informace o právním systému v Portugalsku.

1 Nástroje nebo prameny práva obsahující právní normy

V souladu s tradiční koncepcí představují v Portugalsku prameny práva:

ústavní zákony, které zahrnují Ústavu Portugalské republiky, zvláštní ústavní zákony a zákony, kterými se ústava mění;

„ustanovení a zásady obecného mezinárodního práva“, „ustanovení mezinárodních smluv, které jsou řádně ratifikovány nebo schváleny“, „ustanovení přijatá příslušnými orgány mezinárodních organizací, jichž je Portugalsko členem (…), pokud je tak stanoveno v příslušných zakládacích smlouvách“, „ustanovení smluv, kterými se řídí Evropská unie, a ustanovení přijímaná jejími orgány v rámci výkonu příslušných pravomocí“ (článek 8 Ústavy Portugalské republiky);

běžné zákony, mezi něž patří zákony přijímané parlamentem (Leis), vládní nařízení (Decretos-Leis do Governo) a regionální legislativní akty přijímané zákonodárnými shromážděními autonomních oblastí Azor a Madeiry (Decretos Legislativos Regionais);

akty se stejnou právní silou jako zákony, jako například akty o přijetí mezinárodních úmluv, smluv nebo dohod, obecně závazná rozhodnutí Ústavního soudu, na jejichž základě se prohlašuje určitý předpis za protiústavní nebo nezákonný, kolektivní smlouvy a jiné nástroje kolektivní regulace pracovněprávních vztahů;

nařízení (Regulamentos) či normativní nástroje nižšího stupně než zákony, které k nim stanoví prováděcí pravidla a doplňují je s cílem umožnit jejich uplatňování nebo provádění. Patří mezi ně tyto akty: prováděcí nařízení (Decretos Regulamentares), nařízení (Regulamentos), vyhlášky (Decretos), regionální prováděcí nařízení (Decretos Regulamentares Regionais), rozhodnutí (Resoluções), předpisy (Regimentos), ministerská prováděcí nařízení (Portarias), vládní nařízení (Despachos Normativos), policejní nařízení vydaná civilními guvernéry (Regulamentos Policiais dos Governadores Civis), obecní vyhlášky a nařízení (Posturas a Regulamentos autárquicos).

2 Další prameny práva

Existují rozdílná stanoviska ohledně přijatelnosti a významu jiných pramenů kromě těch, která vyplývají z politické moci státu vytvářet psané právo. Tyto rozdíly souvisejí zejména se skutečností, že prameny pro některé představují prostředky tvorby právních předpisů, pro jiné slouží k výkladu těchto předpisů a další se domnívají, že mohou plnit obě tyto úlohy. Někdy se rozlišuje mezi přímými a nepřímými prameny, aby se předešlo obtížím plynoucím z uvedených rozdílných přístupů.

Obvykle se uvádí, že do kategorie pramenů práva mohou spadat:

obyčej – opakovaný a obvyklý způsob jednání, který je spojen s obecným povědomím o jeho závaznosti. Za pramen práva jej lze pokládat pouze v určitých oblastech. Pravidla vytvořená tímto způsobem můžeme například nalézt v mezinárodním veřejném právu (právním obyčejem je například zásada imunity cizích států vůči trestnímu stíhání), v mezinárodním soukromém právu a ve správním právu;

judikatura – zásady vyplývající z rozsudků a rozhodnutí soudů. Podle některých názorů se nejedná o skutečný pramen práva, neboť přispívá pouze k výkladu smyslu předpisů a slouží jako vodítko k výkladu v dalších případech, a to v závislosti na přesvědčivosti logických a technických argumentů, na nichž se tento výklad zakládá. U některých autorů pod tento pojem spadají nejen rozhodnutí soudů v konkrétních případech, ale též normativní soudní akty (rozhodnutí Ústavního soudu s obecnou závazností), jelikož podle nich všechny tyto akty tvoří objektivní právo;

spravedlnost – spočívá v pravomoci soudních orgánů stanovit v určitých konkrétních případech, jež jsou jim svěřeny, pravidla odpovídající specifické povaze takových případů na základě obecných zásad spravedlnosti a etického povědomí soudce. „Soudy mohou rozhodovat na základě spravedlnosti pouze v případě, že: a) existuje právní ustanovení, které to umožňuje; b) existuje dohoda mezi stranami a je možné odvolat se u vyššího soudu; c) strany se předem dohodly na uplatnění zásady spravedlnosti“ – článek 4 občanského zákoníku;

zvyklosti – obvyklá společenská praxe, jež není závazné povahy, ale má určitý význam v právním prostředí, zejména rámci formalizace právních vztahů, a zvláště pak v obchodní oblasti. Zvyklosti mohou být u soudu zohledňovány, pokud tak stanoví zákon a pokud nejsou „v rozporu se zásadami dobré víry“ (článek 3 občanského zákoníku). Nejsou tudíž samostatným způsobem tvorby práva a pro mnohé nepředstavují skutečné prameny práva;

právní věda – soubor stanovisek právníků či výsledek teoretických nebo dogmatických studií práva. Neměla by být považována za skutečný pramen práva, ačkoli plní významnou úlohu jakožto prvek vědeckého a technického vývoje s dopadem na konečný výsledek práce těch, kteří se zabývají výkladem a uplatňováním právních předpisů.

3 Hierarchie právních nástrojů

Pod pojmem hierarchie právních předpisů se rozumí jejich relativní hodnota, tj. pozice, kterou zaujímají na určité stupnici.

V této souvislosti panují názory, že existuje pouze hierarchie podle způsobu tvorby předpisů. Neexistovalo by tak žádné vzájemné pořadí právních předpisů, ale pouze hierarchie na základě zdrojů, z nichž vycházejí.

Bez ohledu na zvolený přístup lze však sestavit určité pořadí.

Hierarchické uspořádání pramenů práva uvedených v bodě 1 je následující:

ústava republiky a ústavní zákony;

ustanovení a zásady obecného mezinárodního práva a mezinárodní smlouvy (neboli všechny akty uvedené v bodě 1 písm. b));

zákony (Leis) a vládní nařízení (Decretos-Leis do Governo);

regionální legislativní akty (Decretos Legislativos Regionais);

akty se stejnou silou jako zákony;

nařízení (Regulamentos).

4 Podmínky vstupu v platnost pravidel obsažených v mezinárodních nástrojích na území Portugalska

Přijímání mezinárodních normativních nástrojů se řídí následujícími kritérii, popsanými v článku 8 Ústavy Portugalské republiky:

„Ustanovení a zásady obecného mezinárodního práva tvoří nedílnou součást portugalského práva“;

„Ustanovení mezinárodních smluv, které jsou řádně ratifikovány nebo přijaty, nabývají platnosti ve vnitrostátním řádu poté, co jsou úředně vyhlášeny, a zůstávají v platnosti po dobu, po kterou zavazují portugalský stát na mezinárodní úrovni“;
„Ustanovení přijímaná příslušnými orgány mezinárodních organizací, jichž je Portugalsko členem, nabývají přímé platnosti ve vnitrostátním řádu, pokud je tak stanoveno v příslušných zakládacích smlouvách“;
„Ustanovení smluv, kterými se řídí Evropská unie, a předpisy vydávané jejími orgány v rámci výkonu svých pravomocí jsou použitelná ve vnitrostátním řádu podle podmínek stanovených v právních předpisech Unie a s ohledem na základní principy demokratického právního státu“.

5 Různé orgány příslušné k přijímání právních předpisů

Právní předpisy mohou přijímat parlament, vláda, vlády a zákonodárná shromáždění autonomních oblastí Azor a Madeiry, místní samosprávy a některé správní orgány.

6 Proces přijímání právních předpisů

Legislativní proces se liší v závislosti na specifických normách, kterými se každý příslušný orgán musí řídit. Jednotlivé druhy legislativních aktů tak podléhají rozdílným postupům. Níže jsou popsány dva nejformálnější a nejvýznamnější legislativní procesy.
Postup, který je složitější a který probíhá v parlamentu, zahrnuje následující etapy:
legislativní iniciativa: „Legislativní iniciativa přísluší poslancům, parlamentním skupinám a vládě a v souladu s podmínkami stanovenými zákonem též skupinám registrovaných voličů. Legislativní iniciativa v autonomních oblastech přísluší příslušným regionálním zákonodárným shromážděním (čl. 167 odst. 1 Ústavy);
počáteční přijetí, zveřejnění, registrace, přidělení čísla a posouzení: tato fáze zahrnuje zvážení, zda je návrh přípustný, jeho zveřejnění v parlamentním věstníku, administrativní zpracování a nakonec posouzení jeho obsahu;
projednání a přijetí návrhu: zahrnuje diskusi o obecných a specifických aspektech návrhu, hlasování o obecných a specifických prvcích a závěrečné hlasování o návrhu jako celku. K přijetí návrhu lze vyžadovat prostou většinu, absolutní většinu nebo kvalifikovanou většinu hlasů;
kontrola, kterou v zákonné lhůtě provádí prezident republiky. Tato kontrola může vyústit ve vyhlášení navrženého textu nebo v uplatnění práva veta. V takovém případě je opatření znovu projednáno v parlamentu. Pokud je hlasování potvrzeno nebo byly v textu provedeny změny, je návrh znovu zaslán prezidentovi k vyhlášení, které se rovněž musí uskutečnit v předem stanovené lhůtě. Prezidentu republiky přísluší úkol „vyhlašovat a dát zveřejnit zákony, nařízení a vyhlášky, podepisovat usnesení parlamentu, kterými se přijímají mezinárodní dohody, a ostatní normativní akty přijímané vládou“ (čl. 134 písm. b) Ústavy);
zveřejnění: po vyhlášení je povinností prezidenta republiky nechat nový předpis zveřejnit v úředním věstníku Portugalské republiky (Diário da República).
Legislativní proces probíhající ve vládě se skládá z těchto etap:
legislativní iniciativa: přísluší ministerským kabinetům;
šetření: v této fázi je úkolem ministra, jenž předkládá návrh, shromáždit stanoviska a rovněž vyslechnout subjekty uvedené v Ústavě a v zákoně;
předběžné a zevrubné posouzení: spočívá v prozkoumání a vyhodnocení návrhů po počátečním přijetí;
přijetí návrhu: přísluší Radě ministrů, ačkoli existují i normativní akty, u kterých se přijetí Radou nevyžaduje;
kontrola: „ve lhůtě čtyřiceti dnů počínaje přijetím jakéhokoli normativního aktu vlády určeného k vyhlášení (…) je prezident republiky povinen jej vyhlásit nebo uplatnit právo veta, přičemž písemně oznámí vládě důvod zamítnutí“ (čl. 136 odst. 4 Ústavy);
zveřejnění konečného znění právního aktu v úředním věstníku (Diário da República).

7 Podmínky vstupu vnitrostátních předpisů v platnost

„Zákony se stávají závaznými pouze po zveřejnění v úředním věstníku.“ „Mezi zveřejněním a vstupem zákona v platnost uplyne doba, kterou stanoví samotný zákon, nebo nestanoví-li tak, doba určená ve zvláštním předpisu“ (článek 5 občanského zákoníku).
Článek 2 zákona č. 74/98 ze dne 11. listopadu 1998, v platném znění, stanoví:
1. „Právní předpisy a jiné akty obdobné povahy vstupují v platnost dnem, který je v nich stanoven, za žádných okolností nemohou vstoupit v platnost již dnem zveřejnění.“
2. „Není-li takový den stanoven, vstupují předpisy uvedené v předchozím odstavci v platnost na celém území státu i v zahraničí pátým dnem po zveřejnění.“
4. „Lhůta uvedená v odstavci 2 začíná plynout od prvního dne po zveřejnění na internetových stránkách společnosti *Imprensa Nacional Casa da Moeda, SA*.“

8 Prostředky řešení případných rozporů mezi právními předpisy

V tomto ohledu připadá nejdůležitější úkol Ústavnímu soudu, který je povinen prohlásit za protiústavní veškeré předpisy, které jsou v rozporu s Ústavou Portugalské republiky nebo se zásadami, na nichž je založena.
Při posuzování konkrétních případů, které jsou jim předkládány, nemohou soudy uplatňovat ustanovení porušující ústavu nebo zásady, jež z ní vyplývají. V rámci výkladu práva, jehož cílem je vyhodnotit předložená fakta, musí soudy řešit případné rozpory mezi právními předpisy vždy s ohledem na uvedenou hierarchii pramenů práva. Přitom musí pohlížet na systém jako celek a nepřipouštět narušení či nejednotnosti, zejména logické a sémantické povahy, přičemž musí zvážit okolnosti spojené s legislativním procesem a zvláštní podmínky, které jsou určující v době, kdy je vedeno řízení. Tento postup vyžaduje alespoň minimální soulad textu (i přes nedokonalou formulaci) s přijatým řešením v rámci legislativního procesu a předpokládá, že zákonodárce zvolil „nejvhodnější“ řešení a dokázal „vyjádřit své úmysly odpovídajícím způsobem“ (článek 9 občanského zákoníku).
Pokud jde o kolize mezi předpisy v oblasti soukromého mezinárodního práva, přečtěte si prosím informace v oddílu „Rozhodné právo“.

Právní databáze

Digesto je oficiální portugalská právní databáze, jež obsahuje úřední věstník (*Diário da República*).

Digesto – integrovaný právní informační systém

Databáze Digesto byla založena usnesením Rady ministrů č. 48/92 ze dne 31. prosince 1992 a obsahuje:
Normativní akty zveřejněné v první a druhé části úředního věstníku.
Bezplatné, integrované, podrobné a aktuální právní informace, konkrétně:
doba platnosti, datum účinnosti a poznámky týkající se předpisů zveřejněných v první části úředního věstníku od 5. února 1910 a různé dokumenty z předchozích desetiletí, a předpisy uvedené v druhé části úředního věstníku zpracované databází PCMLEX (ústřední databáze systému Digesto);
veškeré podstatné informace, jako jsou zmocňovací ustanovení, nařízení, prováděcí předpisy, vydané novely, které byly provedeny, platné komunitární právo, správní předpisy vydané generálním ředitelstvím pro rozpočet, judikatura a kolektivní listiny upravující pracovněprávní vztahy;
přístup do dalších třech databází: LEGAÇOR – Legislativní databáze autonomní oblasti Azor, REGTRAB – zvláštní databáze pracovněprávních předpisů, a DGO-DOUT – zvláštní databáze oběžníků a stanovisek generálního ředitelství pro rozpočet;
prostřednictvím kompatibility mezi právními databázemi Ministerstva spravedlnosti, Nejvyššího státního zastupitelství a portugalského parlamentu (přes databázi AP – *Atividade Parlamentar*) přístup k judikatuře hlavních soudů, stanoviskům Nejvyššího státního zastupitelství a veškerým přípravným legislativním pracím od začátku legislativního procesu až po zveřejnění předpisu.

Elektronický úřední věstník (*Diário da República Eletrónico* – DRE)

V souladu s nařízením č. 83/2016 ze dne 16. prosince 2016 je úřední věstník veřejnou službou s bezplatným a všeobecným přístupem, která je zveřejňována pouze online. Tato veřejná služba je zajišťována společností *Imprensa Nacional-Casa da Moeda, S. A.* (INCM), která úřední věstník zveřejňuje na svých internetových stránkách. Uživatelé mají bezplatný, všeobecný přístup a mohou nahlížet, tisknout, archivovat a vyhledávat obsah normativních aktů zveřejněných v první a druhé části úředního věstníku v elektronické podobě.
Služba poskytovaná elektronickým úředním věstníkem musí obsahovat:
právní text předpisů, u kterých je vyžadováno zveřejnění v úředním věstníku v souladu s Ústavou a zákony, konkrétně zákonem č. 74/98 ze dne 11. listopadu 1998, ve znění zákona č. 43/2014 ze dne 11. července 2014;
nástroj pro nahlížení do aktuálního konsolidovaného znění příslušných právních předpisů (konsolidované texty nejsou právně závazné);
nástroj pro překlad právních termínů;
nástroj pro klíčové vyhledávání aktů, u kterých je vyžadováno zveřejnění v úředním věstníku;
řádně zpracované a uspořádané právní informace;
propojení se sektorovými databázemi poskytujícími dodatečné právní informace, konkrétně judikaturou, komunitárním právem, správními předpisy a právní vědou;
bezplatné zasílání obsahu první a druhé části úředního věstníku do emailových schránek odběratelů.
Užitečné odkazy:
Úřední věstník – Portugalsko
Poslední aktualizace: 28/03/2023
Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Rumunsko

Na této stránce naleznete informace o rumunském právním systému a přehled rumunských právních předpisů.

Prameny práva

Prameny rumunského práva jsou:
rumunská ústava,
právní předpisy přijaté parlamentem (ústavní zákony a prosté zákony),
vyhlášky rumunského prezidenta,
legislativní akty vlády (nařízení, mimořádná nařízení, rozhodnutí),
legislativní akty vydané ústředními vládními institucemi (vyhlášky ministerstev, pokyny a nařízení),
legislativní akty vydané orgány místní samosprávy (župní rada, místní rada, obecná rada hlavního města Bukurešti),
právo Evropské unie (nařízení, směrnice),
mezinárodní smlouvy, jichž je Rumunsko smluvní stranou.

Druhy právních nástrojů – popis

Do rumunského právního rámce patří tyto právní nástroje:
Rumunským zákonem nejvyšší právní síly je **ústava**. Ta upravuje strukturu Rumunska jako národního, jednotného a nedělitelného státu, vztahy mezi výkonnou, zákonodárnou a soudní mocí a mezi veřejnými orgány, občany a právnickými osobami.
Ústavní právo vychází z ústavní moci, tj. z ústavodárného shromáždění, které bylo zvoleno a zasedá za tímto účelem.
Ústavní zákony upravují oblasti, které mají pro stát zásadní důležitost, jako jsou státní hranice, rumunské občanství, státní znak a pečeť, právní úprava vlastnictví a dědictví, organizace referend, trestné činy, rozsudky a pravidla pro jejich vymáhání, organizace a fungování Vrchní rady soudců a státních zástupců, soudů, státních zastupitelství a účetních dvorů, práva osob poškozených orgánem veřejné moci, národní obrana, organizace vládních orgánů a politické strany.
Prosté zákony upravují všechny ostatní oblasti, na které se nevztahují ústavní zákony. Prostý zákon nesmí pozměňovat ani upravovat normu vyšší právní síly, například ústavní zákon nebo ústavu.
Ve zvláštních případech (parlamentní prázdniny) mohou být určité oblasti, které určí parlament, upraveny **nařízeními vlády** na základě přenesení legislativní pravomoci. Nařízení se přijímají na základě zvláštního zmocnění v rámci jeho působnosti a za jeho podmínek. V naléhavých situacích může vláda v případě nutnosti vydávat mimořádná nařízení v jakékoliv oblasti.
Rozhodnutí vlády stanoví způsob účinného prosazování zákonů a další organizační aspekty jejich uplatňování.
Legislativní akty (nařízení a pokyny) **vydávají ústřední vládní instituce** pouze na základě a za účelem prosazování zákonů a vládních rozhodnutí a nařízení.
Akty autonomních správních orgánů
Legislativní akty přijaté orgány místní samosprávy (župní rada, místní rada a obecná rada hlavního města Bukurešti) upravují oblasti spadající do jejich pravomoci.

Další prameny práva

Judikatura Evropského soudu pro lidská práva a soudů EU.
Ačkoli vnitrostátní judikatura není pramenem práva, rozsudky Vrchního kasačního a trestního soudu, jejichž cílem je zajistit jednotný výklad určitých právních ustanovení, představují bezesporu sekundární prameny práva. Kromě toho lze za sekundární prameny práva považovat nálezy Ústavního soudu s účinky *erga omnes* , a nikoliv *inter partes litigantes*.
V souladu s článkem 1 zákona č. 287/2009, o občanském zákoníku, jsou prameny občanského práva právní předpisy, **zvyklosti a obecné zásady práva**.
„Zvyklostmi“ se zde rozumí tradice (zvyky) a profesionální postupy.
Výše uvedená ustanovení stanoví tato pravidla pro používání zvyklostí jako pramene práva:
Zvyklosti se použijí v případech, které nejsou upraveny zákonem; pokud žádné právní zvyklosti neexistují, použijí se právní ustanovení týkající se podobných případů, a pokud tato ustanovení neexistují, použijí se obecné zásady práva.
Ve věcech, které upravuje zákon, se zvyklosti použijí jen tehdy, pokud na ně zákon výslovně odkazuje.
Pouze zvyklosti, které jsou v souladu s veřejným pořádkem a dobrými mravy, jsou považovány za prameny práva.
Zúčastněná strana musí prokázat existenci a obsah zvyklostí. O zvyklosti zveřejněných ve sbírkách příslušných oprávněných subjektů nebo orgánů se předpokládá, že existují, pokud neexistují důkazy o opaku.

Hierarchie právních norem

Hierarchie právních norem v Rumunsku:

Na prvním místě v hierarchii právních norem je rumunská ústava a ústavní právo. Všechny ostatní legislativní akty s nimi musí být v souladu.
Na druhém místě v hierarchii právních norem stojí ústavní zákony. Parlament přijímá ústavní zákony kvalifikovanou většinou.
Na třetí úrovni právních norem stojí prosté zákony. Parlament přijímá prosté zákony prostou většinou. Prostý zákon nesmí pozměňovat ani upravovat ústavní zákony či ústavu.
Čtvrtým typem právních norem jsou nařízení vlády.
Na pátém místě v hierarchii právních norem stojí rozhodnutí vlády.
Šestým typem právních norem v hierarchii právní norem jsou legislativní akty přijaté ústředními vládními institucemi a akty přijaté autonomními správními orgány.
Legislativní akty přijaté orgány místní samosprávy (župní rada, místní rada a obecná rada hlavního města Bukurešti) jsou v hierarchii právních norem na posledním místě.

Institucionální rámec

Orgány odpovědné za přijímání právních předpisů

V souladu s ústavou je stát založen na ústavně demokratickém principu **dělby moci a na systému brzd a protivah mezi pravomocemi státu** (moc zákonodárná, výkonná a soudní).
Pravomoci jsou také rozděleny a vykonávány parlamentem, vládou a soudními orgány. Rovnováhu sil mezi veřejnými orgány a občany zajišťuje také Ústavní soud, rumunský veřejný ochránce práv (*Avocatul Poporului din România*), Účetní dvůr (*Curtea de Conturi*) a Legislativní rada (*Consiliul Legislativ*).
Nejvyšším orgánem zastupujícím občany je parlament, který je současně jediným zákonodárným orgánem v zemi. Skládá se z Poslanecké sněmovny a Senátu. **Zákonodárná pravomoc** je v zásadě téměř výlučně svěřena parlamentu, ale v některých případech se parlament o tuto funkci dělí s výkonnou mocí (vládou) a s voliči (občany).
Vláda může vydávat nařízení podle zvláštních právních předpisů o pravomocech přijatých parlamentem. Ve výjimečných případech, které je nutné naléhavě řešit, může vláda rovněž vydávat mimořádná nařízení.

Legislativní proces

Legislativní proces se skládá ze tří fází:
1. Vládní nebo předparlamentní fáze zahrnuje:
přípravu návrhu zákona na úrovni vlády,
předložení návrhu zákona k veřejné konzultaci za podmínek stanovených zákonem,
schválení Legislativní radou, na meziresortní úrovni a ostatními relevantními orgány,
přijetí návrhu zákona vládou.
2. Parlamentní fáze zahrnuje:
předložení návrhu legislativního aktu jedné z komor parlamentu (poslanecké sněmovně, nebo senátu jako první komoře), a to na základě pravomocí stanovených v rumunské ústavě,
projednání a přijetí zprávy/stanoviska k návrhu legislativního aktu ve stálých parlamentních výborech (za zvláštních okolností mohou být rovněž zřízeny zvláštní výbory),
na plenárním zasedání první komora vydá své stanovisko k návrhu zákonů a legislativním návrhům, které jí byly předloženy, do 45 dní od dne, kdy byly předloženy stálému předsednictvu,
v případě zákoníků a jiných zvláště složitých právních předpisů lhůta činí 60 dní ode dne předložení stálému předsednictvu,
v případě mimořádných nařízení vlády je tato lhůta 30 dní.
Jsou-li tyto lhůty překročeny, považuje se návrh zákona nebo legislativní návrh za přijatý, a postoupí se poslanecké sněmovně ke konečnému rozhodnutí.
O návrhu zákona / legislativních návrzích se poté hlasuje (jsou schváleny nebo zamítnuty) a jsou předloženy rozhodovací komoře (poslanecké sněmovně, nebo senátu), která přijme konečného znění legislativního aktu.
3. Poparlamentní fáze zahrnuje:
kontrolu ústavnosti zákona (kontrola *a priori*) (Ústavní soud potvrdí slučitelnost zákona s ústavou). O tuto kontrolu může požádat prezident Rumunska, předseda kterékoli komory parlamentu, vláda, Nejvyšší kasační a trestní soud, rumunský veřejný ochránce práv nebo alespoň 50 poslanců či alespoň 25 senátorů, popř. kontrola může proběhnout z moci úřední v rámci ústavního přezkumu.
Nakonec prezident zákon do 20 dní od jeho přijetí **vyhlásí**. Jestliže prezident požádá o přezkum zákona nebo prověření jeho ústavnosti (je možné vznést pouze jednu takovou žádost), bude zákon vyhlášen do 10 dní od jeho obdržení po tomto přezkumu nebo po obdržení potvrzení Ústavního soudu, že je zákon v souladu s ústavou.
Zákon vstupuje v platnost do tří dnů od jeho zveřejnění v části I rumunského Úředního věstníku nebo k pozdějšímu datu stanovenému tímto zákonem.

Databáze právních předpisů

a) Legislativní portál spravovaný ministerstvem spravedlnosti je právní informační systém, který umožňuje jakékoli osobě, kterou to zajímá, rychlý, bezplatný a neomezený přístup k vnitrostátnímu právu v aktualizovaném a konsolidovaném znění. Tato aplikace se propojuje s evropskou společnou bránou k národnímu právu N-Lex.
Legislativní portál vypracovalo ministerstvo spravedlnosti v rámci projektu, na nějž byl v rámci *operačního programu „Správní kapacita“* poskytnut grant z Evropského sociálního výboru.
Databáze je denně aktualizována a poskytuje přístup k více než 150 000 zákonům od roku 1989 do současnosti a řadě předchozích relevantních zákonů.
Databázi lze prohledávat podle několika kritérií, například:
slov v názvu,
slov v textu,
druhu dokumentu,
čísla dokumentu,
druhu a čísla úředního vyhlášení,
dne vyhlášení,
orgánu, který zákon přijal, atd.
b) Další rumunská právní databáze, kterou vytvořila, spravuje a aktualizuje rumunská Legislativní rada, také poskytuje bezplatný přístup k rumunskému právu.
Toto je online verze *rejstříku rumunského práva*®, což je oficiální databáze rumunského práva, ve které lze nalézt přesné a správné informace ohledně právního postavení každého zákona v průběhu času.

Databáze pokrývá období od roku 1864 do současnosti.
Databázi lze procházet pomocí těchto kritérií:
kategorie/typu legislativního aktu,
čísla,
roku přijetí (období),
doby zveřejnění,
úředního vyhlášení (typ, číslo, rok),
klíčových slova v názvu,
statusu aktu (v platnosti, platnost vypršela),
dalších kritérií (legislativní, individuální/zveřejněný, nezveřejněný).
Na intranetu **Legislativní rady** je k dispozici databáze s podrobnými právními informacemi, které jsou třeba pro konkrétní činnosti při schvalování návrhů právních předpisů a které jsou užitečné během legislativního procesu.
c) Do další databáze právních předpisů (i když je uspořádána jinak) je přístup možný z internetové stránky poslanecké sněmovny (jedna z komor parlamentu). Vyhledávat je možné podle:
typu legislativního aktu,
čísla,
data,
orgánu veřejné moci, který legislativní akt vydal,
data zveřejnění a klíčových slov (v názvu a v hlavní části aktu).

Je přístup do databáze zdarma?

Ano, přístup do databáze je **zdarma**.
Poslední aktualizace: 24/02/2020
Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Slovinsko

Tato stránka obsahuje informace o slovinském právním systému.

Prameny práva

Druhy právních nástrojů – popis

Abstraktní právní normy jsou v rámci právního systému Republiky Slovinsko přijímány na státní i místní úrovni. Právními akty přijímanými na státní úrovni jsou ústava (*ustava*), zákony (*zakoni*) a prováděcí předpisy, které se dělí do dvou hlavních kategorií: nařízení (*uredba*, někdy se překládají jako vyhlášky) a předpisy (*pravilnik*).
Místní orgány v zásadě přijímají místní vyhlášky (*odloke*).
Slovinský právní systém není systémem precedenčním, což znamená, že soudy nižších stupňů nejsou formálně vázány rozhodnutími soudů vyšších stupňů. Nižší soudy však obvykle judikaturu vyšších soudů a Nejvyššího soudu sledují a řídí se jí.
Nejvyšší soud, zasedající v plénu, může v záležitostech, které jsou významné z hlediska jednotné aplikace zákonů, přijímat **zásadní právní stanoviska** (*načelno pravno mnenje*). Tato zásadní právní stanoviska jsou podle zákona o soudech závazná pouze pro senáty Nejvyššího soudu a mohou být měněna pouze na novém plenárním zasedání. Nižší soudy však obvykle zásadní právní stanoviska respektují a Nejvyšší soud ve své judikatuře požaduje, aby byl zvláštní zřetel věnován argumentaci strany, která se v předmětné záležitosti opírá o již přijaté právní stanovisko.
Zákony i jiné právní předpisy musí být v souladu s všeobecně uznávanými principy mezinárodního práva a s mezinárodními smlouvami, které jsou pro Slovinsko závazné (ve smyslu ustanovení článku 8 ústavy). Ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy jsou přímo použitelné. Slovinský Ústavní soud je toho názoru, že mezinárodní smlouvy stojí v hierarchii právních aktů výše než zákonné předpisy. Ratifikované mezinárodní smlouvy se stávají součástí vnitrostátního právního řádu, čímž pro fyzické a právnické osoby ve Slovinsku stanoví práva a povinnosti (pokud jsou přímo vykonatelné).
Slovinský právní systém spadá pod kontinentální právní skupinu a je systémem občanského práva, tzn. že zvykové právo jako takové není součástí právního systému. Přesto slovinská legislativa zvykové právo do určité míry uznává. V souladu s článkem 12 závazkového zákoníku (*Obligacijski zakonik*), který upravuje smluvní vztahy mezi fyzickými a právnickými osobami, se např. v závazkových vztazích hospodářských subjektů při posuzování potřebných postupů a jejich účinků zohledňují obchodní obyčeje, zvyklosti a praxe existující mezi stranami.
Při výkonu své funkce je soudce vázán ústavou, zákony, obecnými zásadami mezinárodního práva, jakož i ratifikovanými a zveřejněnými mezinárodními smlouvami. Podle zákona o soudcích musí soudce v případě, že v občanskoprávní věci nemůže rozhodnout na základě platných předpisů, použít předpisy, které se zabývají podobnými případy. Přetrvávají-li při rozhodování přesto právní pochybnosti, musí soudce rozhodnout podle obecných zásad právního řádu země. Přitom musí jednat v souladu s právními tradicemi a stávajícími zásadami právní nauky. Soudce musí vždy jednat tak, jakoby měl před sebou neurčitý počet podobných případů.

Hierarchie právních norem

Všechny právní předpisy musejí být v souladu s ústavou. Zákony i jiné právní předpisy musí být v souladu s všeobecně uznávanými principy mezinárodního práva a s mezinárodními smlouvami, které jsou pro Slovinsko závazné (jak je uvedeno v čl. 8 odst. 1 ústavy). Kromě toho musejí být prováděcí předpisy a místní vyhlášky v souladu se zákony.
Obecné akty vydávané při výkonu veřejné moci (*splošni akti za izvrševanje javnih pooblastil*) musejí být v souladu s ústavou, zákony a prováděcími předpisy. Individuální akty a rozhodnutí orgánů státní moci, orgánů samosprávy a nositelů veřejné moci musejí vycházet z přijatého zákona nebo jiného zákonného předpisu.
Pokud jde o přednost práva Evropské unie, ústava obsahuje základ pro to, aby slovinský právní systém tuto přednost akceptoval, neboť uvádí, že právní akty a rozhodnutí přijaté v rámci mezinárodních organizací, na něž Slovinsko přeneslo část svých svrchovaných práv (v tomto případě Evropské unie), musejí být ve Slovinsku aplikovány v souladu s právní úpravou těchto organizací.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní předpisy

Zákony přijímá dolní komora slovinského dvoukomorového parlamentu, tj. **Národní shromáždění** (*državni zbor*). V souladu s články 80 a 81 ústavy je Národní shromáždění složeno z 90 poslanců zastupujících občany Slovinska. Osmdesát osm poslanců je voleno ve všeobecných, rovných, přímých a tajných volbách. Do Národního shromáždění musí být vždy zvolen jeden poslanec z italské a jeden poslanec z maďarské národnostní menšiny, a to členy příslušné národnostní menšiny. Národní shromáždění se volí na dobu čtyř let.

Nařízení vydává **vláda** (*vlada*), zatímco **předpisy** vydávají **jednotlivá ministerstva** vlády. V souladu s články 110–119 vládu tvoří její předseda a ministři. V rámci svých pravomocí jsou vláda a jednotliví ministři nezávislí a odpovědní Národnímu shromáždění, které je může odvolat (před ústavním soudem), vyvolat hlasování o důvěře nebo ukončit jejich funkční období formou interpelace. Předsedu vlády volí Národní shromáždění. Ten po svém zvolení navrhuje ministry ke jmenování (a odvolání) Národním shromážděním.
Ústavní soud (*Ustavno sodišče*) hraje v institucionálním rámci zásadní úlohu, neboť může rušit zákony, prováděcí předpisy a místní vyhlášky, které považuje za neústavní. Dále vydává stanoviska o ústavnosti mezinárodních smluv a rozhoduje o jednotlivých ústavních stížnostech občanů, které mohou být podány po vyčerpání všech ostatních opravných prostředků.
Místní vyhlášky vydávají orgány místní samosprávy (*občinski svet, mestni svet*), které jsou přímo voleny občany obce.

Legislativní proces

Přijímání zákonů může být Národnímu shromáždění navrhováno vládou, jednotlivými poslanci Národního shromáždění, horní komorou parlamentu, tj. Národní radou (*državni svet*), nebo pěti tisíci voličů. Řádný legislativní postup v Národním shromáždění se v souladu s jeho jednacím řádem skládá ze tří čtení návrhu zákona.
Kromě toho se v jednacím řádu počítá s mimořádným zrychleným postupem. Podle článku 86 může Národní shromáždění přijmout rozhodnutí v případě, že je přítomna většina poslanců a pokud je pro návrh zákona odevzdána většina hlasů přítomných poslanců, není-li vyžadován jiný druh většiny. Národní rada může přijatý zákon vetovat, přičemž Národní shromáždění může takové veto přehlasovat většinou všech poslanců.
Legislativní referendum (uvedené v článku 90 ústavy) je upraveno v zákoně o referendu a veřejné iniciativě (*Zakon o referendumu in o ljudski iniciativi*) a může být vyhlášeno samotným Národním shromážděním nebo na žádost Národní rady, jedné třetiny poslanců nebo čtyřiceti tisíci voliči. Voliči mají možnost přijmout nebo odmítnout zákon schválený Národním shromážděním, a to před jeho vyhlášením **prezidentem republiky** (*predsednik republike*).
Prezident republiky musí přijatý zákon vyhlásit do osmi dnů po jeho schválení. Podle článku 154 ústavy musí být všechny právní předpisy před tím, než vstoupí v platnost, vyhlášeny. Právní předpisy přijaté státními orgány jsou vyhlašovány v Úředním věstníku Republiky Slovinsko (*Uradni list Republike Slovenije*), zatímco vyhlášky a jiné předpisy s místní působností jsou vyhlašovány v místních věstnících.
Pro **přijímání ústavních změn** platí zvláštní postup, který je stanoven v ústavě. Návrh ústavní změny může předložit 20 poslanců Národního shromáždění, vláda nebo 30 000 voličů. O návrhu rozhoduje Národní shromáždění s dvoutřetinovou většinou hlasů přítomných poslanců, samotná ústavní změna je pak přijata, pokud pro ni hlasovala dvoutřetinová většina všech poslanců. Podle článku 87 ústavy může Národní shromáždění stanovovat práva a povinnosti občanům a jiným osobám pouze zákonem.
Nařízení EU a rozhodnutí vydaná orgány EU jsou v Republice Slovinsko přímo použitelná. Nemusí být ratifikována ani vyhlášena v Úředním věstníku Republiky Slovinsko.
Mezinárodní smlouvy, které Republika Slovinsko podepsala, vstupují v platnost poté, co byly ratifikovány Národním shromážděním zvláštním postupem. Ratifikují se přijetím zákona předloženého vládou. Zákon o ratifikaci mezinárodní smlouvy je přijat, pokud pro něj hlasuje většina přítomných poslanců, není-li ústavou nebo zákonem stanoveno jinak.

Právní databáze

Právní informační systém (*Pravno-informacijski sistem*) – PIS

Právní informační systém – **rejstřík předpisů Republiky Slovinsko** je propojen se sbírkou předpisů ostatních státních orgánů a Úředním věstníkem.

Legislativa Národního shromáždění (*Zakonodaja državnega zbora*)

Databáze legislativy Národního shromáždění obsahuje znění všech zákonů a dalších aktů projednávaných Národním shromážděním. Tyto texty zahrnují:
konsolidovaná znění zákonů – úředně konsolidovaná znění zákonů přijatých po 29. listopadu 2002 a vyhlášených v Úředním věstníku Republiky Slovinsko a dále neoficiálně konsolidovaná znění od 17. června 2007;
schválené zákony – zákony schválené Národním shromážděním a vyhlášené v Úředním věstníku Republiky Slovinsko od vyhlášení nezávislosti dne 25. června 1991;
přijaté právní akty – právní akty schválené Národním shromážděním a vyhlášené v Úředním věstníku Republiky Slovinsko od 28. listopadu 1996;
návrhy zákonů – návrhy zákonů předložené k projednání v aktuálním volebním období Národního shromáždění (databáze tedy obsahuje přijaté návrhy zákonů, které dosud nebyly vyhlášeny v Úředním věstníku Republiky Slovinsko);
rozpravy nad zákony (závěrečné kroky postupu) – archiv všech čtení zákonů předložených k projednání v Národním shromáždění po 28. listopadu 1996;
návrhy právních aktů – návrhy právních aktů předložené k projednání v aktuálním volebním období Národního shromáždění (databáze tedy obsahuje přijaté návrhy právních aktů, které dosud nebyly vyhlášeny v Úředním věstníku Republiky Slovinsko);
rozpravy nad právními akty (závěrečné kroky postupu) – archiv všech čtení právních aktů předložených k projednání v Národním shromáždění po 28. listopadu 1996;
návrhy vyhlášek – návrhy vyhlášek předložené k projednání v aktuálním volebním období Národního shromáždění (databáze tedy obsahuje také přijaté návrhy vyhlášek, které dosud nebyly zveřejněny v Úředním věstníku Republiky Slovinsko);
rozpravy nad vyhláškami (závěrečné kroky postupu) – archiv všech čtení vyhlášek předložených k projednání v Národním shromáždění po 28. listopadu 1996.

Úřední věstník Republiky Slovinsko

Všechny vnitrostátní předpisy se úředně vyhlašují v Úředním věstníku Republiky Slovinsko. Veškeré dokumenty se zveřejňují na internetu.

Související odkazy

legislativa Národního shromáždění
právní informační systém
Úřední věstník Republiky Slovinsko

Poslední aktualizace: 20/07/2020

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Slovensko

Tento oddíl obsahuje informace týkající se právního systému na Slovensku.

Informace o slovenském právním řádu jsou uvedeny na internetových stránkách Evropská justiční síť: právní řád v občanskoprávních věcech.

Prameny práva

Druhy právních nástrojů – popis

Pojem „prameny práva“ se používá ve třech různých významech:
prameny práva v materiálním smyslu – materiální prameny práva

prameny práva v epistomologickém smyslu – zdroje poznatků o právu
prameny práva ve formálním smyslu – formální prameny práva
Podle toho, jakým způsobem právní normy vznikly a v jaké závazné formě jsou vyjádřeny, lze z tradičního pohledu rozlišovat následující druhy pramenů práva:
právní obyčej,
precedent (soudcovské právo),
normativní právní akty,
normativní smlouvy,
obecné právní zásady,
zdravý rozum,
soudobé publikace, právnická literatura a odborné komentáře,
mezinárodní smlouvy, pokud byly řádně začleněny do právního řádu Slovenské republiky.

Hierarchie právních norem

Hierarchie norem je jedním ze základních principů slovenského právního řádu. Její správné chápání v rámci legislativní praxe a při uplatňování má zásadní význam z hlediska legality. Hierarchií norem se však nerozumí pouze logická nadřazenost, nebo podřazenost norem. Hierarchie souvisí s celkovou otázkou **legitimní autority** a zahrnuje také kategorický imperativ, který stanoví, že právní předpis může přijmout pouze orgán k tomu zmocněný zákonem – v mezích tohoto zákona a své vlastní normotvorné pravomoci.
Právní předpisy se klasifikují podle tzv. „právní síly“. **Právní síla** se vztahuje na vlastnosti právních předpisů, podle nichž je jeden právní předpis podřízen druhému (tj. normě vyšší právní síly), nebo kdy je právní předpis odvozen od právního předpisu vyšší právní síly. Ze vztahu právních předpisů různé právní síly vyplývá, že právní předpis nižší právní síly nesmí odporovat právnímu předpisu vyšší právní síly a že právní předpis vyšší právní síly může zrušit právní předpis nižší právní síly.
Podle stupně právní síly lze právní předpisy hierarchicky uspořádat následujícím způsobem:

Primární právní předpisy (zákony)

ústavní zákony (vždy primární),
zákony (primární nebo odvozené od ústavních zákonů).

Sekundární právní předpisy (podzákonné předpisy)

nařízení vlády – vždy sekundární,
právní předpisy ústředních orgánů státní správy – vždy sekundární,
právní předpisy orgánů územní samosprávy (úřadů) – primární nebo sekundární,
právní předpisy výjimečně vydávané jinými orgány než orgány státní správy – vždy sekundární.

Přednost zákona v systému právních předpisů znamená, že všechny ostatní právní předpisy musí z tohoto zákona vyplývat, být s ním v souladu a neodporovat jeho znění. To v praxi znamená, že pokud právní předpis nižší právní síly odporuje právnímu předpisu vyšší právní síly, je nutno postupovat podle předpisu s vyšší právní silou.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní předpisy

Níže uvedené orgány mají pravomoc přijímat právní normy (zákonodárné orgány):
Národní rada Slovenské republiky – ústava, ústavní zákony, zákony, mezinárodní smlouvy s předností před zákonem, mezinárodní smlouvy se stejnou právní silou, jakou mají zákony,
vláda Slovenské republiky – nařízení vlády,
ministerstva a ostatní ústřední orgány státní správy – výnosy, vyhlášky a opatření,
obecní a městská zastupitelstva – obecně závazná nařízení,
obecní a městské orgány a orgány místní samosprávy – obecně závazná nařízení.

Proces přijímání právních předpisů

Fáze legislativního procesu:
předložení návrhu zákona – zákonodárná iniciativa,
projednání návrhu,
hlasování (rozhodování o návrhu),
podepsání schváleného návrhu,
vyhlášení (zveřejnění) normativního právního aktu.

Rozhodovací proces

Proces přijímání právních předpisů

Předložení návrhu zákona – zákonodárná iniciativa

Podle článku 87 odst. 1 zákona č. 460/1992 (Ústava Slovenské republiky) mohou návrhy zákonů podávat:
výbory Národní rady Slovenské republiky,
poslanci Národní rady Slovenské republiky,
vláda Slovenské republiky.
Návrhy zákonů jsou předkládány v paragrafovaném znění s důvodovou zprávou.

Projednání návrhu zákona

Podle jednacího řádu Národní rady Slovenské republiky (zákon č. 350/1996) procházejí návrhy zákonů trojím čtením:
První čtení tvoří obecná rozprava o podstatě neboli tzv. **„filozofii“ navrhovaného zákona**. Při tomto čtení nelze předkládat žádné pozměňovací nebo doplňující návrhy.
Ve druhém čtení je návrh zákona projednáván ve výboru nebo výborech Národní rady Slovenské republiky, jimž byl přidělen. Každý návrh zákona musí posoudit také ústavněprávní výbor, zejména k zajištění jeho **souladu s Ústavou Slovenské republiky**, ústavními zákony, mezinárodními smlouvami, jimiž je Slovenská republika vázána, zákony a právem Evropské unie. Poté je možno předkládat **pozměňovací a doplňující návrhy**, o nichž se po ukončení rozpravy ve výboru hlasuje. Proto je nutné sjednotit jednotlivá stanoviska k návrhu zákona před tím, než bude projednáván na schůzi Národní rady Slovenské republiky. Návrh zákona je odeslán Národní radě Slovenské republiky poté, co **koordinační výbor schválil zvláštním usnesením společnou zprávu výborů**. Tato zpráva je základem pro rozpravu v Národní radě Slovenské republiky a hlasování o návrhu zákona ve druhém čtení.

Třetí čtení je omezeno na ta ustanovení návrhu zákona, u nichž došlo ve druhém čtení ke schválení pozměňovacích nebo doplňujících návrhů. Ve třetím čtení mohou poslanci navrhovat pouze změny spočívající v opravách legislativně-technických chyb a jazykových chyb. Pozměňovací a doplňující návrhy směřující k odstranění jiných chyb musí podat alespoň 30 poslanců Národní rady Slovenské republiky. Jakmile jsou tyto návrhy projednány, hlasuje se o návrhu zákona jako celku.

Hlasování (rozhodnutí o návrhu zákona)

K přijetí zákona se vyžaduje souhlas **nadpoloviční většiny přítomných poslanců**.

Ústavu lze měnit a její jednotlivé články rušit pouze se souhlasem kvalifikované většiny, tj. tří pětin všech poslanců Národní rady Slovenské republiky (3/5 ze 150).

Národní rada Slovenské republiky je usnášeníschopná, je-li přítomna nadpoloviční většina poslanců.

Podepsání přijatého návrhu zákona

Přijatý návrh zákona podepisuje:
prezident Slovenské republiky,
předseda Národní rady Slovenské republiky,
předseda vlády Slovenské republiky.

V této fázi procesu se kontroluje obsah, procesní správnost a konečná podoba přijatého návrhu zákona. Svým podpisem nejvyšší ústavní činitelé země potvrzují znění zákona.

Prezident má právo tzv. „suspenzívního veta“ a je oprávněn odmítnout podepsat přijatý zákon z důvodu nedostatků v jeho obsahu. Následně musí přijatý zákon vrátit spolu se svými připomínkami Národní radě Slovenské republiky k novému projednání.

Vrácený zákon se projedná ve druhém a třetím čtení. Národní rada Slovenské republiky v této fázi může – ale nemusí – zohlednit připomínky prezidenta. Národní rada Slovenské republiky může přehlasovat „suspenzívní veto“ v novém hlasování a v takovém případě musí být zákon vyhlášen i bez podpisu prezidenta.

Vyhlášení (zveřejnění) normativního právního aktu

Vyhlášení je poslední fází legislativního procesu. Právní normy s celostátní územní působností jsou formálně vyhlašovány ve Sbírce zákonů (*Zbierka zákonov*) Slovenské republiky, jejíž vydávání spadá do působnosti Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky. Sbírka zákonů je státním publikačním nástrojem Slovenské republiky. Sbírka zákonů se vydává v elektronické a listinné podobě. Elektronická podoba a listinná podoba sbírky zákonů mají stejné právní účinky a shodný obsah. Elektronická podoba sbírky zákonů je dostupná bezplatně na portálu Slov-Lex.

Vstup v platnost / nabytí účinnosti

Právní předpisy vstupují v platnost vyhlášením ve sbírce zákonů.

Právní předpisy nabývají účinnosti patnáctým dnem po vyhlášení ve sbírce zákonů, není-li v nich stanoven pozdější den nabytí účinnosti.

Ostatní akty se stávají závaznými dnem vyhlášení ve sbírce zákonů.

Způsoby řešení sporů vznikajících mezi různými prameny práva

Normativní akt nižšího stupně právní sily nesmí odporovat normativnímu aktu vyššího stupně právní síly.

Normativní akt smí být zrušen nebo změněn pouze normativním aktem stejné či vyšší právní síly.

V případě rozpornosti v právních předpisech stejné právní síly řeší právní praxe takové rozpory dle zásady, že novější předpis ruší nebo mění starší předpis, a dle zásady, že speciální norma ruší nebo mění normu obecnou.

Ústavní soud Slovenské republiky kontroluje a rozhoduje o souladu:
zákonů s ústavou,
nařízení vlády, obecně závazných právních předpisů ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy s ústavou, ústavními zákony a zákony,
obecně závazných nařízení orgánů územní samosprávy s ústavou a zákony,
obecně závazných právních předpisů místních orgánů státní správy s ústavou, zákony a jinými obecně závaznými právními předpisy,
obecně závazných právních předpisů s mezinárodními smlouvami vyhlášenými způsobem stanoveným pro vyhlášení zákonů.

Konstatuje-li ústavní soud svým rozhodnutím, že mezi právními předpisy je nesoulad, pozbývají tyto předpisy, jejich části nebo ustanovení účinnosti. Neuvedou-li orgány, které tyto předpisy vydaly, dotyčné předpisy v zákonem stanovené lhůtě od vyhlášení rozhodnutí do souladu s příslušnými normami vyšší právní sily, pozbývají tyto předpisy, jejich části nebo ustanovení platnosti.

Právní databáze

Databáze Slov-Lex Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky

Portál Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky „Elektronická sbírka zákonů (Slov-Lex)“ je založen na dvou vzájemně propojených informačních systémech:

eZbierka (eSbírka) – informační systém poskytující adresátům práva závazná konsolidovaná znění právních předpisů a jiných norem v elektronické podobě

eLegislativa (eLegislativa) – informační systém pro řízení procesů ve všech fázích legislativního postupu, který je vybaven pokročilými editačními nástroji pro zákonodárce

Přínosy pro cílové skupiny:

Základní právní zásadu, že všichni jsou obeznámeni s platnými a účinnými právními předpisy a jsou si vědomi svých práv a povinností, lze vzhledem k rostoucímu objemu a složitosti právních norem v praxi uplatňovat stále obtížněji. Projekt Slov-Lex přispěje k lepšímu naplňování této zásady zajištěním skutečného přístupu všech osob k platným právním předpisům:

občané – zejména část projektu týkající se eSbírky přinese prospěch v podobě formálně a obsahově lepšího a bezplatného přístupu k platným právním předpisům a zvýšení informovanosti o nových právních předpisech

právníci – získají nepřetržitý přístup k platným právním předpisům a možnost upozorňování na nové právní předpisy Slovenské republiky nebo Evropské unie, a to jak obecně, tak i konkrétně s ohledem na předpisy upravující oblasti, na něž se specializují

podnikatelé – rovněž získají bezplatný a nepřetržitý přístup k platným právním předpisům a možnost upozorňování na nové právní předpisy Slovenské republiky nebo Evropské unie, a to jak obecně, tak i konkrétně s ohledem na předpisy upravující oblasti, v nichž podnikají; lepší regulační prostředí vytvoří příznivější podmínky pro podnikání a sníží administrativní zátěž spojenou s podnikáním

orgány místní samosprávy – získají bezplatný a nepřetržitý přístup k pramenům platného práva a současně se sníží jejich administrativní zátěž (administrativně náročná a nákladná povinnost umožnit v pracovních dnech nahlížení do Sbírky zákonů, která je spojena s odběrem Sbírky zákonů v listinné podobě a jejího archivování), a to nahrazením zatěžující povinnosti zajistit v pracovních dnech asistovaný přístup do Sbírky zákonů

orgány státní správy – projekt zajistí na straně jedné bezplatný a nepřetržitý přístup k pramenům platného práva a na straně druhé sníží administrativní zátěž, a tudíž i finanční náklady legislativního postupu, a umožní rovněž lepší plnění úkolů v oblasti zákonodárství a provádění právních předpisů Evropské unie

justiční orgány – získají nepřetržitý a rychlý přístup k právu platnému kterýkoli zvolený den v minulosti, a možnost odkazů ze soudních rozhodnutí na právní předpisy platné v daném čase, což umožní omezit přinejmenším částečně rutinní činnosti a zvýšit efektivitu práce soudců a soudních úředníků
zákonodárné orgány – budou moci využívat účinný nástroj tvorby právních předpisů a správy legislativního postupu, který je zbaví některých náročných administrativních úkonů a umožní jim soustředit se více na obsah projednávaných návrhů.

Související odkazy

Právní a informační portál Slov-Lex

Poslední aktualizace: 25/04/2022

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Vnitrostátní právní předpisy - Finsko

Tento oddíl přináší informace o právním systému ve Finsku.

Prameny práva

Výrazem „prameny práva“ se označují prameny, ve kterých se nacházejí právní normy. Některé prameny práva jsou ve Finsku vnitrostátní, jiné mezinárodní. Některé prameny jsou psané, jiné jsou nepsané. Přehled všech pramenů práva je uveden níže.

Druhy právních nástrojů – popis

Vnitrostátní prameny práva

Nejdůležitějším vnitrostátním pramenem práva je psané právo. Termín „právo“ je třeba v tomto kontextu vykládat jako široký pojem zahrnující Ústavu, zákony (též známé jako zákony parlamentu), vyhlášky vydané prezidentem republiky, Radou ministrů nebo ministerstvy, a právní normy vydané nižšími správními orgány. Právní normy vydané nižšími správními orgány a vyhlášky lze vydávat pouze na základě zmocnění v Ústavě nebo v platném zákoně. Toto zmocnění obyčejně vymezuje tímto pověřený státní orgán nebo úřad.

V případech, kdy neexistuje psané právo, kapitola 1, oddíl 11 procesního řádu stanoví, že pramenem práva může být zvyklost. Aby mohla být zvyklost závazná, musí být založena na právu ekvity. Pravidlo zvyklosti sahá daleko do minulosti a současná představa o něm je poněkud neurčitá. „Zvyklost“ dnes především znamená určité zavedené praktiky, které se například vyskytují v obchodní činnosti. Vzhledem k tomu, že předpisy stanovené v psaném právu jsou v současné době relativně komplexní, má zvyklost poměrně zřídka význam jako pramen práva. V některých oblastech, jako je smluvní právo, má však zvykové právo poměrně silnou pozici i v dnešní době.

Přípravné legislativní podklady a soudní rozhodnutí jsou rovněž prameny práva. Přípravné legislativní podklady přinášejí informace o záměrech zákonodárce, z toho důvodu se takovéto dokumenty používají při výkladu právních předpisů. Z různých soudních rozhodnutí vyplývá, že za nejvýznamnější prameny práva se považují rozhodnutí nejvyšších soudů, jmenovitě Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu. Rozhodnutí těchto dvou soudů se nazývají precedenty. Přestože precedenty nejsou právně závazné, mají v praxi značný význam. Rozhodnutí ostatních soudů mohou být též důležitá jako prameny práva. V případech, kdy rozhodnutí nižšího soudu je konečné, mohou mít závěry nižších soudů skutečně velký praktický význam.

Právní věda, všeobecné právní zásady a věcné argumenty rovněž patří mezi vnitrostátní prameny práva. Specifickým úkolem právní vědy je zkoumat obsah právního systému – výklad a klasifikaci právních norem – a proto je rovněž podstatným pramenem práva. Všeobecné právní zásady a věcné argumenty mohou být rovněž důležitými prameny práva. Jak bude níže ukázáno, je postavení těchto právních pramenů v jejich hierarchii slabší, než je postavení ostatních výše uvedených pramenů.

Mezinárodní prameny práva a právo Evropské unie

Mezinárodní dohody a ostatní mezinárodní závazky, ke kterým se Finsko přistoupilo, představují ve Finsku závazné prameny práva. Praxe mezinárodních orgánů, které provádějí tyto dohody, má rovněž význam jako pramen práva. Příkladem pramenu práva spadajícího do této kategorii je Úmluva Rady Evropy o lidských právech, praxe Evropského soudu pro lidská práva má tudíž význam pro výklad úmluvy.

Finsko je jakožto člen Evropské unie rovněž vázáno jejími akty, nařízeními a směrnicemi. Ty patří k nejdůležitější právním předpisům Evropské unie. Nařízení jsou přímo použitelná ve všech členských státech a členské státy musí provádět směrnice. Přípravné práce na prováděcích předpisech tedy může nabýt určitého významu pro výklad práva EU, ačkoliv je tento význam zjevně mnohem menší, než jak je tomu v případě přípravných legislativních podkladů u vnitrostátních právních předpisů.

Ostatní právní nástroje EU jsou pro Finsko závazné ve stejném rozsahu, jako jsou závazné pro ostatní členské státy. Rozhodnutí Soudního dvora Evropských společenství jsou jako prameny práva rovněž významná, protože jsou součástí souboru práva EU.

Hierarchie právních norem

Finské prameny práva se obvykle dělí na striktně závazné, mírně závazné a přípustné prameny. Zákony a zvyklosti přestavují striktně závazné prameny. Zaujímají proto nejvyšší postavení v této hierarchii. Donucovací orgány je uplatňují z úřední povinnosti, přičemž jejich opominutí je považováno za úmyslné porušení úřední povinnosti. Hierarchie vnitrostátních právních předpisů je následující:

Ústava
zákony (zákony parlamentu)
vyhlášky vydané prezidentem republiky, Radou ministrů a ministerstvy
právní normy vydané nižšími správními orgány.

Mírně závazné prameny práva, konkrétně ty prameny, které v hierarchii zaujímají nižší pozici, sestávají z přípravných legislativních podkladů a soudních rozhodnutí. Nepřihlížením k těmto pramenům se donucovací orgán nikterak nevystavuje sankcím za úmyslné porušení úřední povinnosti, avšak pravděpodobnost, že rozhodnutí bude u vyššího soudu napadeno, se zvyšuje. Přípustné prameny práva zahrnují právní vědu, všeobecné právní zásady a věcné argumenty. Přípustné prameny práva nejsou závazné, mohou se však používat na podporu argumentace posílit tak právní východiska, na kterých rozhodnutí spočívá.

Mezinárodní dohody mají shodné hierarchické zařazení jako nástroje, které se ve Finsku používají k jejich provádění. Pokud je tedy mezinárodní dohoda prováděna zákonem, jsou ustanovení této dohody v hierarchii řazena na úroveň zákona. Je-li však mezinárodní závazek prováděn vyhláškou, jsou ustanovení tohoto závazku v hierarchii řazena na úroveň vyhlášky. Prováděcí ustanovení jsou tedy podobná vnitrostátním ustanovením stejné úrovni v hierarchii.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní normy

Zákonodárná moc ve Finsku na základě Ústavy náleží parlamentu. Parlament přijímá veškeré zákony a rovněž rozhoduje o změnách Ústavy. Zákony nebo obecné právní předpisy přijaté parlamentem mohou zmocnit další orgány k vydávání odvozených právních norem v dané oblasti. Na základě takového zmocnění mohou prezident republiky, vláda a ministerstva vydávat vyhlášky. V případě, že neexistuje ustanovení, které by stanovilo, kdo vyhlášku vydává,

vydává ji vláda. Ke vydávání právních norem v dané oblasti mohou být v určitých případech na základě zákona zmocněny nižší správní orgány. Je tomu tak v případech, kdy je třeba zohlednit specifické otázky týkající se předmětu normy, jestliže věcný význam těchto norem nevyžaduje, aby byly vydány ve formě zákona či vyhlášky. Rozsah tohoto zmocnění musí být jasně vymezen. Žádné jiné orgány kromě výše uvedených nemají pravomoc vydávat obecně závazné právní normy.

Legislativní proces

Přijímání právních norem a nabytí účinnosti

Aby mohl být právní předpis schválen, musí být předložen k posouzení parlamentu ve formě vládního návrhu nebo poslanecké iniciativy. Vládní návrhy se připravují na ministerstvech a následně se projednávají na plenárním zasedání vlády. Na prezidentském zasedání se poté rozhodne, zda bude vládní návrh předložen parlamentu.

V parlamentu se vládní návrh nejprve stává předmětem předběžné rozpravy a poté je přidělen parlamentnímu výboru k posouzení. Výbor vyslechne odborníky a sepíše o vládním návrhu zprávu. Věc je následně postoupena plenárnímu zasedání parlamentu, na kterém zpráva parlamentního výboru slouží jako základ pro rozpravu. Rozhodnutí o schválení návrhu zákona probíhá na plenárním zasedání parlamentu ve dvou čteních. Parlament může návrh zákona schválit beze změny, pozměnit jej, nebo jej odmítnout. Konečné rozhodnutí o osudu návrhu zákona tedy leží v rukou parlamentu. Návrhy zákonů se v parlamentu přijímají prostou většinou, zatímco změny Ústavy vyžadují stanovenou většinu.

Jakmile je návrh zákona parlamentem schválen, je postoupen ke schválení prezidentu republiky. Zákon nabývá účinnosti ke dni uvedenému v návrhu zákona, nikoli však dříve, než byl zveřejněn ve „Sbírce zákonů Finska“.

Vyhlášky vydané prezidentem republiky, vládou nebo ministerstvem připravují ministerstva, do jejichž rezortu daná věc náleží. V případě prezidentských vyhlášek rozhoduje o vydání vyhlášky prezident republiky na základě návrhů předložených vládou. O vydání vládních vyhlášek se rozhoduje na plenárních zasedáních vlády a o vydání ministerských vyhlášek rozhoduje příslušné ministerstvo. Všechny vyhlášky se zveřejňují ve Sbírce zákonů Finska. Vyhláška nabývá účinnosti ke dni v ní stanoveném, avšak v žádném případě ne dříve, než byla zveřejněna ve Sbírce zákonů Finska.

Právní normy vydávané nižšími správními orgány, kterým se v praxi obvykle říká rozhodnutí, předpisy nebo nařízení, vypracovávají příslušné orgány, které rovněž rozhodují o jejich přijetí. Právní předpisy přijímané nižšími správními orgány nabývají účinnosti ke dni stanovenému v těchto předpisech a jsou zveřejněny v přehledu předpisů a nařízení dotčeného orgánu.

Právní databáze

Finlex

Finlex je právní databanka čítající přes třicet databází. Legislativní informace jsou ve Finlexu uspořádány do šesti databází. Mimo jiné se zde nacházejí:
databáze překladů finských zákonů a vyhlášek včetně překladů zákonů finského parlamentu (převážně v angličtině)
konsolidovaná znění zákonů a vyhlášek (ve finštině a švédštině)
referenční databáze, která zahrnuje seznam změn, které byly u kteréhokoli zákona či vyhlášky provedeny
zákony a vyhlášky v jazyce sami.

Překlady finských zákonů a vyhlášek (převážně v angličtině) se nacházejí v jedné databázi. Původní znění zákonů a vyhlášek jsou uspořádána v oddělené databázi. Nejnovější zákony lze nalézt v elektronické Sbírce zákonů Finska.

Precedenční právo tvoří na Finlexu více než deset databází. Ty zahrnují judikaturu nejvyššího soudu a judikaturu nejvyššího správního soudu, odvolacího soudu, správních soudů a specializovaných soudů.

Ostatní databáze Finlexu zahrnují mezinárodní smlouvy, odvozené právní předpisy a vládní návrhy zákonů.

Přístup do databáze je **zdarma.**

Ostatní databáze

Kromě Finlexu existují ve Finsku databáze právních předpisů, precedenčního práva, vládních návrhů zákonů a právnické literatury. Edilex a Suomen laki poskytují komplexní on-line služby týkající se právních informací. Edilex i Suomen laki obsahují databáze vnitrostátních právních předpisů, judikatury a ostatní materiály. U většiny služeb je požadováno předplatné. Třetí komerční právní informační službu ve Finsku představuje WSOYPro. Většina materiálů je vyhrazena pro předplatitele.

Poslední aktualizace: 02/02/2021

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Upozorňujeme, že výchozí sv verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Vnitrostátní právní předpisy - Švédsko

Tato stránka poskytuje informace o právním systému Švédska.

Prameny práva

Ve Švédsku existují čtyři hlavní prameny práva: právní předpisy, přípravné materiály pro právní předpisy, judikatura a akademická literatura.

Právní předpisy jsou primárním pramenem. Jsou vytištěny a vyhlášeny ve Sbírce zákonů Švédska. Právní předpisy se dělí na zákony, nařízení a vyhlášky. Zákony přijímá Riksdag (švédský parlament), vládní nařízení vláda a vyhlášky vydávají orgány.

Riksdag je jediným veřejným orgánem, který má pravomoc přijímat nové zákony nebo měnit stávající právní předpisy. Právní předpisy, které již byly přijaty, mohou být zrušeny nebo změněny pouze novým rozhodnutím parlamentu.

Při uplatňování právních předpisů hrají významnou roli rozhodnutí soudu, tedy **judikatura**. Platí to zvláště u rozhodnutí soudů nejvyššího stupně, tedy nejvyššího soudu a nejvyššího správního soudu.

Při uplatňování právních předpisů jsou využívány také dokumenty vzniklé v rámci přípravy návrhů právních předpisů, tj. dokumenty, které vznikly v souvislosti s legislativním procesem.

Rozhodovací proces

Nové zákony či změny existujících zákonů obvykle navrhuje vláda. Dříve než vláda předloží parlamentu návrh nového právního předpisu, musí obvykle pečlivě zvážit dostupné alternativy. Tento úkol je přidělen komisi speciálně ustavené k tomuto účelu.

Předtím, než Riksdag rozhodne, zda návrh nebo změny zákona přijme, musí jej posoudit členové parlamentního výboru. Rigstag má patnáct výborů, z nichž každý je odpovědný za určitou oblast, například dopravu nebo školství.

Výbor předloží komoře v podobě zprávy svá doporučení ohledně toho, jaká rozhodnutí by měl Riksdag přijmout v případě daných návrhů vlády či poslanců, a všichni poslanci Riksdagu poté navrhovaný zákon projednávají a po rozpravě dospějí ke konečnému rozhodnutí.

Odpovědností vlády je provést rozhodnutí Riksdagu a zajistit, že budou prosazována tak, jak parlament zamýšlel. Vládě při tomto úkolu pomáhají vládní úřady včetně všech ministerstev a asi 300 státních orgánů.
Všechny zákony a nařízení se vyhlašují ve Sbírce zákonů Švédska (*Svensk Författningssamling*, SFS), která se vydává v tištěné podobě a na internetu.

Právní databáze

Právní informace o veřejné správě lze nalézt na internetových stránkách Lagrummet. Na tomto portálu jsou dostupné odkazy pro přístup k právním informacím o vládě, švédského parlamentu, vyšších soudech a státních orgánech.
Přístup na portál je **zdarma**.

Poslední aktualizace: 05/12/2023
Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.
Upozorňujeme, že výchozí en verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Vnitrostátní právní předpisy - Anglie a Wales

Tato stránka Vám poskytne informace o právu a právních databázích týkajících se právního systému ve Spojeném království se zvláštním zřetelem k jurisdikci Anglie a Walesu.

Prameny práva

Hlavními prameny práva v jurisdikci Anglie a Walesu v rámci Spojeného království jsou:
Primární legislativa ve formě **zákonů Parlamentu Spojeného království (Acts of the United Kingdom Parliament)** a **opatření Národního shromáždění Walesu (Measures of the National Assembly for Wales)**
Právo Evropské unie
Sekundární (neboli podřízená) legislativa ve formě **podzákonných předpisů (statutory instruments)** přijatých panovníkem, vládou Spojeného království, vládou Velšského shromáždění nebo jiným orgánem. Další podřízená legislativa může být vydávána ve formě **administrativních nařízení**.
Obyčejové právo vytvořené na základě soudních rozhodnutí

Druhy právních nástrojů – popis

Primární legislativu neboli zákony parlamentu vytváří Parlament Spojeného království v Londýně a vztahuje se na celé Spojené království nebo na jeho jednotlivé části. Národní shromáždění Walesu může schvalovat zákony ve 20 oblastech, jež mu jsou svěřeny a jejichž seznam je uveden v části (Schedule) 7 **zákona o vládě Walesu z roku 2006 (Government of Wales Act 2006)**. Další primární legislativu může vytvářet panovník na základě svých privilegií v různých formách, jako jsou např. nařízení rady, vyhlášky, královské výnosy, královské pokyny, nařízení a královské patenty (Orders in Council, Proclamations, Royal Warrants, Royal Instructions, Regulations a Letters Patent).
Sekundární legislativa je tvořena v rámci pravomocí svěřených ze zákona Její Výsosti v radě (Her Majesty in Council), ministrům, ministerstvům, velšským ministrům, nebo jiným orgánům a osobám. Tato legislativa se nazývá delegovaná nebo sekundární, a zákon, který dané pravomoci uděluje, se nazývá zmocňovací nebo opravňující nebo také „rodičovský“ zákon. Sekundární legislativa může mít nejrůznější názvy (např. nařízení rady, předpisy nebo pravidla – Orders in Council, Regulations nebo Rules), jimž se souhrnně říká „podzákonné předpisy“ nebo „podzákonná pravidla“ („Statutory Instruments“ nebo „Statutory Rules“).
V červenci 1999 byly některé zákonodárné pravomoci přeneseny z Parlamentu Spojeného království na Národní shromáždění Walesu v Cardiffu. Shromáždění byla dána pravomoc přijímat podzákonné předpisy mající dopad na Wales, avšak primární legislativa týkající se záležitostí Walesu byla i nadále přijímána Parlamentem Spojeného království. Po přijetí **zákona o vládě Walesu z roku 2006 (Government of Wales Act 2006)** byla Shromáždění udělena pravomoc schvalovat opatření (primární legislativu) týkající se velšských záležitostí v oblastech, pro které Parlament Spojeného království schválil nařízení o legislativních kompetencích. Opatření však dříve, než se stanou právním předpisem, musí být předložena ke schválení Její Výsosti v radě. Shromáždění zodpovídá za záležitosti zahrnující hospodářský rozvoj, školství, životní prostředí, zdravotnictví, bydlení, cestovní ruch a dopravu; nemůže však upravovat však občanské ani trestní právo. Velšská legislativa přijímaná shromážděním a velšskými ministry (vládou Velšského shromáždění – the Welsh Assembly government) je přijímána v angličtině i velštině.
Pravomoc uzavírat **mezinárodní smlouvy** jménem Spojeného království má Koruna, tedy panovník na základě královské výsady, který jedná na radu vlády Spojeného království. Při uzavírání smluv nehraje Parlament Spojeného království v současné době žádnou formální roli, pokud ale smlouva vyžaduje změnu legislativy Spojeného království nebo poskytnutí prostředků z veřejného rozpočtu, hlasuje o této otázce Parlament běžným způsobem. Pro implementaci všech smluv o Evropské unii ve Spojeném království je zapotřebí jejich uzákonění, a proto musí projít parlamentním přezkoumáním. Poté, co vstoupil v platnost zákon o ústavní a správní reformě (Constitutional Reform and Governance Act) z roku 2010, lze smlouvy ratifikovat pouze tehdy, pokud a) státní ministr předložil kopii smlouvy parlamentu, b) smlouva byla zveřejněna a c) během 21 zasedacích dní žádná z obou komor parlamentu nerozhodla, že by smlouva neměla být ratifikována.

Hierarchie norem

V případě rozporů mezi jednotlivými prameny práva jsou hlavním místem pro jejich řešení soudy. Soudy mohou rozhodovat i spory ohledně výkladu právních předpisů. Vzhledem ke skutečnosti, že Spojené království nemá žádnou „psanou ústavu“, není možné zákon schválený parlamentem napadnout u soudu proto, že je „neústavní“. Podle **ústavní doktríny „parlamentní suverenity“** je nejvyšším zákonodárným orgánem Parlament Spojeného království v tom smyslu, že může vydat a zrušit jakýkoliv zákon a že platnost zákona schváleného parlamentem nemůže zrušit nebo zpochybnit žádný jiný orgán.
Doktrína parlamentní suverenity je ale zúžena členstvím Spojeného království v Evropské unii. Na základě zákona o Evropských společenstvích z r. 1972 (European Communities Act 1972) tvoří právo Evropské unie součást právního řádu Anglie a Walesu (a Skotska a Severního Irska). Domácí legislativa tedy musí být vykládána tak, aby v nejvyšší možné míře odpovídala právu Unie.
Zákon o lidských právech z r. 1998 (Human Rights Act 1998), který do právního řádu Spojeného království včlenil Evropskou úmluvu o lidských právech, uděluje soudům další pravomoc vyjádřit pochybnost o zákonech schválených parlamentem. V největším možném rozsahu je nutné vykládat legislativu tak, aby byla slučitelná s právy uvedenými v Úmluvě.
Ve vývoji právního řádu hrají důležitou roli **rozhodnutí soudů**, a to zejména odvolacích soudů. Nejsou jen autoritativními nálezy ve věci výkladu legislativy, ale tvoří zároveň základ obyčejového práva, které je odvozeno z předchozích soudních rozhodnutí (neboli z precedenčního práva).
Obecnou zásadou je, že soudy jsou vázány předchozími rozhodnutími vyšších soudů.

V případě práva Evropské unie je nejvyšší autoritou **Evropský soudní dvůr**. Právní lordi (Law Lords) ve Sněmovně lordů vykonávali funkci Nejvyššího soudu Spojeného království (Supreme Court of the United Kingdom), byli nicméně nahrazeni novým Nejvyšším soudem, který vznikl 1. října 2009. Současní právní lordi se stali prvními soudci Nejvyššího soudu (Justices of the Supreme Court) a vrchní právní lord (Senior Law Lord) se stal jeho předsedou (President).

Institucionální rámec

Instituce odpovědné za přijímání právních norem a legislativní proces

Primární legislativu vytváří **Parlament Spojeného království** se sídlem v Londýně. Dříve než se **legislativní návrh** (známý jako návrh zákona) stane zákonem schváleným parlamentem, musí jej schválit obě komory parlamentu: Dolní sněmovna a Sněmovna lordů. V obou sněmovnách prochází těmito fázemi projednávání:

První čtení (formální představení návrhu zákona bez rozpravy)

Druhé čtení (obecná rozprava)

Projednání ve výborech (podrobné přezkoumání, rozprava a pozměňovací návrhy. V Dolní sněmovně tato fáze jednání obecně probíhá ve výboru pro návrhy zákonů týkajících se věcí veřejných.)

Opětovné předložení návrhu zákona (možnost pro další pozměňovací návrhy)

Třetí čtení (poslední možnost pro rozpravu; pozměňovací návrhy jsou možné ve Sněmovně lordů.)

Jakmile návrh zákona projde oběma komorami parlamentu, vrací se do první sněmovny (kde byl iniciován), aby byly zváženy pozměňovací návrhy druhé sněmovny.

Na konečném znění se musí shodnout obě komory parlamentu. Před dosažením shody ohledně každého slova v návrhu zákona může mezi oběma sněmovnami proběhnout několik kol výměn navrhovaných znění. Jakmile je dosaženo shody, může být návrh zákona předložen ke královskému souhlasu.

Primární legislativu vytváří také **Národní shromáždění Walesu (The National Assembly for Wales)**. Dříve než se návrh zákona stane zákonem shromáždění, musí jej projednat shromáždění a panovnice mu musí udělit královský souhlas. Zákon shromáždění (Act of Assembly) je zákonem, který se uplatňuje ve všech oblastech Walesu, kde je použitelný.

Obecně má postup projednávání vládního návrhu zákona ve shromáždění čtyři fáze:

Fáze 1: Projednávání obecné zásady navrhovaného zákona nebo opatření výborem (výbory) a schválení těchto obecných právních zásad shromážděním.

Fáze 2: Podrobné projednávání navrhovaného zákona nebo opatření, jakož i všech změn předložených členy shromáždění, ve výboru.

Fáze 3: Podrobné projednávání navrhovaného zákona nebo opatření, jakož i všech změn předložených členy shromáždění, ve shromáždění. Předseda rozhoduje o tom, které změny má shromáždění projednat.

Fáze 4: Hlasování Shromáždění o schválení konečného znění navrhovaného zákona nebo opatření.

Jakmile návrh zákona projde všemi fázemi v Parlamentu Spojeného království nebo ve Velšském shromáždění, je zaslán panovnici k udělení **královského souhlasu**, po němž se stává **zákonem**. Opatření Národního shromáždění Walesu musí být předložena ke schválení Její Výsosti v radě.

Primární legislativu lze obecně pozměňovat nebo zrušit pouze novou primární legislativou. Existují ovšem výjimky, podle nichž je možné zákony měnit nebo zrušit podzákonným předpisem – a to v případě, že provádějí závazky EU nebo jsou součástí legislativní reformy, která zmenšuje nebo eliminuje regulační zatížení. Tato nařízení musí být ale před svým vydáním schválena souhlasným usnesením obou komor parlamentu.

Primární legislativa vstupuje v platnost (nabývá účinnosti) v souladu s **ustanoveními o nabytí účinnosti**, která jsou uvedena v zákoně nebo opatření. Zákon nebo opatření může stanovit konkrétní datum, kdy nabude účinnosti. Může to být při udělení královského souhlasu, určité konkrétní datum (obecně nejméně dva měsíce po udělení královského souhlasu) nebo datum určené ministrem nebo ministerstvem tím, že vydá nařízení o vstupu jednotlivých ustanovení zákona v platnost (podzákonný předpis). Pro různá ustanovení zákona mohou být určena různá data.

Datum, kdy nabude účinnosti sekundární legislativa, je obecně stanoveno v daném předpisu. Jen výjimečně může nabýt účinnosti okamžikem zveřejnění v úředním věstníku (London Gazette).

Právní databáze

Legislativa Spojeného království se nachází na oficiálních stránkách Legislation.gov.uk, které spravuje Národní archiv (The National Archives).

Stránky Legislation.gov.uk poskytují přístup k legislativě Spojeného království zahrnující všechny jurisdikce (Anglie, Skotsko, Wales a Severní Irsko). Na těchto stránkách jsou obsaženy veškeré obecné právní předpisy od roku 1988 do současnosti, původní i revidované verze většiny primární legislativy do roku 1988 a obsáhlý soubor dosud platné sekundární legislativy od roku 1948.

Poslední aktualizace: 05/06/2017

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Upozorňujeme, že výchozí en verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Vnitrostátní právní předpisy - Severní Irsko

Tato stránka Vám poskytne informace o právu a právních databázích ve Spojeném království se zvláštním zřetelem k jurisdikci Severního Irska.

Prameny práva

Hlavními prameny práva v jurisdikci Severního Irska v rámci Spojeného království jsou:

Primární legislativa ve formě zákonů Parlamentu Spojeného království (Acts of the United Kingdom Parliament) a zákonů Shromáždění Severního Irska (Acts of the Northern Ireland Assembly). Část primární legislativy týkající se Severního Irska je také vytvářena v rámci Královské rady (Sovereign in Council) jako nařízení Královské rady – zákonné předpisy (Orders in Council – statutory instruments)

Právo Evropské unie

Sekundární (neboli podřízená) legislativa ve formě zákonných předpisů a zákonných pravidel Severního Irska (Statutory instruments and statutory rules of Northern Ireland). Další podřízená legislativa může být vydávána ve formě administrativních nařízení (Administrative orders).

Obyčejové právo vytvořené na základě soudních rozhodnutí.

Druhy právních nástrojů – popis

Primární legislativu, nebo-li **zákony Parlamentu**, vytváří Parlament Spojeného království v Londýně a vztahuje se na celé Spojené království nebo na jeho jednotlivé části. Parlament Spojeného království také schválil přenesení legislativních pravomocí na jednotlivé parlamenty a shromáždění, na jejichž základě

mohou tyto parlamenty a shromáždění přijímat primární legislativu upravující omezený okruh témat, která platí v jejich vlastních jurisdikcích. Další primární legislativu může vytvářet panovník na základě svých privilegií v různých formách jako jsou např. nařízení rady, vyhlášky, královské výnosy, královské pokyny, nařízení a královské patenty (Orders in Council, proclamations, royal warrants, royal instructions, regulations, letters patent).
Sekundární legislativa je tvořena v rámci pravomocí svěřených ze zákona Její Výsosti v radě (Her Majesty in Council), ministrům, ministerstvům, severoirské vládě, nebo jiným orgánům a osobám. Tato **legislativa** se nazývá **delegovaná nebo sekundární**, a zákon, který dané pravomoci uděluje, se nazývá zmocňovací nebo opravňující nebo také „nadřazený“ zákon. Sekundární legislativa může mít nejrůznější názvy (např. nařízení Rady, předpisy nebo pravidla), jimž se souhrnně říká „zákonné předpisy“ nebo „zákonná pravidla“.
V Severním Irsku legislativa zahrnuje zákony nebo normativní právní akty, které mohou být zákony Parlamentu Spojeného království, Parlamentu Severního Irska (Northern Ireland Parliament) (1921-1972) nebo Shromáždění Severního Irska v Belfastu. V některých letech byla přenesená státní moc v Severním Irsku pozastavena a mnoho legislativy bylo obsaženo v nařízeních rady, která technicky vzato představují sekundární legislativu, jsou však využívány jako primární legislativa. Legislativa v Severním Irsku dále zahrnuje zákonná pravidla – sekundární nebo podřízená legislativa – vzniklá na základě zákona Parlamentu Spojeného království, nařízení rady nebo zákona Shromáždění Severního Irska.
Pravomoc uzavírat **mezinárodní smlouvy** jménem Spojeného království má Koruna, tedy panovník na základě královské výsady, který jedná na radu vlády Spojeného království. Při uzavírání smluv nehraje parlament Spojeného království žádnou formální roli, pokud ale smlouva vyžaduje změnu legislativy nebo poskytnutí prostředků z veřejného rozpočtu, hlasuje o této otázce parlament běžným způsobem. Pro implementaci všech smluv o Evropské unii ve Spojeném království je zapotřebí jejich uzákonění, a proto musí projít parlamentním přezkoumáním. Dne 11. listopadu 2010 vstoupily v platnost články 20–25 zákona o ústavní reformě a správě z roku 2010, podle kterých není možné ratifikovat smlouvu, jestliže a) státní ministr v prvním stupni nepředložil kopii smlouvy Parlamentu, b) smlouva nebyla zveřejněna a c) neuplynulo období 21 zasedacích dní bez toho, že by některá z komor parlamentu rozhodla o tom, že by smlouva být ratifikována neměla.

Hierarchie právních norem

V případě rozporů mezi jednotlivými prameny práva jsou hlavním místem pro jejich řešení soudy. Soudy mohou rozhodovat i spory ohledně výkladu právních předpisů. Vzhledem ke skutečnosti, že Spojené království nemá žádnou „psanou ústavu“, není možné zákon schválený parlamentem napadnout u soudu proto, že je „neústavní“. **Podle ústavní doktríny „parlamentní suverenity“** je nejvyšším zákonodárným orgánem parlament Spojeného království v tom smyslu, že může vydat a zrušit jakýkoliv zákon a že platnost zákona schváleného parlamentem nemůže zrušit nebo zpochybnit žádný jiný orgán.
Doktrína parlamentní suverenity je ale zúžena členstvím Spojeného království v Evropské unii. Na základě zákona o Evropských společenstvích z r. 1972 (European Communities Act 1972) tvoří právo Evropské unie součást právního řádu Severního Irska. Domácí legislativa tedy musí být vykládána tak, aby v nejvyšší možné míře odpovídala právu Unie.
Zákon o lidských právech z r. 1998 (Human Rights Act 1998), který do právního řádu Spojeného království včlenil Evropskou úmluvu o lidských právech, uděluje soudům další pravomoc vyjádřit pochybnost o zákonech schválených parlamentem. V největším možném rozsahu je nutné vykládat legislativu tak, aby byla slučitelná s právy uvedenými v Úmluvě.
Ve vývoji právního řádu hrají důležitou roli **rozhodnutí soudů**, a to zejména odvolacích soudů. Nejsou jen autoritativními nálezy ve věci výkladu legislativy, ale tvoří zároveň **základ obyčejového práva**, které je odvozeno z předchozích soudních rozhodnutí (neboli z precedenčního práva). Obecnou zásadou je, že soudy jsou vázány předchozími rozhodnutími vyšších soudů. V případě práva Evropské unie je nejvyšší autoritou Evropský soudní dvůr. Právní lordi (Law Lords) ve Sněmovně lordů vykonávali funkci Nejvyššího soudu Spojeného království, byli nicméně nahrazeni novým Nejvyšším soudem (Supreme Court), který vznikl 1. října 2009. Stávající právní lordi se stali prvními soudci Nejvyššího soudu (Justices of the Supreme Court) a vrchní právní lord (Senior Law Lord) se stal jeho předsedou (President).

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní normy a proces rozhodování

Primární legislativu vytváří **parlament Spojeného království** se sídlem v Londýně. Dříve než se **legislativní návrh** (známý jako „Bill“) stane zákonem schváleným parlamentem, musí jej schválit obě komory parlamentu: Dolní sněmovna (House of Commons) a Sněmovna lordů (House of Lords). V obou sněmovnách prochází těmito fázemi projednávání:
První čtení (formální představení návrhu zákona bez rozpravy)
Druhé čtení (obecná rozprava)
Projednání ve výborech (podrobné přezkoumání, rozprava a pozměňovací návrhy. V Dolní sněmovně tato fáze jednání obecně probíhá ve Výboru pro návrhy zákonů týkajících se věcí veřejných.
Opětovné předložení návrhu zákona (možnost pro další pozměňovací návrhy)
Třetí čtení (poslední možnost pro rozpravu; pozměňovací návrhy jsou možné ve Sněmovně lordů)
Jakmile návrh zákona projde oběma komorami parlamentu, vrací se do první sněmovny (kde byl iniciován), aby byly zváženy pozměňovací návrhy druhé sněmovny.
Na konečném znění se musí shodnout obě komory parlamentu. Před dosažením shody ohledně každého slova v návrhu zákona může mezi oběma sněmovnami proběhnout několik kol výměn názorů. Jakmile je dosaženo shody, může být návrh zákona předložen ke královskému souhlasu.
Ve **Shromáždění Severního Irska** probíhá podobný proces (zahrnující představení návrhu zákona, rozpravu a hlasování), ačkoli Shromáždění s přenesenými pravomocemi má pouze jednu komoru. Ministři, výbory a jednotliví poslanci mohou vypracovat návrh zákona a předložit jej předsedovi Shromáždění k projednání Shromážděním. Je-li předseda přesvědčen, že návrhy spadají do pravomoci Shromáždění, je návrh zákona představen a projednán ve sněmovně. Poté je předán příslušnému výboru k přezkoumání. Výbor podá Shromáždění zprávu umožňující poslancům návrh zákona podrobně zvážit a navrhnout změny a dodatky. Návrh zákona je poté Shromážděním dále projednán a proběhne závěrečné hlasování.
Jakmile návrh zákona projde všemi parlamentními fázemi v parlamentu Spojeného království nebo Shromáždění Severního Irska, je zaslán panovnici ke královskému souhlasu, po němž se stává **zákonem**.
Primární legislativu lze obecně **pozměňovat nebo rušit** pouze novou primární legislativou. Existují ovšem výjimky, podle nichž je možné zákony měnit nebo zrušit zákonným předpisem – a to v případě, že provádějí závazky EU nebo jsou součástí legislativní reformy, která zmenšuje nebo eliminuje regulační zatížení. Tato nařízení musí být ale před svým vydáním schválena souhlasným usnesením obou komor parlamentu.
Primární legislativa vstupuje v platnost (nabývá účinnosti) v souladu s **ustanoveními o počátku platnosti**, která jsou uvedena v zákoně nebo opatření. Zákon nebo opatření může stanovit konkrétní datum, kdy nabude účinnosti. Může to být bezprostředně s královským souhlasem, určité konkrétní datum (obecně nejméně dva měsíce po udělení královského souhlasu) nebo datum určené ministrem nebo ministerstvem tím, že vydá příslušné nařízení o nabytí platnosti (zákonný předpis). Pro různá ustanovení zákona mohou být určena různá data.
Datum, kdy nabude účinnosti sekundární legislativa, je obecně stanoveno v daném předpisu. Jen výjimečně může nabýt účinnosti okamžikem zveřejnění v úředním věstníku (London nebo Belfast Gazzete).

Právní databáze

K dispozici je řada právních databází.

Webová stránka o právních předpisech Spojeného království obsahuje plné znění **veškeré primární legislativy** přijaté Parlamentem Spojeného království, Skotským parlamentem, Shromážděním Severního Irska a Národním shromážděním Walesu spolu s veškerou sekundární legislativou platnou pro Spojené království jako celek nebo jeho části. Přístup k těmto informacím je zdarma.

Revidované primární právní předpisy od roku 1235 do současnosti, které se týkají všech částí Spojeného království, lze vyhledat v databázi zákonů

Internetové stránky o právních předpisech Spojeného království.

Související internetové odkazy

Internetové stránky o právních předpisech Spojeného království

Poslední aktualizace: 28/08/2018

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Upozorňujeme, že výchozí en verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Vnitrostátní právní předpisy - Skotsko

Na této stránce naleznete informace o právu a právních databázích ve Spojeném království se zvláštním zřetelem ke skotské jurisdikci.

Prameny práva

Hlavními prameny práva v jurisdikci Skotska v rámci Spojeného království:

Primární legislativa ve formě **zákonů Parlamentu Spojeného království – Acts of the United Kingdom Parliament** a **zákonů Skotského parlamentu – Acts of the Scottish Parliament**

Právo Evropské unie

Sekundární (neboli podřízená) legislativa ve formě **podzákonných předpisů – Statutory Instruments** a **skotských podzákonných předpisů – Scottish Statutory Instruments**. Další podřízená legislativa může být vydávána ve formě **administrativních nařízení – Administrative Orders**

Obyčejové právo vytvořené na základě soudních rozhodnutí.

Druhy právních nástrojů – popis

Primární legislativu neboli **zákony parlamentu** vytváří Parlament Spojeného království v Londýně a vztahuje se na celé Spojené království nebo na jeho jednotlivé části. Parlament Spojeného království rovněž schválil **přenesení legislativních pravomocí** na další parlamenty a shromáždění, podle nichž mohou schvalovat primární legislativu týkající se omezeného okruhu oblastí. Tato legislativa platí v rámci jejich vlastních jurisdikcích. Další primární legislativu může vytvářet panovník na základě svých privilegií v různých formách, jako jsou např. nařízení rady, vyhlášky, královské výnosy, královské pokyny, nařízení a královské patenty (Orders in Council, Proclamations, Royal Warrants, Royal Instructions, Regulations a Letters Patent).

Sekundární legislativa je tvořena v rámci pravomocí svěřených ze zákona Její Výsosti v radě (Her Majesty in Council), ministrům, ministerstvům, skotským ministrům, nebo jiným orgánům a osobám. Tato legislativa se nazývá **delegovaná nebo sekundární**, a zákon, který dané pravomoci uděluje, se nazývá zmocňovací nebo opravňující nebo také „rodičovský“ zákon. Sekundární legislativa může mít nejrůznější názvy (např. nařízení rady, předpisy nebo pravidla – Orders in Council, Regulations nebo Rules), jimž se souhrnně říká „podzákonné předpisy“ nebo „skotské podzákonné předpisy“.

Zákon o Skotsku z roku 1998 (Scotland Act 1998) po referendu vytvořil a přenesl pravomoci na Skotský parlament v Edinburghu. Zákon ve Skotsku obnovil samostatný parlament, který zanikl v době sjednocení s Anglií a Walesem v roce 1707. Ovšem vzhledem k tomu, že Skotsko je i nadále součástí Spojeného království, má Parlament Spojeného království stále pravomoc vydávat zákony v určitých oblastech. Skotský parlament má pravomoc vydávat primární legislativu v oblastech, kde na něj byla tato pravomoc přenesena zákonem o Skotsku z roku 1998 (a zákonem o Skotsku z roku 2012). Mezi ně patří: zdravotnictví, vzdělávání, místní správa, sociální práce, bytová výstavba, územní plánování, turistický ruch a hospodářský rozvoj, některé aspekty v oblasti dopravy, spravedlnost, svoboda a bezpečnost včetně většiny aspektů soukromého a trestního práva, policie a hasičské sbory, nejrůznější oblasti životního prostředí, zemědělství a rybolov, sport a umění a implementace mezinárodních závazků v přenesených oblastech. Zákon o Skotsku z roku 2012 rozšířil tyto přenesené pravomoci v některých oblastech, např. u některých daňových aspektů. Skotské podzákonné předpisy mohou vydávat i skotští ministři v rámci svých pravomocí svěřených jim zákony Parlamentu Spojeného království nebo zákony Skotského parlamentu.

Pravomoc uzavírat **mezinárodní smlouvy** jménem Spojeného království má Koruna, tedy panovník na základě královské výsady, který jedná na radu vlády Spojeného království. Při uzavírání smluv nehraje Parlament Spojeného království v současné době žádnou formální roli, pokud ale smlouva vyžaduje změnu legislativy Spojeného království nebo poskytnutí prostředků z veřejného rozpočtu, hlasuje o této otázce parlament běžným způsobem. Pro implementaci všech smluv o Evropské unii ve Spojeném království je zapotřebí jejich uzákonění, a proto musí projít parlamentním přezkoumáním. Poté, co vstoupil v platnost zákon o ústavní a správní reformě (Constitutional Reform and Governance Act) z roku 2010, lze smlouvy ratifikovat pouze tehdy, pokud a) státní ministr předložil kopii smlouvy parlamentu, b) smlouva byla zveřejněna a c) během 21 zasedacích dní žádná z obou komor parlamentu nerozhodla, že by smlouva neměla být ratifikována.

Hierarchie právních norem

V případě rozporů mezi jednotlivými prameny práva jsou hlavním místem pro jejich řešení soudy. Soudy mohou rozhodovat i spory ohledně výkladu právních předpisů. Vzhledem ke skutečnosti, že Spojené království nemá žádnou „psanou ústavu“, není možné zákon schválený parlamentem napadnout u soudu proto, že je „neústavní“. **Podle ústavní doktríny „parlamentní suverenity“** je nejvyšším zákonodárným orgánem Parlament Spojeného království v tom smyslu, že může vydat a zrušit jakýkoliv zákon a že platnost zákona schváleného parlamentem nemůže zrušit nebo zpochybnit žádný jiný orgán.

Doktrína parlamentní suverenity je ale zúžena členstvím Spojeného království v Evropské unii. Na základě zákona o Evropských společenstvích z roku 1972 (European Communities Act 1972) tvoří **právo Evropské unie** součást právního řádu Anglie a Walesu (a Skotska a Severního Irska). Domácí legislativa tedy musí být vykládána tak, aby v nejvyšší možné míře odpovídala právu Unie.

Zákon o lidských právech z roku 1998 (Human Rights Act 1998), který do právního řádu Spojeného království včlenil Evropskou úmluvu o lidských právech, uděluje soudům další pravomoc vyjádřit pochybnosti o zákonech schválených parlamentem. V největším možném rozsahu je nutné vykládat legislativu tak, aby byla slučitelná s právy uvedenými v Úmluvě.

Ve vývoji právního řádu hrají důležitou roli rozhodnutí soudů, a to zejména odvolacích soudů. Nejsou jen autoritativními nálezy ve věci výkladu legislativy, ale tvoří zároveň základ obyčejového práva, které je odvozeno z předchozích soudních rozhodnutí (neboli z precedenčního práva). Obecnou zásadou je, že soudy jsou vázány předchozími rozhodnutími vyšších soudů. V případě práva Evropské unie je nejvyšší autoritou Evropský soudní dvůr. Ve Skotsku je

nejvyšším trestním soudem **High Court of Justiciary**, zatímco jako nejvyšší soud v občanskoprávních věcech ve Skotsku působili tzv. **právní lordi – Law Lords** , tedy soudci, kteří zasedali ve Sněmovně lordů. Tyto soudce ovšem nahradil nový Nejvyšší soud (Supreme Court), který vznikl 1. října 2009. Současní právní lordi se stali prvními soudci Nejvyššího soudu a vrchní právní lord (Senior Law Lord) se stal jeho předsedou (President).

Institucionální rámec

Instituce odpovědné za přijímání právních norem a legislativní proces

Primární legislativu vytváří Parlament Spojeného království se sídlem v Londýně. Dříve než se **legislativní návrh** (známý jako návrh zákona) stane **zákonem schváleným parlamentem**, musí jej schválit obě komory parlamentu: Dolní sněmovna a Sněmovna lordů. V obou sněmovnách prochází návrh těmito fázemi projednávání:

první čtení (formální představení návrhu zákona bez rozpravy)

druhé čtení (obecná rozprava)

projednání ve výborech (podrobné přezkoumání, rozprava a pozměňovací návrhy. V Dolní sněmovně tato fáze jednání obecně probíhá ve výboru pro návrhy zákonů týkajících se věcí veřejných.)

opětovné předložení návrhu zákona (možnost pro další pozměňovací návrhy)

třetí čtení (poslední možnost pro rozpravu; pozměňovací návrhy jsou možné ve Sněmovně lordů)

Jakmile návrh zákona projde oběma komorami parlamentu, vrací se do první sněmovny (kde byl iniciován), aby byly zváženy pozměňovací návrhy druhé sněmovny.

Na konečném znění se musí shodnout obě komory parlamentu. Před dosažením shody ohledně každého slova v návrhu zákona může mezi oběma sněmovnami proběhnout několik kol výměn navrhovaných znění. Jakmile je dosaženo shody, může být návrh zákona předložen ke královskému souhlasu.

Ve skotském parlamentu probíhá podobný proces, tj. představení návrhu zákona, jeho přezkum, rozprava a hlasování, i když parlament s přenesenou pravomocí má **pouze jednu komoru**. Projednávání návrhu má tři fáze:

Fáze 1: Příslušný parlamentní výbor, respektive výbory, návrh zákona zaregistrují a vypracují zprávu o jeho obecných právních zásadách. Schůze parlamentu následně zprávu přezkoumá a projedná, zda existuje shoda na obecných právních zásadách návrhu zákona. Pokud se parlament shodne, postupuje návrh zákona do fáze 2.

Fáze 2: Návrh zákona je podrobně projednán ve výboru nebo někdy i na plenární schůzi. V této fázi lze podávat pozměňovací návrhy, známé jako amendments.

Fáze 3: Návrh zákona se opět projedná na schůzi parlamentu. Je možné podávat další pozměňovací návrhy a parlament následně po rozpravě rozhodne, zda návrh zákona schválí v jeho konečném znění.

Jakmile návrh zákona projde všemi parlamentními fázemi v Parlamentu Spojeného království nebo Skotském parlamentu, je zaslán panovníkovi ke **královskému souhlasu**, po němž se stává **zákonem**. Ve Skotsku existuje čtyřtýdenní lhůta, ve které zákon mohou napadnout právní úředníci (Law Officers), pokud se domnívají, že nespadá do zákonodárných pravomocí Skotského parlamentu.

Primární legislativu lze obecně **pozměňovat nebo zrušit** pouze novou primární legislativou. Existují ovšem výjimky, podle nichž je možné zákony měnit nebo zrušit podzákonným předpisem – a to v případě, že provádějí závazky EU nebo jsou součástí legislativní reformy, která zmenšuje nebo eliminuje regulační zatížení. Tato nařízení musí být ale před svým vydáním schválena usnesením obou komor parlamentu.

Primární legislativa vstupuje v platnost (nabývá účinnosti) v souladu s **ustanoveními o nabytí účinnosti**, která jsou uvedena v zákoně. Zákon může stanovit konkrétní datum, kdy nabude účinnosti. Může to být při udělení královského souhlasu, určité konkrétní datum (obecně nejméně dva měsíce po udělení královského souhlasu) nebo datum určené ministrem nebo ministerstvem tím, že vydá nařízení o vstupu jednotlivých ustanovení zákona v platnost (podzákonný předpis). Pro různá ustanovení zákona mohou být určena různá data.

Datum, kdy nabude účinnosti sekundární legislativa, je obecně stanoveno v daném předpisu. Jen výjimečně může nabýt účinnosti okamžikem zveřejnění v úředním věstníku (London nebo Edinburgh Gazette).

Právní databáze

K dispozici je řada právních databází.

Internetové stránky Úřadu pro informace ve veřejném sektoru – Office of Public Sector Information (OPSI) obsahují úplné znění **veškeré primární legislativy** přijaté Parlamentem Spojeného království, Skotským parlamentem, Shromážděním Severního Irska a Národním shromážděním Walesu spolu s **veškerou sekundární legislativou** platnou pro Spojené království jako celek nebo jeho části. Přístup k těmto informacím je zdarma.

Revidovanou primární legislativu od roku 1235 do současnosti, které se týkají všech částí Spojeného království, lze vyhledat v databázi právních předpisů Spojeného království – UK Statute Law Database. Nahlížení do databáze není zpoplatněno.

Přestože je **veškerá skotská legislativa** přístupná na internetové stránce úřadu OPSI, veškerá skotská primární i sekundární legislativa přijatá a vytvořená v období od přenesení pravomocí v roce 1999 je k dispozici rovněž na stránce Úřadu královské tiskárny pro Skotsko – Office of the Queen's Printer for Scotland. Přístup k legislativě je zdarma.

Legislativa Spojeného království se nachází na oficiálních stránkách Legislation.gov.uk, které obsahují databázi ze stránek úřadu OPSI i databázi právních předpisů (Statute Law Database) a také nahrazují legislativu zveřejněnou na internetových stránkách Úřadu královské tiskárny pro Skotsko (Queen's Printer for Scotland).

Související odkazy

Office of Public Sector Information (OPSI), Statute Law Database, Legislation.gov.uk, Office of the Queen's Printer for Scotland

Poslední aktualizace: 04/05/2020

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.